
Til: Louise Skovgaard Petersen (lupe@sm.dk), Andreas Toft-Schaldemose (ascr@sm.dk)
Fra: info@am-pro.dk (info@am-pro.dk)
Titel: VS: Høring over udkast til lov om ældretilsyn, frist d. 19. september 2024
E-mailtitel: VS: Høring over udkast til lov om ældretilsyn, frist d. 19. september 2024 (SM Id nr.: 900875)
Sendt: 17-09-2024 17:47
Bilag: Høringsbrev til høringsparter på liste.pdf; Høringsliste.pdf; Udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem.pdf; Udkast til forslag til lov om ældretilsyn.pdf;

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Louise Skovgaard Petersen og Andreas Toft-Schaldemose

Tak for at I sender udkastene til høring hos AM-PRO.

Vi har ikke umiddelbart bemærkninger til selve udkastene, men vi appellerer til, at man ved implementeringen af ændringerne vil bestræbe sig på at sikre, at medarbejderne i ældreplejen vil opleve deres arbejdsdage mindre stressende og mindre overvåget.

Med venlig hilsen

Anders Kabel, sekretariatsleder

AM-PRO

Paraplyorganisationen for arbejdsmiljøprofessionelle

Mobil: 40 15 74 64

Mail: info@am-pro.dk

Web: www.am-pro.dk

Social-, Bolig-, og Ældreministeriet
aeldretvaer@sm.dk

København, den 19. september 2024

Høring over udkast til lov om ældretilsyn

Alzheimerforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar til lov om ældretilsyn. I Alzheimerforeningen er vi glade for, at ældres livskvalitet og selvbestemmelse har stor politisk bevågenhed, og vi vil gerne bidrage til at sikre bedre livsudfoldelsesmuligheder for ældre og i særdeleshed gruppen af mennesker med en demenssygdom og deres pårørende, som vi repræsenterer.

Nærværende høringssvar skal ses i sammenhæng med Alzheimerforeningens høringssvar vedrørende ældrelov. I den forbindelse vil vi fremhæve, at vi anerkender intentionerne om at skabe større fagligt råderum i ældreplejen og ikke mindst at sikre en højere grad af selvbestemmelse for ældre mennesker herunder mennesker med demens. Men vi mener, der er en række forudsætninger, der mangler at være til stede, for at intentionerne kan indfris. Dette har betydning for tilsynsmodellen og nærværende lovudkast. I forlængelse heraf er vi fortsat bekymrede over, at der ikke sikres en klar kobling mellem sundhedslov, ældrelov og servicelov med det nye lovkompleks.

Tilsyn skal skabe læring og udvikling

I Alzheimerforeningen bakker vi op om en tilsynsmodel, der skaber fokus på læring og udvikling til gavn for de mennesker, der modtager pleje i eget hjem eller på plejehjem. Vi er også enige i forudsætningen om at tilsynsmodellen i dag er for kompleks og bureaukratisk i kraft af, at den kommunale forpligtelse til hhv. uanmeldt tilsyn, tilsynspolitik og det statslige ældretilsyn fungerer side om side, og vi tror på, at en mere sammenhængende tilsynsmodel kan skabe øget kvalitet.

I bekendtgørelsen vil det være afgørende at præcisere relationen mellem ældretilsynet og hhv. kommunens generelle tilsynsforpligtelse og forpligtelse til personrettet tilsyn.

Tilsynet skal spille en væsentlig rolle i at sikre borgernes retssikkerhed. Det kan kun gøres, hvis tilsynet får metoder og rammer til at afdække, i hvilken grad borgerens selvbestemmelsesret udøves i tilrettelæggelsen af hjælpen. Det betyder også, at fokus på den tillid mellem enhed og tilsynsmyndighed, som i lovforslaget tillægges stor vægt, ikke må overskygge behovet for at borgere, pårørende og samfundet som helhed kan være trygge ved, at et tilsyn rent faktisk kan afdække og reagere på uhensigtsmæssig praksis. Derfor skal tilsynet både indfri et behov for øget læring og kvalitetsudvikling samt et behov for kontrol af hensyn til borgernes tryghed.

Organisering

Vi er enige i, at en model der lægger sig op ad Socialtilsynets model vil være en effektiv model, og at det i udgangspunktet vil være hensigtsmæssigt, at de kommuner, der allerede har erfaring som tilsynsmyndighed via Socialtilsynet, overdrages opgaven i.f.t. ældretilsynet.

Vi er stærkt bekymrede for en så lav kadence som tilsyn hvert femte år, hvis ikke der indkommer anmeldelser. En beboer lever i gennemsnit 2½ år på plejehjem, og der er på mange enheder en meget stor

leder- og personaleomsætning. Derfor er hvert 5. år alt for lang en periode mellem tilsyn. Det er afgørende for tilliden til en ældrereform og implementering af ældreloven, at borgere og pårørende er trygge ved, at der er et sikkerhedsnet under dem i form af et tilsyn, fx i.f.t. tilsynets rolle i at vurdere retssikkerheden. Samtidig er vi enige i behovet for at fokusere ressourcer på reaktive tilsyn for at sikre opfølgning der, hvor der er en formodning om, at kvaliteten halter.

Kvalitet skal bygge på evidens og bedste viden

Vi imødeser udarbejdelsen af et vurderingskoncept og henstiller kraftigt til, at det udarbejdes med afsæt i eksisterende viden og evidens om god pleje og omsorg og om demensfaglighed i det lys, at ca. 80 % af beboerne på plejehjem og ca. 20 % af borgerne i hjemmeplejen har en demenssygdom eller demenslignende symptomer.

Det er afgørende, at vurderingskonceptet bygger på evidens og best practice på sundheds- og socialområdet herunder dokumenterede demensfaglige metoder. Det vil sige, at når en bærende værdi om selvbestemmelse skal omsættes, skal konceptet bygge på viden om, hvordan borgerens selvbestemmelse indfris (fx personcentreret tilgang). Eller når en bærende værdi om tillid til medarbejdernes faglighed skal omsættes, skal konceptet bygge på en vurdering af, hvilken faglighed, der er relevant og nødvendig, samt viden om hvordan denne faglighed bør udmøntes i praksis.

I den forbindelse er vi meget bekymrede over formuleringen: ”I den forbindelse vil der skulle tages højde for, at der med vurderingskonceptet og tilsynet på baggrund heraf ikke stilles større krav til plejeenhederne, end de med rimelighed forventes at kunne leve op til.” Vi ved, at der i dag er ekstremt stor forskel på kvaliteten på plejehjem og i hjemmeplejegrupper. Dette uden at der er objektive kriterier til grund herfor. Vi frygter, at denne formulering kommer til at sætte barren ved laveste fællesnævner i stedet for at stile efter, at alle enheder opnår den høje kvalitet, som vi kan se, at det kan lade sig gøre at opnå.

Dokumentation

Skriftlig dokumentation er et væsentligt led i at sikre en høj kvalitet i plejen for ældre og i særdeleshed for mennesker med demens, der ikke nødvendigvis selv kan fortælle, hvornår de sidst har været i bad, hvordan de bedst mobiliseres, hvilke vaner der er vigtige for dem for et godt liv med mere. Derfor er vi meget bekymrede over det massive fokus på at skære i dokumentationen, og vi mener at skriftlig dokumentation er et afgørende redskab – både i den daglige praksis – men ikke mindst for en tilsynsmyndighed til at kunne vurdere kvaliteten af plejen i en given enhed. Der bør tages højde for dette i en vurderingsmodel for tilsynet.

Anmeldelse

Det er afgørende, at adgangen til at indgive en anmeldelse er smidig, og at muligheden formidles bredt ud. Det er vores erfaring, at få borgere og pårørende i dag er klar over, at de har mulighed for at indgive en bekymringshenvendelse til ældretilsynet. Det bør være muligt at indgive anmeldelse både telefonisk og skriftligt.

Det bør præciseres, at pårørende i den sammenhæng skal forstås bredt, og at en anmeldelse således også kan indgives af frivillige, der er tilknyttet fx et plejehjem.

Sanktioner og opsamling

Det er vigtigt for læringsperspektivet, at der er både en mundtlig og en skriftlig tilbagemelding på tilsynsbesøget, og vi er glade for at dette er defineret i lovforslaget. Det er afgørende for borgernes tryghed og retssikkerhed, at den skriftlige opsamling er fyldestgørende, og at enhederne forpligtes til at offentliggøre opsamlingen på kommunens hjemmeside og på plejehjemsoversigten.

Metoder

Den bærende metode i tilsynet beskrives som "lærende dialog". Vi antager, at der her forudsættes dialog mellem tilsynsmyndighed og medarbejdere/ledere på enheden. Vi vil i den sammenhæng på det kraftigste understrege behovet for, at dialog med beboere og pårørende samt eventuelt frivillige tillægges lige så stor vægt, samt at der systematisk anvendes observation som metode for at få et reelt indblik i hverdagen og praksis på enheden. I bemærkningerne står: "Men dialogen vil ikke altid kunne stå alene, da det at observere dagligdagssituationer (...) i nogle situationer vil kunne give tilsynet relevant viden." Vi mener det i stedet bør beskrives at den lærende dialog, dialog med borgere/pårørende/frivillige og observationer skal tillægges lige vægt i tilsynet, og at ingen af elementerne kan stå alene.

Med venlig hilsen

Birgitte Vølund
Formand
Alzheimerforeningen

Mette Raun Fjordside
Direktør
Alzheimerforeningen

Social-, Bolig- og
Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høring over udkast til lov om ældretilsyn (SM Id nr.: 900875).

18. september 2024

Ankestyrelsen har ingen bemærkninger.

J.nr. 24-81922

Venlig hilsen

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Ankestyrelsen

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Til: Center for Ældre og Tværgående Velfærd (aeldretvaer@sm.dk)
Cc: Henning Strange (hst@bl.dk)
Fra: mel@bl.dk (mel@bl.dk)
Titel: Høringssvar fra BL - høring over udkast til ældrelov og lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem, samt høring over udkast til lov om lokalplejehjem.
Sendt: 19-09-2024 12:31

BL har den 22. august modtaget høring over udkast til ældrelov og lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem, samt høring over udkast til lov om lokalplejehjem.

BL har ikke bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Til: Center for Ældre og Tværgående Velfærd (aeldretvaer@sm.dk)
Fra: Dansk Arbejdsgiverforening (da@da.dk)
Titel: SV: Høring over udkast til lov om ældretilsyn, frist d. 19. september 2024
E-mailtitel: SV: Høring over udkast til lov om ældretilsyn, frist d. 19. september 2024 (SM Id nr.: 900986)
Sendt: 23-08-2024 12:53

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Ovennævnte falder uden for DA's virkefelt, og vi ønsker ikke at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen

Susanne Borvang
Chefsekretær

Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. aeldretvaer@sm.dk
lupe@sm.dk og ascr@sm.dk
post@sm.dk, mlk@sm.dk og evh@sm.dk
(sagsnummer 2024- 5923)

19. september 2024

Høring over udkast til lovforslag om ældrelov, lokalplejehjem, ændring af friplejeboligloven og om ældretilsyn

Dansk Erhverv modtog den 22. august og 23. august 2024 udkast til forslag til ældrelov, udkast til lov om lokalplejehjem, udkast til lovforslag om ændring af friplejeboligloven og udkast til forslag til lov om ældretilsyn.

Dansk Erhverv afgiver ét samlet høringssvar i forlængelse af de tilsendte udkast til lovforslag. Høringssvaret er overordnet opbygget og nummereret som følger:

1. Generelle bemærkninger for lovudkast og lovændringer
2. Specifikke bemærkninger for udkast til forslag til ældrelov
3. Specifikke bemærkninger for udkast til lov om lokalplejehjem
4. Specifikke bemærkninger for ændring af friplejeboligloven
5. Specifikke bemærkninger for udkast til forslag til lov om ældretilsyn

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed for spørgsmål og bemærkninger til dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Tony Bech, branchedirektør for Velfærd & Samfund, Dansk Erhverv.
Morten Jung, branchedirektør for Offentlig-Privat Samarbejde, Dansk Erhverv.

1. Generelle bemærkninger for lovudkast og lovændring

Dansk Erhverv takker ældreminister Mette Kierkgaard og embedsværket i Ældreministeriet for en inddragende og konstruktiv proces i forbindelse med tilrettelæggelsen af ældreaftalen og udarbejdelsen af lovforslagene.

Derudover vil Dansk Erhverv rose hensigten med ældrereformen, som skal give den ældre mere frihed og selvbestemmelse, skabe mere tillid til medarbejdere og ledere, udvide den ældres frie valg, skabe ligestilling mellem offentlige og private leverandører samt skabe et tættere samspil med civilsamfundet. Det er nødvendige tiltag for at skabe en bæredygtig ældrepleje i Danmark og et ældreliv med mest mulig livsglæde.

Dansk Erhverv er særligt positive omkring følgende elementer i ældreaftalen, som bidrager til denne hensigt:

- Ligestilling af kommunale og private leverandører gennem indførelse af årlig genberegning af afregningspriserne, indførelse af en fast overheadsats og etableringen af en klageenhed, hvortil private leverandører kan klage over fastsættelsen af deres afregningspriser. Det skal dog sikres, at private leverandører har krav på at få realitetsbehandlet deres klage, her har Dansk Erhverv visse bekymringer om hjemmelsgrundlaget, som uddybes i de specifikke bemærkninger.
- De ældres selvbestemmelse og frihed styrkes ved, at private leverandører får bedre muligheder for at byde ind på flere opgaver i ældreplejen, herunder genoptræning og rehabilitering. Dansk Erhverv noterer sig med glæde, at regeringen med udspillet *Sundhed tæt på dig* (2024) og initiativ 5.3 foreslår, at den almene sygepleje integreres i helhedsplejen, så borgerne oplever mere sammenhæng, kontinuitet og tryghed i deres forløb. Dansk Erhverv er meget positiv omkring dette, da det giver den ældre mulighed for selv at bestemme om det skal være en offentlig eller ikke-offentlig leverandør, der skal levere hele pleje- og omsorgsforløbet.
- De ældres mulighed for at udøve deres frie valg på et oplyst grundlag styrkes med en udvidelse af Plejeoversigten, brugertilfredshedsundersøgelser samt udvikling af kvalitetsindikatorer, som ældre kan navigere efter.
- En forenkling af tilsynet med etablering af et ældretilsyn, som vil have en lærings- og dialogorienteret tilgang i deres møde med plejeeenheder.
- Civilsamfundets rolle i ældreplejen styrkes, og der lægges op til et tættere samspil med civilsamfundet.

Dansk Erhverv bemærker dog visse mangler i lovforslagene, hvis ønsket er at tilvejebringe borgernes selvbestemmelse og frihed samt ligestilling af offentlige og ikke-offentlige leverandører.

Dette gælder særligt følgende:

- Muligheden for at etablere lokalplejehjem kan risikere at skævvride konkurrencen mellem aktørerne på markedet. Det er positivt, at det er skrevet ind i den politiske aftale, at det ikke må blive mindre attraktivt at drive og investere i friplejehjem, men der udestår fortsat nogle vigtige detaljer om den konkrete implementering.
- Kendskab og oplysning om rettigheder og fritvalgsmuligheder er fundamentalt for at sikre ældres selvbestemmelse og frihed. Derfor bør der i implementeringen af kommende lovgivning være fokus på yderligere at styrke ældres kendskab til fritvalgsordning og oplysningerne om valgmuligheder i ældreplejen. Dette kan bl.a. tilvejebringes gennem en ældrevejleder og en revision af oplysningsmaterialet fra kommunerne.
- Adgangen til at kræve tilbagebetaling i tilfælde af, at private leverandørers afregningspriser har været fastsat for højt, giver anledning til bekymring, idet større tilbagebetalingskrav udgør en trussel mod private leverandørers soliditet. Her er der behov for at tage initiativer, der kan mindske den risiko, som tilbagebetalingskrav udgør for private leverandører.
- Ældretilsynet bør forankres uden for kommunal organisering og ansvar, hvis man ønsker at styrke uvildigheden og uafhængigheden. Derfor bør ældretilsynet forankres ved en statslig enhed, f.eks. Sundhedsstyrelsen.
- Det er positivt, at der med aftalen tages flere initiativer for at styrke udbredelsen af friplejehjem. Der bør desuden etableres en national fast-track-ordning som redskab til kommuner og leverandører af friplejehjem, der ønsker at igangsætte et samarbejde i en kommune. Det vil styrke muligheden for udbredelsen af flere friplejehjem yderligere og dermed bidrage til at imødekomme behovet for plejeboligkapacitet. Hele processen beskrives fra indledende lokal/kommunal interesse for et friplejehjem og ønske om dialog frem til opførelse, drift og afregning af friplejehjemmet med rammer for, hvad der er den gode proces.

På baggrund af disse generelle bemærkninger redegøres der i de følgende afsnit for Dansk Erhvervs specifikke bemærkninger til de enkelte udkast til lovforslag.

2. Specifikke bemærkninger for udkast til forslag til ældrelov

Dansk Erhverv har følgende specifikke bemærkninger til udkast til forslag til ældrelov.

2.1. - Formål og anvendelsesområdet, jf. lovforslagets § 2, stk. 2 – 5.

Loven finder anvendelse for personer, der har nået folkepensionsalderen og for personer, der efter en samlet vurdering vurderes til at have tilsvarende behov for pleje og omsorg til varetagelsen af deres daglige livsførelse.

Dansk Erhverv anbefaler:

Lovens anvendelsesområde tager ikke specifikt stilling til personer med særlige behov eller personer i udsatte positioner. Både personer i social udsathed og personer med handicap lever fortsat længere, hvorfor disse målgrupper bør defineres i lovgivningen.

- Der er behov for at definere målgrupper med særlige behov og målgrupper i udsatte positioner under anvendelsesområdet, så målgrupperne ikke kommer i klemme mellem serviceloven og ældreloven.

2.2. - Tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, jf. lovforslagets § 6.

Med den foreslåede § 6 vil kommunalbestyrelsen også fremover have mulighed for at iværksætte eller give tilskud til uvisiterede, generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på ældreområdet.

Dansk Erhverv anbefaler:

Der er en risiko for, at § 79 i serviceloven bliver overset på det sociale område. Det skyldes, at § 79 traditionelt bliver behandlet og tildelt midler mv. i ældreudvalgene i kommunerne.

- Serviceloven skal tilrettes, så det bliver tydeligt, at § 79 i serviceloven nu primært finder anvendelse for målgrupper inden for socialområdet.

2.3. - Forebyggelse og civilsamfund, jf. lovforslagets § 7.

Dansk Erhverv finder det positivt, at lovforslaget lægger vægt på at styrke civilsamfundet og frivillige sociale organisationer på ældreområdet. Et styrket samspil med civilsamfundet i ældreplejen vil bidrage til et mere integreret og omsorgsfuldt miljø for ældre borgere, hvor de kan drage fordel af frivillige initiativer og ressourcer.

Dansk Erhverv anbefaler:

Af lovforslaget fremgår det, at kommunalbestyrelsen skal fastlægge rammerne for samarbejdet med frivillige sociale organisationer. Dansk Erhverv mener, at der er risiko for store variationer fra kommune til kommune i rammerne for samarbejdet og fastlæggelse af finansiering, hvilket kan medføre administrative byrder for plejeenheden og civilsamfundet.

- Der bør være opmærksomhed på systematik i samarbejdet og samspillet med civilsamfundet. Dansk Erhverv anbefaler, at der udarbejdes konkrete samarbejdsmodeller for samarbejdet mellem kommuner og civilsamfundsorganisationer for at sikre en vis ensartethed på tværs af landet.

- Det er positivt, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde på ældreområdet. Men det er uklart, hvordan disse midler fordeles, og om midlerne er tilstrækkelige til at dække behovet. Dansk Erhverv opfordrer derfor til mere specifikke krav om niveauet for finansiering, og at det sikres, at midlerne faktisk afsættes og bruges effektivt. Dansk Erhverv foreslår, at der laves konkret opfølgning på den økonomiske støtte til civilsamfundsorganisationerne ved årlig opgørelse på tværs af kommunerne.
- Under introduktionen af lovgivningen fremgår det desuden, at der skal foretages en evaluering af ældreloven efter hhv. 3 og 5 år. Samarbejdet med civilsamfundet bør indgå som et punkt i den evaluering. Herunder bør der være et særskilt fokus på, at den økonomiske støtte og den årlige opgørelse, som foreslås oven for, indgår i evalueringen.

2.4. - Helhedspleje i sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb samt almene tilbud m.v., jf. lovforslagets § 9.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen vil skulle fastsætte rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af pleje- og omsorgsforløbene. Forslaget vil indebære, at kommunalbestyrelsen bl.a. vil skulle forholde sig til, hvordan man lokalt vil organisere sig i de enkelte plejeenheder, hvilket f.eks. kan omfatte organisering i faste teams.

Dansk Erhverv anbefaler:

Kommunalbestyrelsen bør ikke kunne fastsætte rammer for organiseringen af ikke-offentlige leverandører. Den ikke-offentlige leverandør bør selv have ansvaret for at organisere og tilrettelægge tilbuddet efter, hvad pågældende ikke-offentlige leverandør vurderer, er bedst for det pågældende tilbud.

- Det skal præciseres, at kommunalbestyrelsen udelukkende kan fastlægge rammerne for organisering og tilrettelæggelse for kommunale leverandører og tilbud.

2.5. - Helhedspleje i sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb samt almene tilbud m.v., jf. lovforslagets § 10.

I henhold til lovforslagets §10, stk. 1 skal kommunalbestyrelsen indføre rummelige pleje- og omsorgsforløb. I medfør af forslaget § 10, stk. 3, 2. pkt. vil der skulle træffes en ny forvaltningsretlig afgørelse, hvis borgerens situation forværres væsentligt, med henblik på tildeling af et andet forløb, der bedre vil kunne rumme de ændrede behov.

Dansk Erhverv anbefaler:

Den ældre skal modtage den rette hjælp og omsorg. Derfor vil det være centralt at skabe de rette rammer om pleje- og omsorgsforløbene med henblik på at sikre ensartethed, korrekt visitation og revisitation.

- Begrebet pleje- og omsorgsforløb bør ændres til pleje- og omsorgspakker. Begrebet pakker er mere præcist frem for forløb, da begrebet 'pakker' allerede anvendes i en række kommuner til at beskrive rummelige helhedsydelse.

- Der er behov for at sikre en vis ensartethed på tværs af kommuner i pleje- og omsorgsforløb, således leverandører, der opererer i flere kommuner, ikke bebyrdes med omfattende administrativt arbejde for at håndtere mange forskellige specifikke pleje- og omsorgsforløb. Ældreministeriet bør derfor udarbejde retningslinjer for, hvordan kommunernes 3-5 pleje- og omsorgsforløb kan struktureres.
- Pleje- og omsorgsforløbene skal udvikles i samarbejde med leverandører af plejen. Derfor bør kommuner med private leverandører pålægges at sende pleje- og omsorgsforløb i høring hos disse, da leverandører kan have specielle forhold til afregning, tværfaglighed, organisering med videre, som der bør tages højde for.
- Bevægelsen mellem pleje- og omsorgsforløb skal gøres så smidige som muligt. Derfor skal efterkompensation til leverandører for en ændret pleje- og omsorgsindsats gælde fra det tidspunkt, at den udøvende medarbejder har indrapporteret væsentlige ændringer i borgerens situation til den kommunale myndighed. Tildeling af efterkompensationen kan forudsætte, at den kommunale myndighed godkender revisitation til et andet pleje- og omsorgsforløb.
- Med lovforslaget lægges ændringer inden for det tildelte pleje- og omsorgsforløb ud til den udøvende medarbejder, som skal have kompetencerne til at foretage denne vurdering. Denne nye opgave hos medarbejderen bør indgå i afregningen af leverandøren.
- I forbindelse med udvidelsen af fritvalgsordningen bør det afklares, om ikke-offentlige leverandører skal stille holdtræning og behandlingslokaler til rådighed i forbindelse med genoptræning.
- Dansk Erhverv er bekendt med, at visse interessenter på ældreområdet argumenterer for, at vaske- og indkøbsordninger ikke skal omfattes af helhedspleje. Dansk Erhverv deler *ikke* denne opfattelse. Efter Dansk Erhvervs opfattelse skal sådanne ordninger netop være en del af helhedspleje, da det er en væsentlig del af borgernes dagligdag, og dermed også en del af deres opfattelse af at have et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb.

2.6. - Den konkrete tilrettelæggelse og udførelse af et tilbud om helhedspleje i form af et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, jf. lovforslagets § 11.

Det noteres under § 11, stk. 2, at tilrettelæggelsen og udførelsen af det tildelte pleje- og omsorgsforløb skal tage afsæt i bl.a. en helhedsorienteret indsats med blik for den enkelte modtagers samlede livssituation, kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige hjælpere i hjemmet, samt modtagerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen.

Med regeringens udspil *Sundhed tæt på dig* (2024) foreslås det med initiativ 5.3, at den almene sygepleje integreres i helhedsplejen, så borgerne oplever mere sammenhæng, kontinuitet og tryk i deres forløb. Dansk Erhverv er meget positiv omkring dette, da det giver den ældre mulighed for at bestemme, hvorvidt det skal være en offentlig eller privat leverandør, der skal levere hele pleje- og omsorgsforløbet.

Dansk Erhverv anbefaler:

Følgende tiltag kan bidrage til, at den ældres selvbestemmelse styrkes i implementeringen af ældreloven.

- De ældres kendskab til rettigheder og oplysning omkring muligheder skal styrkes i implementeringen af lovgivningen, så den ældre kan udøve selvbestemmelse på et oplyst grundlag. Det kan bl.a. tilvejebringes gennem følgende tiltag:
 - En uvildig ældrevejlederfunktion, der skal styrke de ældres viden om egne rettigheder. Efter en afgørelse om visitation af hjælp skal en ældrevejlederfunktion vejlede borgeren og pårørende om rettigheder og muligheder for fritvalg.
 - En bedre oplysning om det frie valg til den ældre fra kommunerne. Der skal foretages en revision af informationsmaterialet fra kommunerne til borgeren om valgmuligheder i ældreplejen. I tillæg bør alle borgere skriftlig oplyses om muligheden for at vælge mellem forskellige leverandører, og at de kan hente flere informationer på Plejeoversigten. Dertil skal kommunerne på deres hjemmesider forpligtes til at linke til Plejeoversigten. Såfremt der på kommunens hjemmeside er oplysninger om den kommunale hjemmepleje, skal der være tilsvarende oplysninger om ikke-offentlige leverandører.
- Derudover kan plejeboligers mulighed for at levere pleje i tilknyttede boliger også blive udvidet. Friplejehjem og øvrige selvejende og private plejehjem skal kunne blive specifikt godkendt til at levere pleje til de boliger, der er tilknyttet det samlede plejehjemsbyggeri, sådan disse borgere også kan modtage helhedspleje.
- Ældre skal ikke fordeles til kommunale tilbud efter en visitation. Ældre, som ikke tager aktiv stilling til valg af leverandører, skal fordeles ligeligt til hhv. offentlige og ikke-offentlige leverandører i kommunen. Dette er specielt vigtigt i forbindelse med overgang til helhedspleje i kommunerne, hvor borgere, der i dag anvender forskellige leverandører til personlig pleje og praktisk hjælp, vil skulle vælge én leverandør.

2.7. - Videreførelse af borgernes frie valg, jf. lovforslagets § 18.

Med lovforslagets § 18 foreslås hovedparten af de allerede eksisterende regler om frit leverandørvalg videreført i den kommende ældrelov, hvilket Dansk Erhverv finder positivt. På enkelte punkter forekommer det dog, at der er behov for at foretage præciseringer af bestemmelsernes rækkevidde.

Det drejer sig i den forbindelse om private leverandørers adgang til at indgå i konsortier eller at anvende underleverandører og om behovet for en skærpet vejledningspligt i forhold til borgernes frie leverandørvalg.

Dansk Erhverv anbefaler:

Af den foreslåede § 18, stk. 3, følger det bl.a., at leverandørerne *“skal kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje”*.

Af bemærkninger til bestemmelsen fremgår det bl.a., at *“kommunen vil skulle stille krav om, at private leverandører både skal kunne levere personlig hjælp og pleje, hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v. i hjemmet samt genoptræning af fysisk funktionsnedsettelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse, som led i helhedspleje for at kommunen vil kunne indgå en kontrakt med private leverandører om levering af et pleje- og omsorgsforløb”*.

Af lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. afsnit 3.11.2, fremgår det bl.a., at *“private leverandørers levering af helhedspleje skal kunne indrettes således, at mindre leverandører kan indgå i konsortier, efter gældende konkurrenceregler, eller blive underleverandører til større leverandører, ligesom de kan i dag”*. Adgangen til for private leverandører at indgå i konsortier eller at anvende underleverandører er imidlertid ikke omtalt eller udfoldet nærmere under de specifikke bemærkninger til § 18, stk. 3.

- For at klarlægge rammerne for den kommende levering af helhedspleje, er der behov for, at det også under de specifikke bemærkninger til bestemmelsen fastslås, at private leverandører kan indgå i konsortier og anvende underleverandører i forbindelse med leveringen af helhedspleje inden for rammerne af gældende konkurrencelovgivning, og at rammerne for at anvende underleverandører udfoldes nærmere, således leverandører i højere grad sættes i stand til at vurdere, hvilke samarbejdsformer, der er mulige at indgå i.
- Der er i den forbindelse navnlig behov for, at det præciseres, at bestemmelsens krav om, at leverandørerne *“skal kunne levere”* ikke er ensbetydende med, at alle de pleje- og omsorgsydelser, der udgør helhedspleje, dermed også skal *udføres* af leverandøren selv (altså af én og samme juridiske enhed), og at det således er muligt, at visse af opgaverne kan udføres af andre virksomheder, der f.eks. optræder som underleverandør for den virksomhed eller det konsortium, der har kontraktrelationen til kommunen.

2.8. - Fastsættelse af afregningspriser, efterberegning og efterregulering, jf. lovforslagets § 20, samt klageenhed.

Med lovforslagets § 20 foreslås det overordnet at indføre nye regler om fastsættelse, efterberegning og efterregulering af afregningspriser for private leverandører af helhedspleje. Dansk Erhverv har noteret sig, at der sideløbende hermed er fremsat tilsvarende regler for friplejeboligleverandører, jf. § 1, nr. 13-16, i lovforslaget om ændring af friplejeboligloven. Som følge heraf relaterer de følgende bemærkninger sig ligeledes til de tilsvarende ændringsforslag til friplejeboligloven.

2.9. - Fastsættelse af afregningspriser, jf. lovforslagets § 20.

Med lovforslagets § 20, stk. 1, foreslås det, at en kommune fastsætter sine private leverandørers afregningspriser efter godkendelsesmodellen ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud. I medfør af § 20, stk. 5, foreslås det bl.a. at give ældreministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om beregningsgrundlaget for afregningspriser.

Dansk Erhverv ser på dette område et generelt behov for at ensrette de beregningsmetoder, der ligger til grund for kommunernes fastsættelse af de private leverandørers afregningspriser. Det skyldes, at kommunerne i praksis tilrettelægger deres beregninger meget forskelligt, hvilket hæmmer leverandørernes muligheder for at gennemskue den enkelte kommunes beregninger, hvilket derigennem begrænser leverandørernes muligheder for at orientere sig på markedet.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at sikre mere ensartede beregningsregler anbefaler Dansk Erhverv, at der med henvisning til § 20, stk. 5, udstedes regler om, at afregningspriserne som udgangspunkt skal beregnes på baggrund af regnskabstal, således at det sikres, at afregningspriserne i højest muligt omfang baserer sig på kommunernes faktiske forbrug. De anvendte regnskabstal skal herefter fremskrives i overensstemmelse med den faktiske pris- og lønvikling, der er sket siden aflæggelsen af de regnskabstal, der ligger til grund for beregningerne.
- Der er endvidere behov for at udstede udtrykkelige regler om, at nationale puljemidler af relevans for ældreområdet indgår i beregningen af de private leverandørers afregningspriser.
- Der kan i øvrigt med fordel fastsættes regler om, at kommunerne skal sende beregningsgrundlaget i høring hos de private leverandører forud for fastsættelsen af afregningspriserne. Formålet hermed er navnlig at få alle relevante indsigelser mod beregningsgrundlaget frem på så tidligt et tidspunkt som muligt, og derigennem at mindske de ressourcer, der anvendes på fastsættelsen af nye afregningspriser.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed for en nærmere drøftelse af mere praktiske beregningsregler og -metoder, der i praksis kan styrke gennemsigtigheden af beregningerne samt ligestillingen af kommunale og private leverandører.

2.10. - Genberegning af afregningspriser, jf. lovforslagets § 20.

Det foreslås med § 20, stk. 3, at indføre en udtrykkelig pligt for kommunerne til at foretage genberegning af friplejeboligleverandørernes afregningspriser, jf. lovforslagets § 1, nr. 14. Genberegningen skal ifølge lovforslaget ske *“efter behov eller mindst en gang årligt i forbindelse med årsregnskab”*.

Dansk Erhverv finder det som nævnt meget positivt, at kommunernes genberegningspligt udtrykkeliggøres. Formuleringen *“i forbindelse med årsregnskab”* er imidlertid uklar, idet den ikke fastslår, hvornår genberegningen endegyldigt skal være foretaget efter årsregnskabets aflæggelse.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at sikre, at formålet bag bestemmelsen opfyldes – altså, at der foretages en rettidig genberegning af afregningspriserne – anbefaler Dansk Erhverv, at der fastsættes en klar skæringsfrist for, hvornår genberegningen senest skal være foretaget. En sådan frist kunne f.eks. fastsættes til senest 30 kalenderdage efter årsregnskabets endelige godkendelse.
- Derudover er der et konkret behov for en nærmere definition af, hvornår der løbende er *“behov”* for at foretage en efterberegning. I praksis volder det ofte vanskeligheder præcist at definere, hvornår en kommune har pligt til – i løbet af regnskabsåret – at foretage genberegning. Erfaringsmæssigt giver denne uklarhed anledning til hyppige uenigheder mellem kommunerne og deres leverandører.

For at klarlægge, hvornår kommunerne har pligt til at foretage genberegning, skal der gøres nærmere bemærkninger om, hvad der skal til for, at genberegningspligten indtræder, ligesom der med fordel kunne gives en række eksempler på, hvornår der er pligt til at genberegne afregningspriserne. Der kunne f.eks. peges på overenskomstmæssige stigninger

af de offentlige lønomkostninger, udmøntningen af nationale puljemidler, væsentligt stigende vikaromkostninger, ligesom der kunne opstilles en regel om, at der ved merbevillinger, budgetoverskridelser eller omplaceringer på de kommunale budgetter samtidig skal foretages en vurdering af, om der herved skal foretages en genberegning af afregningspriserne.

Der er samtidig behov for, at kommunerne kan pålægges en økonomisk sanktion, hvis pligten til løbende at foretage genberegning ikke overholdes. Det kunne f.eks. ske ved, at der pålægges efterbetalingskravet en mærkbar rente, hvilket navnlig skal give et incitament til, at kommunerne rettidigt foretager de nødvendige reguleringer af afregningspriserne.

2.11. - Efterregulering af afregningspriser, jf. lovforslagets § 20

Af lovforslagets § 20, stk. 4, følger det, at der indføres pligt til at foretage efterregulering af afregningspriserne, hvis det ved en genberegning viser sig, at kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ikke stemte overens med kommunens faktiske driftsomkostninger.

Dansk Erhverv anbefaler:

Som anført oven for finder Dansk Erhverv overordnet dette tiltag positivt, omend Dansk Erhverv ser en forøget risiko for de private leverandører i tilfælde af, at de bliver mødt med især et større tilbagebetalingskrav. Hvis muligheden for at kræve tilbagebetaling – som tilkendegivet af Ældreministeriet – som følge af statsstøttereglerne er en bunden forudsætning for pligten til at foretage genberegning af afregningspriserne, er der behov for tiltag, der kan minimere risikoen for private leverandører, der bliver mødt med et tilbagebetalingskrav.

- For at minimere denne risiko anbefaler Dansk Erhverv, at der tilføjes regler om, at kommunerne – i tilfælde af, at afregningspriserne har været fastsat mere end 3 % for højt – skal tilbyde leverandørerne en afdragsordning eller anden form for ratebetaling, der spredes ud over flere kalenderår, således at det undgås, at særligt mindre leverandører presses uforholdsmæssigt og unødigt på deres soliditet.
I disse tilfælde skal det endvidere være muligt for de private leverandører at klage til den kommende vejlednings- og kontrolenhed, hvis leverandøren ikke er enig i den efterberegning, som kommunen har foretaget.
- For at minimere konkursrisikoen skal sådanne klager tillægges opsættende virkning, således at tilbagebetalingskravet ikke kan kræves indfriet, førend den kommende vejlednings- og kontrolenhed har realitetsbehandlet klagen. Dette skal navnlig forebygge de situationer, hvor en leverandør får medhold i sin klage, men hvor leverandøren - inden der er truffet endelig afgørelse - er gået konkurs. Hvis kommunen skal kunne gennemføre tilbagebetalingskravet, skal en tilsvarende besparelse også pålægges de kommunale plejehjem.
- I de tilfælde, hvor afregningspriserne har været fastsat for lavt, ser Dansk Erhverv samtidig et behov for, at efterbetalingsbeløbet pålægges renter regnet fra det tidspunkt, hvor de pågældende afregningspriser trådte i kraft. Det er i den forbindelse afgørende, at rentesatsen fastsættes tilstrækkeligt højt til at give kommunerne et klart incitament til at foretage beregningen af afregningspriserne så præcist som muligt.

Der er i disse tilfælde desuden behov for, at der fastsættes tidsfrister for, hvornår en kommune skal have foretaget efterbetaling over for de private og selvejende leverandører.

2.12. - Fast overheadsats, jf. lovforslagets §20.

Med lovforslagets § 20, stk. 6, foreslås det endvidere at give hjemmel til, at der kan indføres en fast overheadsats til brug for beregningen af afregningspriser for private leverandører af ældrepleje.

Dansk Erhverv ser overordnet positivt på forslaget, der vil reducere kompleksiteten af de beregninger, som kommunerne skal foretage i forbindelse med fastsættelse af leverandørernes afregningspriser.

Dansk Erhverv anbefaler:

- Det er en afgørende forudsætning for ligestillingen af kommunale og private leverandører, at fastsættelsen af overheadsatsen sker på baggrund af en fyldestgørende og reel beregning af alle relevante, kommunale overheadomkostninger. Dansk Erhverv foreslår, at denne beregning sker på baggrund af et repræsentativt udvalgt antal kommuner, f.eks. 10-15 kommuner.
- Ved opgørelsen af datagrundlaget for en sådan beregning, skal der tages afsæt i en tilbundsående analyse af de udvalgte kommuners konkrete og reelle overheadomkostninger. Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at kommunerne konterer deres omkostninger og organiserer deres administration meget forskelligt. Der er således et udtalt behov for at sikre, at det ved tilvejebringelsen af beregningsgrundlaget sikres, at alle relevante overheadomkostninger er identificeret og inddraget i fuldt omfang, så der kan skabes et reelt billede af de kommunale overheadomkostninger.
- Hvis der ikke foretages en sådan tilbundsående analyse, vil der være en væsentlig risiko for, at fastsættelsen af overheadsatsen bliver misvisende, og at de private leverandører dermed ikke bliver ligestillet med de kommunale leverandører i forhold til dækningen af deres administrationsomkostninger.

2.13. - Uafhængig klageenhed for private leverandørers afregningspriser.

Af ældreaftalen følger det, at aftalepartierne er enige om, at der indføres *“en uafhængig kontrolenhed, der skal understøtte korrekt beregning af afregningspriser for private leverandører på ældreområdet.”*

Klageenheden er imidlertid kun omtalt kort i de lovforslag, der er sendt i høring som følge af ældreaftalen. Af de generelle bemærkninger til udkast til forslag om ældreloven, jf. afsnit 3.12.3, fremgår det dog, at enhedens kompetenceområde mv. fastsættes i medfør af den allerede eksisterende § 11 b i konkurrenceloven.

Dansk Erhverv anser etableringen af klageenheden som et af ældreaftalens mest centrale punkter, idet enheden efter Dansk Erhvervs opfattelse er en helt afgørende forudsætning for, at der findes fair og lige konkurrence mellem kommunale og private leverandører af ældrepleje.

Af den grund er de private leverandørers klageadgang og klageenhedens kompetenceområde af stor betydning. Her medfører anvendelsen af den allerede eksisterende bestemmelse i konkurrencelovens § 11 b en række udfordringer for de private leverandørers retssikkerhed.

Baggrunden er navnlig, at de private leverandører, der måtte vælge at indgive en klage, ikke kan være sikre på, at enheden overhovedet vil foretage en realitetsbehandling af klagen, idet klageenheden i medfør af konkurrencelovens § 15 har mulighed for helt at afvise at undersøge eller træffe afgørelse i en klagesag. Det er selvsagt utilfredsstillende for en privat leverandør, hvis denne rent faktisk bliver underbetalt for sine pleje- og omsorgsydelser.

Dertil kommer, at det i medfør af § 11 b, stk. 3, følger, at påbud om efterbetaling ikke kan *“angå betalinger, som ligger mere end 1 år forud for den dag, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påbegyndte en undersøgelse over for den pågældende offentlige myndighed.”*, hvilket er helt utilstrækkeligt i forhold til at sikre, at de private leverandører modtager en retvisende afregningspris.

Det skyldes navnlig, at skæringsfristen dermed ikke er knyttet til klagens indgivelse, hvorved klageren kan lide væsentlige tab, hvis iværksættelsen af en undersøgelse af sagen bliver forsinket eller trækker ud f.eks. på grund af behandlingen af andre klagesager, og at kommunernes beregning af afregningspriserne ofte involverer økonomiske forhold mv., der ligger mere end ét år forud det tidspunkt, hvor en undersøgelse måtte blive iværksat, og hvor det således kan vise sig, at et efterbetalingskrav strækker sig over flere år.

Særligt i forhold til friplejeverandørers klagemuligheder rejser anvendelsen af konkurrencelovens § 11 b – under den nugældende lovgivning – desuden væsentlige hjemmelsspørgsmål.

Det skyldes, at det af udkastet til lovforslag om ændring af friplejeboligloven fremgår, at friplejeboligleverandører kan *“anmode Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om i henhold til konkurrencelovens § 11 b at undersøge en kommunalbestyrelses beregningsgrundlag, beregningsmetoder og fastsættelse af afregningspriser.”*. Dansk Erhverv forstår lovforslaget således, at det heri forudsættes, at der allerede i dag er lovhjemmel til, at friplejeboligleverandører kan indgive klage efter konkurrencelovens § 11 b. Efter Dansk Erhvervs juridiske vurdering er denne forudsætning imidlertid ikke korrekt.

Baggrunden er navnlig, at der i medfør af konkurrencelovens § 11 b skal udstedes en bekendtgørelse, som angiver, at der i forhold til det konkrete velfærdsområde er givet Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen adgang til at anvende beføjelserne i § 11 b. Der er på nuværende tidspunkt ikke udstedt en bekendtgørelse med hjemmel i konkurrencelovens § 11 b, stk. 5, hvoraf det fremgår, at der er givet kompetence til behandling af klager om afregningspriser fastsat for friplejeboligleverandører efter friplejeboliglovens regler.

Dansk Erhverv er naturligvis bekendt med, at det i bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2015, jf. § 5, er anført, at *“friplejeboligleverandøren kan anmode Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om i henhold til konkurrencelovens § 11 b at undersøge en kommunalbestyrelses beregningsgrundlag, beregningsmetoder og fastsættelse af afregningspriser i henhold til denne bekendtgørelse.”*. Som konkurrencelovens § 11 b er formuleret, er dette imidlertid ikke tilstrækkeligt til, at

der kan siges at være hjemmel til, at der kan ske behandling af klager om friplejeboligleverandørers afregningspriser i medfør af konkurrencelovens § 11 b. Her kræves det som nævnt, at der er udstedt en bekendtgørelse efter § 11 b, stk. 5.

Fra et lovteknisk perspektiv er problemstillingen således den, at bestemmelsen i bekendtgørelsens § 5 ikke er udstedt med lovhjemmel i konkurrencelovens § 11 b, stk. 5, men alene med henvisning til en bemyndigelsesbestemmelse i friplejeboligloven, jf. § 32, stk. 3, hvor der ikke er givet bemyndigelse til at foretage ændringer af konkurrencelovens regler. En sådan ændring af konkurrencelovens regler må forudsætte klar lovhjemmel i friplejeboliglovens regler, hvilket som nævnt ikke foreligger.

På denne baggrund er der således et behov for at skabe klarhed omkring lovhjemlen bag friplejeboligleverandørers klageadgang til den kommende klageenhed under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Dansk Erhverv anbefaler:

- Der er et klart behov for at sikre, at de private leverandører har krav på en realitetsbehandling af deres klager, og at klageenheden kan gå mere end ét år tilbage i forhold til undersøgelsens påbegyndelse for så vidt angår påbud om efterbetaling. Dansk Erhverv foreslår, at enheden kan gå indtil tre år tilbage regnet fra klagens indgivelse, hvilket modsvarer forældelseslovens almindelige treårige forældelsesfrist.
- Der skal tilvejebringes et klart hjemmelsgrundlag for friplejeboligleverandørers klageadgang efter konkurrencelovens § 11 b, hvilket med fordel kan ske ved udstedelse af en bekendtgørelse med hjemmel direkte i konkurrencelovens § 11 b, stk. 5.

2.14. - Plejeoversigten, jf. lovforslaget § 27.

Det foreslås, at Plejeoversigten udvides med yderligere oplysninger, som vil kunne give en indikation af ikke-offentlige og offentlige plejehjems og plejeleverandørers kvalitet, hvilket som udgangspunkt vil omfatte oplysninger om brugertilfredshed, faste teams, og medarbejderkontinuitet. Derudover vil der for plejehjem blive tilføjet oplysninger om antal medarbejdere og faggrupper.

Dansk Erhverv anbefaler:

Kvalitetsindikatorer er centrale for at understøtte den ældres oplyste selvbestemmelse og brug af frivalgsordningen. Det bakker Dansk Erhverv op om.

- Plejeoversigten bør også indeholde indikatorer omkring sygefravær blandt personale samt mulighed for og udvalg af tilkøbsydelser.

3. Specifikke bemærkninger til udkastet til lovforslag om lokalplejehjem

Dansk Erhverv har følgende specifikke bemærkninger til udkastet til lovforslag om lokalplejehjem.

Muligheden for at etablere lokalplejehjem udgør en central del af ældreaftalen. Sammenholdt med friplejehjem, plejehjem med driftsoverenskomst, udbudte plejehjem og kommunale plejehjem har de ældre nu flere gode valgmuligheder i forbindelse med deres valg af plejebolig. Efter Dansk Erhvervs opfattelse, er der således ikke behov for at udvide borgernes valgmuligheder med yderligere etableringsformer.

Dansk Erhverv bakker fuldt op om en af de bagvedliggende motivationer bag initiativet om *lokalplejehjem* – at skabe øget transparens i økonomien. Derudover finder Dansk Erhverv det positivt, at lokalplejehjem efter lovforslaget vil skulle etableres i selskabsform, og at der med aftalen sker en adskillelse af myndighed og drift, som giver lokalplejehjemmets bestyrelse et selvstændigt ansvar for lokalplejehjemmets drift og økonomi. Dansk Erhverv har i flere år netop foreslået, at offentlige institutioner bør fremlægge regnskaber på institutionsniveau for at sikre transparens om, hvor man får mest velfærd for pengene. Det er positivt, at man nu kommer til at gøre sig erfaringer med dette i forhold til lokalplejehjemmene.

Som nævnt indledningsvist ser Dansk Erhverv meget positivt på, at der med ældreaftalen er fokus på at sikre fair og lige konkurrencevilkår for kommunale og private leverandører af ældrepleje.

Denne ligestilling er yderst relevant i forhold til kommunernes kommende mulighed for at etablere lokalplejehjem. Dansk Erhverv hæfter sig i den forbindelse særligt ved, at det fremgår udtrykkeligt af ældreaftalen, at det ikke må blive *“mindre attraktivt at drive og investere i friplejehjem”*.

Dansk Erhverv ser imidlertid fortsat en række konkrete opmærksomhedspunkter i forhold til at sikre fair og lige konkurrence mellem lokalplejehjem og særligt friplejehjem, således at det undgås, at lokalplejehjem gives indbyggede konkurrencefordele, der ikke kan udlignes, og som dermed netop vil kunne gøre det mindre attraktivt at drive og investere i friplejehjem.

I den forbindelse ser Dansk Erhverv et generelt behov for, at der gives de øvrige aktører på markedet mulighed for at klage eller på anden måde påtale skævvridende konkurrence eller adfærd fra lokalplejehjem, og at en myndighed, f.eks. Ankestyrelsen, kan træffe afgørelse om, hvorvidt der har fundet konkurrenceforvridning sted, og – hvis dette er tilfældet - påbyde lokalplejehjemmet eller den eller de relevante kommuner at ophøre med den pågældende aktivitet eller adfærd. Dette skal sikre, at der også i praksis skabes lige konkurrencevilkår mellem aktørerne på markedet.

Hvis de indbyggede konkurrencefordele ikke udlignes, kan der efter omstændighederne blive tale om ulovlig statsstøtte. Den omstændighed, at lokalplejehjemmene hører under den offentlige forvaltning, har ingen betydning for statsstøttereglerne anvendelse, idet lokalplejehjemmene befinder sig på et kommercielt marked, hvor der også findes private og selvejende leverandører.

For så vidt angår de omkostninger, som en kommune afholder i forbindelse med etableringen, driften og administrationen af lokalplejehjem ser Dansk Erhverv et klart behov for, at disse omkostninger skal indgå i beregningen af afregningspriserne for det eller de friplejehjem, der måtte være beliggende i kommunen. Dette skal sikre, at lokalplejehjem stilles lige i konkurrencen med de allerede eksisterende aktører på markedet. I modsat fald stilles lokalplejehjem ikke lige i konkurrencen med friplejehjem.

Særligt i forhold til nyopførte lokalplejehjem melder der sig en række spørgsmål i forhold til at sikre fair og lige konkurrence mellem de forskellige aktører på området, herunder særligt hvis kommunerne søger ekstern finansiering af selve opførelsen af et nyt plejehjem. Det drejer sig om kommunernes anlægsramme, deponeringspligt, sikkerhedsstillelse mv. Også her er det meget væsentligt at sikre, at det med indførelsen af lokalplejehjem ikke gøres mindre attraktivt at drive og investere i friplejehjem.

Det skal i den forbindelse navnlig sikres, at der ikke gives kommunerne uhensigtsmæssige kommunaløkonomiske incitamentter til at foretrække lokalplejehjem frem for f.eks. friplejehjem. Det skal også sikres, at de private investeringsmidler (f.eks. pensionskasser) ikke alene går i retning af kommunale lokalplejehjem, hvor risikoen alt andet lige er mindre end ved et nyopført friplejehjem. Sker dette ikke, vil konkurrencen mellem aktørerne på området blive skævvredet til fordel for lokalplejehjem.

I det følgende redegøres der nærmere for Dansk Erhvervs specifikke bemærkninger til bestemmelserne i lovforslaget.

3.1. - Adgangen til løbende at indskyde kapital i lokalplejehjemmet, jf. lovforslagets § 3.

Af bemærkningerne til lovforslagets § 3 fremgår det, at *“kommunalbestyrelsen vil have adgang til løbende at foretage kapitalforhøjelse ved tilsvarende at få flere aktier”*, hvorved kommunerne får adgang til løbende at indskyde ny kapital i lokalplejehjemmet.

Adgangen hertil udgør en væsentlig skævvridning af konkurrencen på området og kan give lokalplejehjem uberettigede konkurrencefordele. Det skyldes, at risikoen forbundet med at drive et lokalplejehjem i praksis vil være væsentligt lavere end den risiko, som markedets øvrige aktører løber i forbindelse med driften af deres plejeboliger.

Det er positivt, at der tages initiativer til at sikre gennemsigtighed i lokalplejehjems økonomi, så det er muligt at konstatere de økonomiske transaktioner mellem kommune og lokalplejehjem, men denne gennemsigtighed ændrer ikke på, at lokalplejehjemmet kan få konkurrencefordele, som de øvrige aktører ikke får.

Dansk Erhverv har i den forbindelse noteret sig, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger til § 3, at: *“Alle kommunale indskud i form af likvide midler i lokalplejehjem m.v. vil skulle registreres som kommunale serviceudgifter eller helt undtagelsesvist som anlægsudgifter, jf. reglerne i det kommunale budget- og regnskabssystem.”* Dansk Erhverv ser i den forbindelse et behov for, at det i lovforslaget præciseres, at disse midler skal indgå i beregningen af afregningspriserne for friplejehjem.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at sikre fair og lige konkurrence på området er det afgørende, at det i lovforslaget præciseres, at sådanne kapitalindskydelser skal indgå i beregningen af afregningspriserne for friplejehjem, og at dette efter omstændighederne kan give anledning til en genberegning af afregningspriserne, således at friplejehjemmet kan blive kompenseret tilsvarende for de forøgede, kommunale driftsomkostninger.

3.2. - Anvisningsret, jf. lovforslagets § 1, stk. 2.

Af lovforslagets § 1, stk. 2, følger det, at kommunerne udøver anvisningsretten til lokalplejehjem efter § 54, stk. 1, i almenboligloven.

Lokalplejehjem gives herved en konkurrencefordel, idet anvisningsretten betyder, at lokalplejehjemmet fra dag 1 stilles økonomisk, som om plejehjemmet er fuldt belagt, hvilket ved opførelsen af nye plejehjem er en helt central udfordring.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at sikre fair og lige konkurrence bør lokalplejehjemmenes afregning afspejle den faktiske belægningsprocent, som der findes på det enkelte lokalplejehjem, så der gives lokalplejehjemmet et incitament til at øge belægningsgraden af de eksisterende pladser.

3.3. - Tilkøb, jf. lovforslagets § 2.

Af lovforslagets § 2 følger det, at lokalplejehjem kan tilbyde beboerne at tilkøbe ydelser udover, hvad den enkelte beboer har krav på efter §§ 9 og 10 i ældreloven, og at lokalplejehjem ikke må tilbyde ydelser eller udvise adfærd, der kan være konkurrenceforvridende eller indebære direkte eller indirekte statsstøtte.

Samtidig følger det af lovforslagets § 10, stk. 1, at lokalplejehjem skal indeholde et særskilt regnskab for salg af tilkøbsydelser.

Til trods for, at der herved er taget initiativ til at sikre, at der ikke sker konkurrenceforvridning i forbindelse med lokalplejehjemmenes mulighed for at levere tilkøbsydelser, er der fortsat behov for at sikre, at der allerede på et tidligt tidspunkt kan gribes ind over for den konkurrenceforvridende aktivitet, således at skadevirkningerne helt undgås eller kan begrænses mest muligt.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at minimere risikoen for at der finder konkurrenceforvridning sted i forbindelse med lokalplejehjems levering af tilkøbsydelser, skal der gives andre aktører, der har retlig interesse i spørgsmålet, adgang til at klage over den konkurrenceforvridende adfærd, ligesom der skal gives en offentlig myndighed, f.eks. Ankestyrelsen, kompetence til at gribe ind, hvis der finder konkurrenceforvridning sted.

3.4. - Inventar, jf. lovforslagets § 3.

Det følger af bemærkningerne til lovforslagets § 3, at lokalplejehjem hverken i forbindelse med omdannelse eller ved nyetablering selv skal afholde omkostninger til inventar, arbejdsredskaber mv.

Både ved nyetablering og i forbindelse med drift af allerede eksisterende friplejehjem spiller omkostninger til inventar mv. en meget væsentlig rolle. Hvis lokalplejehjem ikke har sådanne omkostninger, vil de opnå en væsentlig konkurrencefordel. Der er således behov for, at der i afregningspriserne for lokalplejehjem tages højde for, at de ikke har omkostninger til inventar mv. Sker dette ikke, vil lokalplejehjemmene – i stedet for at anskaffe sig inventar mv. – i langt højere grad kunne anvende sine økonomiske midler på selve ældreplejen.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at ligestille lokalplejehjem og friplejehjem er det nødvendigt i forhold til fastsættelsen af lokalplejehjems afregningspriser, at de kommunale omkostninger til anskaffelse af lokalplejehjemets inventar mv. modregnes lokalplejehjems afregningspriser, således at de omkostningerne hertil *ikke* indgår i beregningsgrundlag,
- På denne måde kan det undgås, at lokalplejehjem bliver kompenseret for omkostninger, som de ikke har. Kommunens omkostninger til lokalplejehjemmet skal dog indgå i beregningsgrundlaget for afregningspriserne for de friplejehjem, der måtte befinde sig i den enkelte kommune.

3.5. - Bestyrelsesvederlag, jf. lovforslagets § 5, stk. 4.

Det fremgår af lovforslaget § 5 stk. 4, at der betales vederlag til lokalplejehjemets bestyrelsesmedlemmer med det formål "*at tiltrække bestyrelsesmedlemmer med relevante kompetencer og erfaring*".

I Dansk Erhverv mener vi, at det er positivt, at der er fokus på at sikre kompetente bestyrelser. Bestyrelsesarbejde spiller en afgørende rolle i Danmark, ikke kun i idrætsforeninger og kulturelle tilbud, men også i velfærdstilbud som skole- og daginstitutioner. Deres engagement og dedikation er kernen i sammenhængskraften i vores samfund.

Kompetente bestyrelser handler om ansvar, strategisk tænkning og økonomistyring. Med indførelse af vederlag er der en risiko for at skabe en opfattelse af, at ulønnede bestyrelser er mindre kompetente. Det kan påvirke rekrutteringen af egnede kandidater til frivillige bestyrelser negativt, hvis lønnede poster i andre sektorer tiltrækker flere på bekostning af frivillige engagementer.

Vores bekymring er, at statens signal om professionalismisme via vederlag, vil underminere det frivillige engagement og ændre forventningerne til lokalt samfundsengagement. Det er ikke blot en risiko for civilsamfundets økonomi, men også for dets værdier og sammenhængskraft på lang sigt.

3.6. - Afregningspriser, jf. lovforslagets § 9.

Af lovforslagets § 9 følger det, at ældreministeren fastsætter regler om afregning for den hjælp og støtte, som et lokalplejehjem skal levere, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser, anvendelse af en fast overheadsats, efterregulering og efterbetaling af afregningspriser.

Ved fastsættelsen af disse regler er det navnlig afgørende, at der – ligesom for friplejeboligleverandørers afregningspriser – tages afsæt i de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger for den enkelte kommunes drift af tilsvarende tilbud. Det er dog ikke ensbetydende med, at lokalplejehjem blot skal have samme afregningspris som et friplejehjem ville have fået.

Det skyldes, at lokalplejehjemmene på visse punkter økonomisk er stillet anderledes i forhold til friplejehjem. F.eks. vil et lokalplejehjem - både ved omdannelse og nyetablering - ikke have omkostninger til inventar, arbejdsredskaber mv., ligesom lokalplejehjem som følge af det kommunale ejerskab af den eller de ejendomme, hvorfra lokalplejehjemmet drives, ikke har omkostninger til ejendomsvedligehold mv. Det er væsentligt at være opmærksom på disse forskellige for at undgå, at lokalplejehjem bliver overkompenseret set i forhold til de faktiske omkostninger, som lokalplejehjem rent faktisk har.

Dansk Erhverv anbefaler:

- Ved udstedelsen af nærmere beregningsregler i medfør af lovforslagets § 9 er det helt centralt, at der ved beregningen af afregningspriser tages højde for de forhold, hvor lokalplejehjem har andre eller færre omkostninger, end hvad der ville være gældende for friplejehjem, så det undgås, at lokalplejehjem bliver overkompenseret i forhold til deres faktiske omkostninger.

3.7. - Administrative opgaver, jf. lovforslagets § 7.

Med lovforslagets § 7 fastslås det, at ældreministeren kan fastsætte regler om, at en kommune kan varetage administrative opgaver for et lokalplejehjem, herunder om lokalplejehjemmets betaling herfor.

Som det også fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, er det afgørende at sikre, at lokalplejehjem skal betale markedspris for de administrationsydelser, der overlades til kommunen. I praksis kan det imidlertid være vanskeligt at fastslå, hvad markedsprisen måtte være for de relevante administrationsydelser, ligesom dette kan give anledning til en række drøftelser mellem kommunen og f.eks. friplejehjem beliggende i samme kommune som lokalplejehjemmet.

Derfor er der også her behov for at sikre, at der løbende kan gribes ind overfor konkurrenceforvridning, der f.eks. kan finde sted, hvis lokalplejehjem aftager administrationsydelser fra kommunen til en pris, der ligger under markedsprisen.

Dansk Erhverv anbefaler:

- For at minimere risikoen for, at der finder konkurrenceforvridning sted i forhold til kommunens varetagelse af administrationsopgaver for et lokalplejehjem, skal der gives andre aktører, der har retlig interesse i spørgsmålet, adgang til at klage over den konkurrenceforvridende adfærd, ligesom der skal gives en offentlig myndighed, f.eks. Ankestyrelsen, kompetence til at gribe ind, hvis der finder konkurrenceforvridning sted.

3.8. - Undtagelser fra selskabsloven, jf. lovforslagets § 3, stk. 2, sammenholdt med lovforslagets § 5, stk. 2

Med lovforslagets § 3, stk. 2, lægges der blandt andet op til at undtage lokalplejehjem fra selskabslovens § 140 om medarbejderrepræsentation. Videre følger det af lovforslagets § 5, stk. 2, at Ældreministeren fastsætter regler om bestyrelsens sammensætning, herunder antal medlemmer og antal medarbejderrepræsentanter, samt krav til medlemmernes kompetencer og erfaringer.

Dansk Erhverv anbefaler:

- At selskabslovens § 140 finder anvendelse, idet Dansk Erhverv har vanskeligt ved at forstå formålet med at fravige selskabslovens § 140 om medarbejderrepræsentation, herunder navnlig at ældreministeren skal fastsætte antallet af medarbejderrepræsentanter. Det anbefales, at undtagelsen udgår. Hvis fravigelsen fastholdes, bør formålet med at undtage lokalplejehjem fra de almindelige regler om medarbejderrepræsentation beskrives nærmere i de specielle bemærkninger til loven, jf. lovforslagets side 36.

3.9. - Overenskomster, jf. lovforslagets § 3, stk. 3

Dansk Erhverv mener ikke, at virksomhedsoverdragelsesloven eller arbejdsretlige principper bør fraviges unødigt ved særlov på lokalplejehjem. Dansk Erhverv ser derfor positivt på, at der er lyttet til vores anbefalinger om, at virksomhedsoverdragelsesloven fuldt ud skal finde anvendelse.

Med lovforslagets § 3, stk. 3, lægges der imidlertid op til, at bestyrelsen for aktieselskabet skal sikre, at aktieselskabet er omfattet af landsdækkende overenskomster. Dansk Erhverv mener ikke, at det almindelige arbejdsretlige princip om, at arbejdsgiver selv kan beslutte at indgå overenskomster og hvilke i givet fald, skal fraviges for lokalplejehjem. Dansk Erhverv noterer sig dog, at lokalplejehjem får frit overenskomstvalg mellem landsdækkende overenskomster, som således kan være en landsdækkende overenskomst indgået med lønmodtagersiden og en privat arbejdsgiverorganisation.

4. Specifikke bemærkninger til udkast til lovforslag til ændring af friplejeboligloven

Dansk Erhverv har følgende specifikke bemærkninger til udkastet til lovforslag om ændring af friplejeboligloven:

Med det fremsendte udkast til lovforslag om ændring af friplejeboligloven lægges der bl.a. op til at fastsætte nye regler om fastsættelse, efterberegning og efterregulering af friplejeboligleverandørers afregningspriser og til at begrænse friplejeboligleverandørers muligheder for at afvise visiterede borgere.

4.1. - Fastsættelse, efterberegning og efterregulering af private leverandørers afregningspriser, jf. lovforslagets § 1.

Med lovforslagets § 1, nr. 13-16, lægges der op til at indføre nye regler om fastsættelse, efterberegning og efterregulering af friplejeboligleverandørernes afregningspriser. Disse regler er tilsvarende de regler, der foreslås indført for private leverandører af helhedspleje efter den kommende ældrelov.

Dansk Erhvervs specifikke bemærkninger til disse regler er anført ovenfor under afsnit 2.8.-2.13., hvortil der henvises.

4.2. - Begrænsning af mulighederne for at afvise visiterede borgere, jf. lovforslagets § 1.

Det følger af lovforslagets § 1, nr. 18, at friplejeboligleverandører som udgangspunkt ikke har mulighed for at afvise en borger, medmindre:

- 1) personen ikke kan tilslutte sig friplejeboligleverandørens eventuelle værdigrundlag, eller
- 2) friplejeboligleverandøren ikke vurderer at kunne levere de ydelser, som personen er visiteret til.

Rækkevidden af bestemmelsen er på flere punkter imidlertid uklar, hvilket kan få stor betydning for tilrettelæggelsen af friplejeboligleverandørernes praktiske arbejde i forbindelse med indskrivning af nye borgere, herunder særligt borgere fra andre kommuner, end den kommune, hvor det enkelte friplejehjem er beliggende.

Det skyldes navnlig, at der ved formuleringen af bestemmelsen ikke synes at være taget højde for, at friplejehjem typisk har borgere fra flere forskellige kommuner. Det følger alene af bestemmelsen, at en friplejeboligleverandør som udgangspunkt ikke kan afvise en borger, hvis der er en ledig plejebolig, men bestemmelsen eller bemærkninger hertil siger intet om, hvordan en friplejeboligleverandør skal fordele en ledig plejebolig mellem flere interesserede borgere. At indskrive én borger fremfor en anden kan ikke betegnes som en afvisning af borgeren, men alene som en tildeling til anden side. Fra dette perspektiv synes bestemmelsen svært anvendelig i praksis.

Det bemærkes i den forbindelse, at reglerne om ventelister mv., der følger af plejehjemsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1324 af 10. december 2014, efter Dansk Erhvervs vurdering ikke finder anvendelse på friplejeboliger, idet der i de relevante bestemmelser, jf. særligt § 9, alene fastsættes regler for "plejehjemspladser" og "beskyttede boliger" – og ikke for friplejeboliger –

samt, at bekendtgørelsen alene er udstedt i medfør af servicelovens §§ 192 og 192 a, stk. 3, og almenboliglovens § 58 e – og dermed ikke i medfør af friplejeboliglovens regler. Der ses heller ikke at være fastsat regler om ventelister mv. i friplejeboligloven eller i bekendtgørelserne udstedt i medfør af loven.

Derudover er også rækkevidden af særligt undtagelsen nævnt i nr. 2 uklar. I de kortfattede bemærkninger til bestemmelsen er der alene anført, hvad der *ikke* kan danne grundlag for bestemmelsen anvendelse, mens der ikke er gjort nogle bemærkninger om, hvad der positivt kan lægges til grund for afvisning af en borger i medfør af bestemmelsen.

Dansk Erhverv anbefaler:

- I forlængelse heraf påpeger Dansk Erhverv mere principielt, at det er en meget væsentlig forudsætning for friplejeboligleverandørerne, at de (fortsat) kan indgå aftaler med andre kommuner end beliggenhedskommunen om indskrivning af en eller flere borgere. Denne mulighed har meget stor betydning for friplejehjem bl.a. i forhold til vedvarende at sikre mest muligt belægning af friplejehjemmets plejeboliger, hvilket har meget stor betydning for det enkelte friplejehjems økonomi, ligesom den er en nødvendig forudsætning for borgernes frie valg af plejebolig.
- Dansk Erhverv ser i forlængelse af den foreslåede bestemmelse derfor et klart behov for at bevare friplejehjemmenes muligheder for at kunne indgå aftaler med andre kommuner, hvorfor der er et tilsvarende behov for at skabe klare rammer for bestemmelsens anvendelse i praksis.
- For så vidt angår undtagelsen i bestemmelsens nr. 2, foreslår Dansk Erhverv, at der tilføjes lovforslaget bemærkninger om, hvad der *kan* udgøre et grundlag for anvendelsen af bestemmelsen, og at der gives en række konkrete eksempler på tilfælde, hvor bestemmelsen finder anvendelse. Uden en sådan præcisering af anvendelsesområdet, vil bestemmelsen blive meget vanskelig at anvende i praksis.

5. Specifikke bemærkninger til udkast til forslag til lov om ældretilsyn

Dansk Erhverv har følgende specifikke bemærkninger til udkast til forslag til lov om ældretilsyn.

5.1. - Den gode implementering starter hos Ældreministeriet.

Det er vigtigt, at ældretilsynet fra Ældreministeriets side klædes på til at administrere de nye regler ensrettet. Der kan let opstå forskellige fortolkninger hos de enkelte ældretilsyn, hvilket kan imødegås ved at udbrede best-practice eksempler og udstede klare vejledninger for tilsynspraksis i god tid inden, at reglerne træder i kraft.

5.2. - Ansvar for ældretilsyn, jf. lovforslagets § 3.

Ansvar for at varetage funktionen som ældretilsyn vil påhvile kommunalbestyrelsen i de kommuner, der vil blive udpeget af ældreministeren. Kommunalbestyrelsen i de pågældende kommuner vil dermed få myndighedsansvaret og det politiske ansvar for udførelsen af opgaven som ældretilsyn.

Ældreministeriet vurderer selv, at der i forbindelse med forankringen af ældretilsyn i et mindre antal kommuner, vil skulle tages højde for at sikre uafhængighed og uvildighed i tilsynet. Det er positivt, at den enkelte kommune ikke skal føre tilsyn med egne plejeenheder eller plejeenheder i beliggenhedskommune for tilsynet, som det er tilfældet i dag.

Dansk Erhverv anbefaler:

Selvom udvalgte kommuner, med ansvar for ældretilsynet, ikke skal føre tilsyn med egne tilbud, vil der stadig være en udfordring med at sikre uafhængighed og uvildighed i tilsynet. Det kommunalt forankrede ældretilsyn kan have en tilbøjelighed til at favorisere andre kommunale tilbud.

- Ældretilsynet bør forankres uden for kommunal organisering, myndighedsansvar og politisk ansvar. Ældretilsynet bør forankres ved en statslig enhed uden for den kommunale organisering, f.eks. Sundhedsstyrelsen. Det vil styrke uafhængighed og uvildighed i ældretilsynet.

5.3. - Et risikobaseret og reaktivt ældretilsyn inden for en periode på 5 år, jf. lovforslagets § 7.

Med den foreslåede § 7 vil det blive muligt at foretage risikobaseret ældretilsyn. Dansk Erhverv bakker op om, at tilsynsbesøg og tilsyn foretages ud fra en risikovurdering med henblik på at bruge ældretilsynets og plejeenhedernes ressourcer mest optimalt.

Det noteres i lovforslaget, at en risikomodel for at foretage ældretilsyn forventes udarbejdet med relevante faktorer og parametre i form af tilgængelige data på Plejeoversigten, som f.eks. medarbejders gennemstrømning, lederskifte, sygefravær blandt personalet m.v.

Dansk Erhverv anbefaler:

- Rette parametre skal udvælges i udviklingen af en risikomodel med henblik på at identificere plejeenheder, hvor et risikobaseret tilsyn vil være relevant. Dansk Erhverv bidrager gerne til udviklingen af denne model.

5.4. - Tilbage melding på tilsyn, jf. lovforslagets § 7.

Den foreslåede bestemmelse med § 7, stk. 4 vil indebære, at ældretilsynet vil skulle give en mundtlig og skriftlig tilbage melding til plejeenheden på tilsyn.

Dansk Erhverv anbefaler:

Tilsynsrapporter om den enkelte plejeenhed har stor betydning, da borgere orienterer sig i disse ved valg af plejetilbud. Derfor vil retvisende tilsynsrapporter være grundlaget for, at borgeren vælger det pågældende tilbud. Derfor er det centralt, at den enkelte plejeenhed inddrages i en høringsproces med ældretilsynet under udarbejdelsen af tilsynsrapporten inden den offentliggøres. Det skal medvirke til, at plejeenhedens retssikkerhed styrkes og, at tilsynsrapporten er retvisende og nuanceret.

- I loven bør der indføres regler om tilrettelæggelse og gennemførelse af ældretilsynet. Ligeså bør Ældreministeriet udgive en vejledning med en udtømmende beskrivelse af høringsprocessen for ældretilsynet.
- Ældreministeriet bør også sikre effektiv opfølgning på tilsynets varetagelse af deres opgaver.

5.5. - Samtilsyn på plejehjem, jf. lovforslagets § 8.

Med lovforslagets § 8 foreslås det, at tilsyn med plejehjem m.v. vil skulle udføres sammen med andre relevante tilsynsmyndigheder (samtilsyn) i det tilfælde, hvor to eller flere tilsynsmyndigheder uafhængigt af hinanden udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår.

Dansk Erhverv anbefaler:

Dansk Erhverv finder det positivt, at flere tilsyn sammentænkes med henblik på at give et mere koordineret og holistisk tilsyn. Men hvis samtilsynet skal realiseres i praksis, vil det være nødvendigt at udvikle en vejledning, som samtilsynet skal arbejde under.

- Der er behov for en national vejledning for samtilsynet, som beskriver vægtningen mellem de forskellige tilsyn med henblik på at afklare hvilket tilsyns vurdering, som har forrang. Det skal sikre sammenhæng mellem de forskellige tilsyn.
- Det bør noteres i lovgivningen, at tilbage meldingen fra samtilsynet til plejeenheden skal være koordineret mellem tilsynene, således samtilsyn bliver et reelt samtilsyn og ikke et samtidigt tilsyn.

5.6. - Vurdering af kvalitet i helhedsplejen, jf. lovforslagets § 9.

Det beskrives, at vurderingen af kvaliteten i helhedsplejen vil basere sig på ældretilsynets løbende tilsynsviden- og praksis og et vurderingskoncept, som vil blive udviklet frem imod idriftsættelsen af ældretilsynet den 1. juli 2025, og som vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Det foreslås desuden, at ældreministeren vil få bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Dansk Erhverv anbefaler:

Et fagligt og ensrettet ældretilsyn er centralt for at skabe retvisende tilsynsvurderinger på tværs af både plejeenheder, kommuner og hele Danmark. Det stiller krav til både den tilsynsførende, dennes faglighed samt ældretilsynets grundlag for vurdering.

- For at skabe et objektivt og kvalificeret ældretilsyn skal ovenstående vurderingskoncept være baseret på faglighed og ensrettet metodik. Det vil tilvejebringe en ensartethed på tværs af ældretilsyn, kommuner og plejetilbud. Samtidig er der også behov for at begrænse antallet af målepunkter, således ældretilsynet bliver målrettet centrale faktorer, og at praksissen for tilsynet ikke bliver for omfattende. Dansk Erhverv bidrager gerne hertil.
- Dansk Erhverv gør desuden opmærksom på, at der kan være forskelle på plejeenheder. Det kan være både geografiske, faglige, målgruppespecifikke forskelle m.v. Derfor skal det være muligt for tilsynsførende at afvige målepunkter i det kommende vurderingskoncept, hvis tilsynsførende vurderer, at bestemte målepunkter ikke er relevante hos det pågældende tilbud.
- Dansk Erhverv gør opmærksom på, at ældretilsynets tilsynsviden- og praksis kontinuerligt skal sikres, således de tilsynsførende har de nødvendige kompetencer til at forstå den kontekst, som de måtte foretage tilsyn i. Det kan f.eks. ske gennem kvartalsvise møder med plejeenheder på området med fokus på videns- og praksis udveksling eller opkvalificeringsforløb hos f.eks. sundhedsstyrelsen.

5.7. - Oplysningspligt for ældretilsynet, plejeenheden og den stedlige kommunalbestyrelse, jf. lovforslagets §§ 12-14.

Det foreslås med §§ 12-14 at fastsætte regler om oplysningspligt for henholdsvis plejeenheden, ældretilsynet og plejeenhedens stedlige kommunalbestyrelse. Det foreslås, at den enkelte plejeenhed, efter anmodning fra ældretilsynet, er forpligtet til at videregive oplysninger, som ældretilsynet måtte vurdere som nødvendige for, at ældretilsynet kan vurdere kvalitet i helhedsplejen.

Dansk Erhverv anbefaler:

Dansk Erhverv bakker op om, at ældretilsynet skal kunne foretage et retvisende tilsyn af plejeenheden. Men der vil være behov for at beskrive den information, som ældretilsynet kan anmode om. Hvis ikke der er en fast ramme for dette, kan der opstå tilfælde, hvor den enkelte plejeenhed anmodes om at viderebringe omfattende mængde oplysninger, som vil være i modstrid med ældrerreformens vision om mindre dokumentation og kontrol.

- Der skal udarbejdes en liste over den specifikke information og informationens form, som ældretilsynet kan anmode plejeenheden om.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

DI høringsvar til udkast til forslag til lov om ældretilsyn

Dansk Industri har 23. august 2024 modtaget udkast til forslag til lov om ældretilsyn. DI repræsenterer en række virksomheder inden for ældre-, sundheds- og socialområdet¹. I forbindelse med høringsvaret har DI derfor været i dialog med en lang række berørte medlemsvirksomheder.

Generelle bemærkninger

DI er generelt positivt stemt over for lovforslaget, som vil bidrage til kvalitetsudviklingen på plejeenhederne, tage et opgør med overlappende tilsyn og reducere det samlede tilsynstryk. DI kvitterer for, at der lægges vægt på en løsningsorienteret dialog mellem plejeenheder og tilsyn, samt at tilsynet vil bistå med rådgivning og sparring. DI vurderer, at oprettelsen af et fælleskommunalt ældretilsyn vil sikre øget uvildighed og uafhængighed, end det er tilfældet med de kommunale tilsyn i dag. Det mest hensigtsmæssige havde dog været et samlet og uafhængigt statsligt tilsyn på ældreområdet, så tilsynet ikke har relation til drift af plejeenheder i egen organisation.

Samlede og risikobaserede tilsyn

DI vil gerne rose aftalepartierne for at fremlægge et forslag, der vil føre til mindre forbrug af ressourcer på unødigt kontrol og bureaukrati. DI er enig i, at ældretilsynet skal prioritere at føre tilsyn på plejeenheder, hvor der vurderes størst risiko for en bekymrende kvalitet i helhedsplejen. DI ser frem til at følge udviklingen af en risikomodel, der tager afsæt i objektive parametre efter ensartede, nationale opgørelsesmetoder i form af tilgængelige data på Plejeoversigten.

Det understreger behovet for en klar plan for udviklingen af kvalitetsindikatorer, jf. DI's høringsvar til udkast til lovforslag om ny ældrelov. Af samme årsag ser DI et stærkt behov for udvikling af tilnærmelsesvis objektive parametre for ældretilsynets vurdering af kvaliteten i helhedsplejen (inden for temaerne om selvbestemmelse, tillid samt samspil med pårørende m.fl.), jf. §9, så det er klart for plejeenhederne, hvad værdierne i praksis indebærer. Såvel tilsynet som plejeenhederne vil have gavn af et klart fagligt grundlag for vurderingen af kvaliteten, så der sikres ensartede sparring, rådgivning og påbud.

DI mener også, at det er passende, at ældretilsynet skal foretage mindst ét anmeldt tilsynsbesøg i hver plejeenhed inden for en periode på fem år, medmindre en risikovurdering kal-

¹For uddybning heraf og for generelle bemærkninger til ældrereformen i sin helhed, se DI's høringsvar til udkast til lov om ny ældrelov.

der på yderligere. DI er betrygget i, at Ældrelinjen vil sikre, at bekymrende forhold i en plejeenhed vil blive opdaget hurtigere, så der er vished om, at der arbejdes med forbedring af kvalitet, hvor behovet er størst.

DI er også positiv over for beslutningen om at samle tilsyn fra relevante tilsynsmyndigheder, så tilsynene foretages på samme dag for de enkelte plejeenheder. Samtidig vil det tilvejebringe mindre forbrug af ressourcer hos både tilsyn og plejeenheder. Vi vil derfor også gerne opfordre til, at regeringen ser på lignende tiltag på det specialiserede socialområde.

I en situation, hvor tilsynsenhederne på ældreområdet samles i en fælleskommunal model, der ikke udelukker fejlskøn i hhv. risikovurdering eller vurdering af kvaliteten i helhedsplejen, anbefaler DI, at de enkelte plejeenheder får en reel klageadgang over tilsynets eventuelle påbud. Behovet for retssikkerhed for plejeenhederne gælder navnlig i forretningskritiske tilfælde af påbud om forbud mod indflytning af nye beboere og forbud mod indtag af nye borgere (jf. §11 stk. 1-2).

Ældretilsyn bør samles under én statslig myndighed

DI ser det som et skridt i den rigtige retning, at man samler de 98 kommunale tilsyn og det statslige ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed under et tværkommunalt og uafhængigt ældretilsyn. Det sikrer et opgør med den uensigtsmæssige praksis, hvor kommunerne hidtil har ført tilsyn med egne plejeenheder i tillæg til private leverandører, hvilket indebærer en betydelig risiko for manglende armslængde og uvildighed samt forskelsbehandling af plejeenheder og borgere som følge af uens tilsynspraksis fra de 98 tilsyn. DI noterer også i den forbindelse, at de udpegede kommuner til varetagelse af det fælleskommunale ældretilsyn ikke vil skulle føre tilsyn med egne plejeenheder.

DI anbefaler dog, at det samlede tilsyn under én statslig myndighed for at sikre mest mulig sammenhæng, uvildighed og armslængde i tilsynet med ældreplejen. Et samlet ældretilsyn vil samtidig forenkle koordineringen af det foreslåede samt tilsyn mellem forskellige statslige myndigheder.

DI står til rådighed for yderligere dialog samt for spørgsmål og uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Jakob Scharff
Branchedirektør

Ældreministeriet
Holmens kanal 22
1060 København K

16. september 2024

Hørings svar til udkast til forslag til lov om ældretilsyn

Dansk Sygeplejeråd takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til forslag til lov om ældretilsyn.

Positivt med samling af tilsyn og fokus på læring og rådgivning

Forslaget om at etablere et nyt, forenklet tværkommunalt ældretilsyn med fokus på bl.a. læring, som forankres i et mindre antal kommuner, er positivt og kan være tidsbesparende og skabe mere tid til kerneopgaven.

I Dansk Sygeplejeråd ser vi også positivt på, at tilsynet i højere grad end i dag skal være et værktøj for ledere og medarbejdere i deres arbejde med mulighed for adgang til rådgivning og sparring, da det kan forebygge kvalitetsforringelse og fejl.

Behov for opmærksomhed på balance mellem rådgivning og sanktionering

Det bør være et opmærksomhedspunkt, at det kan være vanskeligt med et tilsyn, som skal balancere både at have fokus på læring og samtidig har sanktionsmulighed.

Det er vigtigt, at både ledere og medarbejdere ikke er bange for sanktionelle konsekvenser, når de søger rådgivning hos tilsynet. Det er således væsentligt, at der bliver arbejdet indgående med at finde den gode måde, hvorpå der kan skabes den ønskede samarbejdskultur i relation mellem ældretilsynet og plejeenheden, som er præget af tillid, åbenhed og tryghed.

Læring på tværs af ældretilsyn bør sikres

Det vil være oplagt, at man med oprettelsen af ældretilsynene sikrer læring på tværs, så kvaliteten af tilsynene hele tiden udvikles. Vi vil derfor foreslå, at det præciseres, hvordan dette sikres.

Dansk Sygeplejeråd

Sankt Annæ Plads 30
DK-1250 København K

mandag-torsdag 9.00-16.00
fredag 9.00-15.00

Tlf: +45 33 15 15 55

www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

Behov for særskilt fokus på faglig kvalitet i tilsynskriterier

I §9 beskrives det, at ældretilsynet skal vurdere kvaliteten i helhedsplejen ud fra temaerne:

- 1) Den ældres selvbestemmelse.
- 2) Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse.
- 3) Et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

De tre temaer fremgår også i forslag til ældreloven og er centrale temaer for ældretilsynets vurdering af den enkelte plejeeenheds kvalitet i helhedsplejen.

Vi vil foreslå, at der også i målepunkterne for tilsynet indgår nogle kriterier for den faglige kvalitet i indsatsen.

Dansk Sygeplejeråd ser frem til at fortsætte dialogen og samarbejdet om udviklingen af ældreområdet. Vi står altid til rådighed for opklarende spørgsmål til budskaberne i dette høringssvar og om udviklingen af ældreområdet generelt.

Med venlig hilsen

Harun Demirtas

1. næstforperson i Dansk Sygeplejeråd

Høringssvar vedr. udkast til ældrelov, ældretilsyn og lokalplejehjem

Dansk Sygepleje Selskab (DASYS) er ikke på den udsendte høringsliste, men har alligevel fået mulighed for at afgive høringssvar. Dansk Sygepleje Selskab (DASYS) repræsenterer 32 sygeplejefaglige selskaber. I dette høringssvar er der særligt bidrag fra de kommunale sygeplejersker.

Vi har i vores høringssvaret lagt vægt på at præcisere, hvad vi opfatter, ældreloven, tilsyn og lokalplejehjem er og ikke er, og hvad det indebærer for ældreplejen.

Generelle bemærkninger

Generelt er vi både forbløffet og kritisk over for, at ældreloven alene er en SOCIAL LOV, der **IKKE giver lovhjemmel til at visitere til sygepleje** hverken den grundlæggende eller specialiseret sygepleje. De fleste ældre, der har behov for hjælp, har også behov for sygeplejeinterventioner enten de forebyggende, sundhedsfremmende, rehabiliterende, behandelende eller lindrende interventioner.

(Sygepleje er en omsorgsindsats rettet mod den enkelte person og dennes behov i forhold til deres sundheds- og sygdomstilstand og egenomsorgskapacitet. Sygeplejeinterventionen kan være sundhedsfremmende, forebyggende, rehabiliterende, behandelende eller lindrende og er ofte komplekse interventioner, der f.eks. både er rehabiliterende, forebyggende og behandelende på samme tid).

Den manglende samtænkning med sundhedsloven betyder at hjælpen til den enkelte borger i ældreplejen skal ske ud fra forskellige lovgivninger. Dette vil øge den bureaukratiske udfordring markant.

Et mål med færrest mulige personer i den ældres hjem, vil ikke kunne understøttes af denne lov, tværtimod, idet de fleste ældre med behov for hjælp også vil have behov for sygeplejepersonale. Vi mener endvidere, at det er tvivlsomt, om loven understøtter skabelsen af attraktive arbejdspladser i ældreplejen, når pleje og omsorgen alene skal være socialfaglig.

Ældre borgeres sundhedstilstand er dekoblet ældreloven

Udkastet til ældrelov præciserer ældreloven som en almen SOCIALlov med fokus på det almene og det sociale. Ældreloven er ikke en samtænkning af serviceloven og sundhedsloven, tværtimod er sundhed frakoblet ældreloven, som alene retter sig mod den generel alderdomssvækkelse og udelukkende omfatter hjælp relateret til funktionsevnetab.

Formålet med loven er at forbygge problemer grundet aldersbetinget funktionstab. Formålet er ikke at give pleje- og omsorg i forhold til den ældres egenomsorgssvigt, sundheds- eller sygdomstilstand.

En socialbaseret afgrænsning af ældreloven fremstår umiddelbart enkelt og lige til, men vil i praksis skabe organisatoriske barrierer for en sammenhængende og helhedsorienteret indsats. Den population af ældre, der har behov for pleje og omsorg, er ofte skrøbelige og multisyge med komplekse sygdomsforløb, med et behov for sundhedsfaglige indsatser efter sundhedsloven samtidig med indsatserne efter ældreloven.

Målgruppen, behov er relateret til funktionstab ikke sundheds-og sygdomstilstande

Målgruppen er i lovudkastet beskrevet som personer, der har nået folkepensionsalderen, og som har behov for en indsat til at *understøtte en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov.*

I lovudkastet italesættes målgruppen alene socialfagligt og præciseres som ældre med funktionstab (handicap), og som har behov for støtte til at genvinde funktionsevnen.

Med en socialfaglig forståelse af målgruppen skabes rammevilkår, hvor det ikke er hensigten at de ansatte skal identificere og handle på de ældre borgeres basale eller specielle sundhedsbehov, men alene identificere og handle på den ældres aldersbetinget funktionstab.

Med afsæt i denne lov vil en ældre borger, der har nedsat motorisk funktion efter stroke sandsynligvis kunne få hjælp til genoptræning af funktionsevnen, men ikke hjælp i forhold til ændringer af egenomsorgskapaciteten, sundhedstilstanden eller skrøbeligheden. Det vil forde at den ældre i tillæg, vil have behov for sundhedsfaglige indsatser efter sundhedsloven i form af sygepleje.

Denne afgrænsning af målgruppen vil antagelig ikke opleves sammenhængende eller meningsfuldt af de ældre borgere eller de ansatte, og vil sandsynligvis også være svær at få til at fungere som en helhedsorienteret indsats i praksis. F.eks. er den pleje og omsorg beboere på plejehjem har brug for (kerneydelsen) først og fremme grundlæggende sygepleje.

Former for indsatser

Ifølge ældreloven skal kommunerne tilvejebringer to former for indsatser: Generel forebyggende indsatser og såkaldt helhedspleje.

Det er positivt, at den forebyggende indsats skal styrkes, men problematisk at det forebyggende alene relaterer sig til tab af den aldersrelateret funktionsevne. Den forebyggende indsat retter sig ikke mod sygdomsforebyggelse, forebyggelse af sygdomsforværring eller sundhedsfremme.

Vi oplever, det er positivt, at den såkaldte helhedspleje skal tilrettelægges som sammenhængende og rummelige forløb og ikke som enkelttydelser. Det er ligeledes positivt, at hjælpen skal tilrettelægges med afsæt i den ældres selvbestemmelse og med færrest mulige hjælpere i hjemmet. Det sidste vil kun være muligt, når behovet for hjælp alene omfatter alderdomssvækkelse og ikke behov i forhold til sundhed og sygdom. Generelt mener vi, det er problematisk at tale om helhedspleje, når den hjælp den ældre kan få, ikke retter sig mod den ældres samlede livssituation i forhold til sundhed, sygdom og egenomsorg.

Selvom der tales om tværfaglighed, så ekskluderes såvel de grundlæggende som de specialiseret sygeplejeindsatser.

Specifikke kommentarer

- Vi er bekymret for, om brugen af private udbudsordninger kan skabe udfordringer mellem resourcesvage og resourcestærke borgere. Det frie valg, kan betyde, at borgere med flere ressourcer, har bedre mulighed for at træffe valg om pleje og omsorg.
- **§ 10 stk. 3**, *Tilbud om et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, som muliggør en løbende tilpasning.* Hvis dette skal realiseres og bureaukratiet skal mindskes, så bør skriftlig afgørelse ikke være nødvendig fordi borgerens behov ændrer sig.
- **§ 17**, *Kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold for personer, der i en periode har særligt behov for omsorg og pleje.* Her vil det være afgørende at afklare, hvordan

det midlertidige ophold skal dette finansieres; er det gratis for borgeren eller må kommunerne opkræve for husleje, kost m.m., og hvordan er finansieringer i forhold til transport til midlertidigt ophold?

- **§18 Mulighed for valg af leverandør.** *Leverandører af pleje- og omsorgsforløb skal tilbyde et sammenhængende forløb efter § 10, stk. 1 og skal kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje, jf. § 9, stk. 2.*
Vi tænker, det kan være vanskeligt i en tid med rekrutteringsvanskeligheder at opfylde kravet om at indgå en aftale med flere leverandører, der kan leve op til forpligtelsen.
- **§ 30.** *Retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Ved den plejekrævendes død bevares retten til plejevederlag i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Den plejekrævendes indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag.*
Vi mener, at det er en uheldig vending at bruge termen ”plejekrævende”. En døende person er ikke krævende. I § 30 kan begrebet helt fjernes og omformuleres til: ”Retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Plejevederlag opretholdes i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag”.
- **Kap 9 om ældreråd** – I mange kommunerne er dette ændret til Seniorråd, så måske bør der findes en anden betegnelse.

Kommentarer vedrørende Ældretilsyn

- Vi er bekymret for om opgaven fremadrettet skal varetages af nogle enkelte kommuner. Vi vil foreslå at tilsynet varetages af en statslig, upartisk institution. Vi kan også være bekymret for, om der kan opstå lokale forskelle for tilsynet, som det er sket i forhold til de kommunale tilsyn.

Kommentarer vedrørende Lokalplejehjem

- Vi er bekymret for, om det skaber ulighed i sundhed, at ressourcestærke ældre får mulighed for at tilkøbe ydelser jf. §2, og om det også skaber ulighed på tværs af kommuner idet mindre kommuner kan have svært ved at opretholde sådan et tilbud. Men tanken om at frisætte det kommunale plejehjemsområde er god, og skaber et større ledelsesrum ved at frisætte plejehjemmets ledelse.

Øvrige bemærkninger

Skulle høringsvaret give anledning til spørgsmål står DASYS naturligvis til rådighed for yderligere uddybning af ovenstående synspunkter.

Med venlig hilsen

Ida Bjørn Hansen
Bestyrelsesmedlem DASYS
Cand.Cur. APN

Bente Høy
Næstformand Dansk Sygepleje Selskab
PhD, MPH, RN

Bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ældretilsyn og udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem.

Danske Beredskaber skal til en indledning kvittere for muligheden for at afgive høringssvar.

Danske Beredskaber finder, at der bl.a. på baggrund af de gennemførte prøvehandlinger, ikke er sagligt og fagligt belæg for at inkludere brandsyn i et samtilsyn.

Således er det af VIVE udarbejdede evalueringsnotat af prøvehandlingerne snarere et partsnotat, end en uvildig evaluering baseret på anerkendt metodisk tilgang. De fremdragne konklusioner er i meget vid udstrækning udtryk for den politiske bestilling, snarere end at de kan underbygges med egentlig evidens fra de gennemførte (meget få) prøvehandlinger.

Danske Beredskaber skal på den baggrund i sin helhed tage forbehold for evalueringens validitet, saglighed og brugbarhed.

Perioden til gennemførelse af prøvehandlinger, såkaldt evaluering og høring har tillige været så kort, at der kan være væsentlige forhold, som ikke er blevet identificeret, hvorfor der ligeledes tages forbehold for dette.

Endvidere er konklusionerne skrevet og præsenteret, inden alle prøvehandlinger var afviklet, hvilket understøtter bekymringen omkring validitet og saglighed, og som minimum stiller spørgsmålstejn ved tilstrækkeligheden af data.

--oo00oo--

Det lægges til grund for forslaget om at inkludere brandsyn i et fremtidigt samtilsyn, at der findes ”... *Eksempler på modsatrettede krav ... især mellem det kommunale brandsyn og kommunernes tilsyn jf. Servicelovens §151 ift. spørgsmålet om hjemlighed versus brandsikkerhed...*”.

Særligt bemærkelsesværdigt for det anførte eksempel, er, at det kommunale tilsyn slet ikke har deltaget i prøvehandlingerne, hvorfor eksemplet med modsatrettede krav mellem servicelovens § 151 og bygningsreglementet ikke stammer fra prøvehandlingerne.

Det bemærkes, at brandsynet hviler på faste, faktiske og ufravigelige regler i bygningsreglementet, fx om beregnet brandpåvirkning pr. kvadratmeter, hvorimod servicelovens bestemmelser rummer vide muligheder for konkret skøn. Der er således ikke tale om modsatrettede krav – allerede fordi alene brandsynet opererer med egentlige (ufravigelige) krav. Der er således snarere tale om hensyn/hensigtserklæringer i serviceloven, der ikke kan rummes i bygningsreglementets bestemmelser.

Der er ikke oplevet eller konstateret konkrete modsatrettede krav af nogen art under prøvehandlingerne, ligesom den til formålet oprettede elektroniske postkasse, som plejecentrene kunne skrive til, hvis de oplevede modsatrettede krav i forlængelse af tilsynsbesøgene, heller ingen henvendelser har fået.

Yderligere blev dette tema drøftet under interview med VIVE, hvor der heller ikke viste sig at nogle af de tilsynsførende havde konstateret modsatrettede forhold. Det skal understreges, at brandmyndigheden ikke har hjemmel til at føre tilsyn på plejehjemsbeboernes personlige opholdsrum, hvorfor modsatrettede hensyn alene kan forekomme på fællesarealer.

Det er videre i sagsforløbet oplyst, at der "... jævnligt (er) eksempler på modstridende krav, fx i forhold til brandsikkerhed og hjemlighed. ..."

Danske Beredskaber stiller sig uforstående overfor dette synspunkt, da der ikke ses at være dokumentation for dette, eller på anden vis foreligge uddybende indikationer for rigtigheden af udsagnet. Det kan på den baggrund undre på hvilket sagligt grundlag udsagnet er indgår i sagen.

Der ses i det hele alene at være tale om en udokumenteret påstand/hypotese, når det anføres, at der eksisterer "... modsatrettede krav...".

Måtte der mod forventning være tale om reelt modstridende krav, fx i forhold til brandsikkerhed og hjemlighed, vil det som indledningsvist nævnt ikke være muligt at forandre ved afvikling af brandsyn som samtilsyn. Såfremt der ønskes ændrede forhold i relation til andre tilsyns ønsker, fx større brandbelastning eller andet overfladekrav til møblering i flugtvejsgange, skal dette reguleres i bygningsreglementet.

--oo00oo--

Det fremgår af evaluering af prøveforløbene, at de 'tunge' tilsyn optager fokus under et samtilsyn. "... Styrelsen for Patientsikkerhed "stjæler opmærksomheden", fordi lederne og medarbejderne på plejecentrene prioriterer at medvirke til deres tilsyn...". Det resulterer i, at fokus forsvinder fra brandsyn og dermed fra brandsikkerhed.

Det er af Folketinget besluttet, at brandsikkerhed på plejehjem skal styrkes (beslutningsforslag V75 af 20. februar 2019), ligesom Folketinget har understreget, at lovkravene til brandsikkerhed ikke må underkastes varige dispensationer/uhensigtsmæssige skøn. I det vedtagne forslag hedder det bl.a.: "... Folketinget tager brandsikkerhedsproblemerne i plejeboliger meget alvorligt, og regeringen forpligtes til at iværksætte tiltag til styrkelse af sikringen mod brand. Dispensationer fra bygningsreglementets brandkrav skal tidsbegrænses, og det lovpligtige brandsyn i plejeboliger udvides. ..."

Forslagets konsekvens med at nedtone fokus på brandsyn, synes således at stride mod konkret beslutning fra Folketinget.

Der er endvidere konkret evidens for, at et fortsat skarpt fokus på brandsikkerheden på plejehjem er nødvendig. Beredskabet går brandsyn årligt på alle plejeinstitutioner, der er brandsynsobjekter, med enkelte undtagelser, fx på grund af ombygning. I 2022 gennemførte beredskabet brandsyn på 2.359 objekter i plejesektoren, og i 2023 på 2.424 objekter. Ud af dem fik 1.354 ét eller flere påbud i 2022, og i 2023 fik 1.1412 objekter ét eller flere påbud. Tallet for påbud i årene forud er på tilsvarende højt niveau.

Der blev i 2022 givet i alt 3.446 påbud og ni forbud, og i 2023 blev der givet 3.628 påbud og 24 forbud. Et påbud er udtryk for en afvigelse af gældende bestemmelser omkring brandsikkerhed, og et forbud er udtryk for en så voldsom afvigelse, at der kræves øjeblikkelig ændring.

Op mod 58 % af alle stederne har altså ikke tilstrækkelig brandsikkerhed.

--oo00oo--

Det ses ikke via prøvehandlingerne dokumenteret, at man kan skabe rationaliseringsgevinster ved at samle fem (seks) tilsyn, som det fremgår som en forudsætning for forslaget. Der er tværtimod påvist et væsentligt effektivitetstab i form af stort tidsspilde og øget administrativt arbejde for bl.a. beredskabet ved deltagelse i samtilsynet.

--oo00oo--

Beredskabet oplever ofte, at ekstern kontrol af brandtekniske installationer – herunder periodisk funktionsafprøvning, systemintegrationstest og kontrol af håndslukningsmateriel – forveksles med brandsyn af ansatte og borgere på plejehjem. Dette er et vigtigt opmærksomhedspunkt i forhold til den oplevede forstyrrelse, som forslaget forsøger at mindske, men ses ikke nærmere belyst i sagsbehandlingen. Der kan tilsvarende være andre fejlagtige opfattelser af et tilsyns faktiske indhold, der er med til at skabe en vildfarelse omkring tilsynets intensitet og omfang.

--oo00oo—

Det kan konkluderende anføres, at Danske Beredskaber er enig med Social-, Bolig- og Ældreministeriet, som anført i ”Udkast til forslag til lov om ældretilsyn”, side 55 (“...Det tilstræbes efterfølgende, at Fødevarekontrollen, jf. lov om fødevarer § 50, og de kommunale brandsyn, jf. beredskabslovens § 36, i det omfang, det vurderes fagligt hensigtsmæssigt, på sigt vil kunne omfattes af ordningen med samtilsyn i takt med udviklingen af ordningen. ...”), i at der ikke aktuelt er sagligt og fagligt belæg for at inkludere brandsyn i et samtilsyn, og Danske Beredskaber stiller sig stærkt tvivlende overfor, at dette måtte blive fagligt hensigtsmæssigt i fremtiden.

Danske Beredskaber

September 2024

Hørings svar

Vi har inddelt vores høringssvar tilsvarende de tre lovudkast.

Indhold

Kommentarer til udkast til ældrelov	2
Helhedspleje.....	2
Alment område	2
Rekruttering	2
Kvalitetsstandarder	3
Sammenhængende forløb	3
Plejeoversigt	3
Afregning af private leverandører.....	4
Bankgaranti.....	5
Kommentarer til udkast til lov om ældretilsyn	6
Risikomodell.....	6
Økonomi.....	6
Tillid, rådgivning og bekymringshenvendelser	7
Sanktioner	8
Tilbage melding på tilsynet	8
Vurdering af tilsynet.....	8
Dokumentation	8
Eksterne	9
Kommentarer til udkast til lov om lokalplejehjem	10
Tilkøbsydelse	10
Økonomi.....	10
Kompetencer og evaluering	11

Kommentarer til udkast til ældrelov

Helhedspleje

Der skal indføres helhedspleje i form af små rummelige og sammenhængende pleje og omsorgsforløb, hvor beslutninger om pleje og omsorg konkret træffes tæt på borgeren. Det er vores opfattelse, at hos Danske Diakonhjem træffes beslutninger om hjælp til borgeren allerede sammen med borgeren og i tæt dialog med borger og evt. pårørende

Hvis rehabilitering efter §83a og vedligeholdende træning efter §86 skal indeholdes i helhedsplejen, vil det kræve en større grad af tværfaglighed tæt på borgeren, end der er for nuværende på de fleste plejehjem, både private og kommunale. Derfor bør tværfaglighed tænkes ind i den økonomi, der følger den enkelte borger, så det er realistisk at opnå indenfor en økonomisk ramme.

Det vil være vanskeligt at opnå helhedspleje, uden at man indtænker sundhedsfaglig pleje og behandling. Derfor vil vi opfordre til, at der i den nye lov stilles krav om, at de sundhedsfaglige indsatser i primær sektor, som udgangspunkt skal ydes i sammenhæng med den helhedspleje og leve op til ældrelovens §11 om, hvordan den konkrete tilrettelæggelse skal understøtte, at borgerne oplever sammenhæng og kontinuitet i hjælpen, med færrest mulige medarbejdere i hjemmet.

Alment område

Loven lægger op til at alder og aldring ikke er et specialiseret område, men et alment område. Vi vil gøre opmærksom på, at mange ældre er syge og at sygdom som f.eks. demens og andre former for hjerneskade som f.eks. apopleksi kræver specialiseret viden og høj faglighed for at kunne understøtte lovens formål. Samt ikke mindst kontinuerligt fokus på kompetenceudvikling blandt ledere og medarbejdere.

Rekruttering

Som der nævnes i lovforslagets baggrundsmateriale, er der store udfordringer med at uddanne og rekruttere et tilstrækkeligt antal faglærte medarbejdere til ældreplejen. Der bør sættes massivt ind for at forebygge og afhjælpe dette problem. Ellers vil der opstå udfordringer, da hjælpen til borgerne skal tilrettelægges ud fra medarbejdernes faglighed. Det kræver, at medarbejderne har en form for faglighed.

Vi ser flere steder i landet alvorlig mangel på faglært arbejdskraft, som betyder at der er en høj andel af ufaglærte ansatte på f.eks. et plejehjem - dette stiller større krav til introduktion og oplæring, hvis kvaliteten af plejen skal sikres. Det stiller igen større krav til det faglærte personale og er mere ressourcekrævende. Som igen kan give større risiko for udbrændthed eller mangel på meningsfuldhed, som potentielt kan give stress/sygemeldinger.

Ekstra oplæring og fokus på kvaliteten hos ufaglærte medarbejdere kræver ekstra tid og ressourcer, der går fra kerneopgaven med omsorg og pleje af borgerne. Vi vil derfor opfordre til, at dette også tænkes ind i den økonomiske ramme for drift af plejehjem.

Kvalitetsstandarder

Vi oplever, at de kommunale kvalitetsstandarder kan opleves rigide og styrende og i nogle tilfælde kommer til at fylde så meget, at de kan stå i vejen for muligheden for at yde de indsatser, der fagligt giver bedst mening. Omvendt er vi bekymrede for, at uden de kommunale kvalitetsstandarder vil der kunne opstå mange forskellige fortolkninger og standarder, som i modsætning til nuværende, bare ikke er nedskrevet og derfor ikke gennemsigtige for hverken borgere eller medarbejdere.

Vi opfordrer derfor til, at der opsættes en national standard for, hvad der opfattes som god ældrepleje og helhedspleje.

Sammenhængende forløb

Det er centralt at der også stilles krav om at sikre kontinuitet og sammenhæng for borgerne, når de skifter forløb, ved at der opstilles krav om et minimum af information, der skal følge borgeren, når de flytter leverandør eller f.eks. på plejehjem. Vi oplever store problemer med at få tilstrækkelige oplysninger om borgerne fra hjemmepleje og kommuner før indflytning på plejehjem, hvilket giver stor risiko for et svigt i kvaliteten af pleje og omsorg. Den manglende viden kan påvirke den nye indflyttede borgers trivsel og giver utryghed og usikkerhed hos både borger, pårørende og medarbejdere.

Plejeoversigt

Vi hilser velkomment, at der skal være stor gennemsigtighed med kvaliteten af et plejehjem gennem en plejeoversigt. Det er vigtigt for både beboere, pårørende og for kommende medarbejdere. Vi er uforstående over, at man indtænker at antallet af medarbejdere og faggrupper påtænkes offentliggjort på den nye plejeoversigt. Efter vores vurdering og erfaring fortæller dette ikke noget om kvalitet. Oversigten vil desuden ikke give nogen indikation af, hvilke andre ressourcer, der understøtter et plejehjem i form af f.eks. frivillige og eksterne videnpersoner, som demenskonsulenter eller kommunens sygepleje, samt centrale resourcepersoner, som f.eks. kvalitetskonsulenter mv.

Afregning af private leverandører

Kommentar til §20 i Ældrelov og §32 stk. 3 og 4 (nyt i Lov om friplejeboliger)

I henhold til lovforslaget og de eksisterende vejledninger til beregning af takster (som har lovhjemmel i den eksisterende lovs §32 stk. 3 og 4) skal taksterne for ydelserne (iht. tidligere lov om social service og nu Ældreloven) beregnes på baggrund af kommunens **langsigtede omkostninger** ved levering af et tilsvarende tilbud.

Den nye §20 og ændringerne i lov om friplejeboliger er direkte i strid med ordlyden om langsigtede omkostninger, idet en regulering iht. lovforslaget skal efterreguleres, hvis de faktiske omkostninger har været hhv. højere eller lavere end **budgetteret det enkelte år**.

Hvis dette er tilfældet, beregnes taksten jo netop ikke på baggrund af langsigtede omkostninger, men på baggrund af et budget. Og dermed anerkender man, at takster, som oftest beregnes på baggrund af budgetter, og er beregnet på et grundlag som ikke opfylder den nuværende lovgivning på området.

Det antages, at denne formulering er indsat, fordi der er en erkendelse af at kommuners budgetter i overvejende grad er lavere end hvad de faktiske regnskaber viser og at man derved vil sikre at der ikke forskelsbehandles.

Forslaget er i vores optik i strid med gældende og foreslåede lovgivning, hvor takster beregnes på baggrund af langsigtede omkostninger og dette er ikke lig med budgetterede omkostninger. Visse kommuner beregner taksterne årligt på baggrund af de tre foregående års regnskaber og det kommende års budget – dette vil give en mere fair og transparent takstberegning.

Hvis forslaget om efterregulering med tilbagevirkende kraft vedtages vil forslaget **medføre stor usikkerhed for investorer i friplejehjem og for operatøren**.

Hvis en privat operatør udsættes for en reel risiko for at skulle tilbagebetale en andel af den modtagne betaling for den ydede pleje og omsorg vil det med stor sandsynlighed betyde at kreditværdigheden reduceres markant og investorers appetit for investering i friplejehjem reduceres betydeligt.

Friplejehjemsoperatører har i det nuværende "takstregime" ikke mulighed for at aflejre nævneværdige overskud. Indtægterne fra tilvalgsydelser er yderst begrænsede (0,5% af den samlede omsætning hidrørende fra ældrepleje og omsorg – dvs. ekskl. Husleje), idet ældre, der visiteres til plejehjem i dag, er i en så ringe helbredsmæssig tilstand (50% medicineres og op mod 80% er i varierende grad demensramte) at det kun er den basale pleje- og omsorg som efterspørges.

De indtægter som et friplejehjem oppebærer svarer til kommunens egne omkostninger til drift af plejehjem – og det efterlader dermed en begrænset mulighed for afkast. Mellem 70 – 80% af omkostningerne ved drift af et plejehjem består af personaleomkostninger. Plejen planlægges ud fra den takst, der udmeldes forud for et nyt regnskabsår og dermed vil omkostningerne ikke kunne reduceres med tilbagevirkende kraft. Hvis der skal tages højde for en risiko for tilbagebetaling, vil normeringen på et plejehjem skulle reduceres yderligere – og dermed være forbundet med risiko for, at plejehjemmet ikke kan leve op lovgivningen. Alle indtægter er i overvejende grad disponeret til omkostninger og et tilbagebetalingskrav ville medføre underskud – og i yderste konsekvens medføre konkurs.

Har politikerne mon overvejet risikoen ved denne afregningsmodel? For en friplejeboligoperatør (og investor i en oftest +100 mdkk. investering er forudsigelighed i indtægtsgrundlaget afgørende.

Bankgaranti

Det er uklart hvorvidt kravet om bankgaranti skal gælde friplejehjem – og hvor stor en sådan bankgaranti i givet fald skal være. **Et krav om bankgaranti for friplejehjem** vil reducere antallet af nye friplejehjem og true eksisterende operatører, idet operatøren – jf. ovenstående begrænsede afkast - vil kunne stille en bankgaranti. Den finansielle belastning ved at etablere friplejehjem er i forvejen, uanset om det er med en investor eller under den støttede ordning, massiv (ved større plejehjem på ca. 60 pladser mellem 15 – 25 mdkk), hvortil kommer en 25- 30-årig huslejeoplygtelse for HELE friplejehjemmet.

Kommentarer til udkast til lov om ældretilsyn

Organisering

Organiseringen i fem eller potentielt mange kommuner giver klarhed i forhold til det overordnede ansvar for ledelsen af tilsynet, beslutningsprocesser samt, hvordan der sikres ensartethed i sagsbehandling og vurderinger.

Vi er derudover nysgerrige på hvilke kvalifikationer/kriterier der vil ligge til grund for en udpegning af de ansvarlige tilsynskommuner. Hvad vil gøre de udpegede kommuner bedre i stand til at løfte opgaven og hvordan sikres denne ensartede kompetence på tværs.

Som aktør på tværs af landet i 36 forskellige kommuner ser vi en potentiel risiko for, at vi som organisation ikke vil kunne være sikre på, hvordan kvaliteten skal være for at stille tilsynet tilfreds.

Vi ser også en mulig udfordring i forhold til at kunne målrette tværgående forbedringsindsatser, hvis kravene fortolkes forskelligt i de forskellige tilsynsenheder.

Vi er derudover bekymrede for at samtilsyn kræver meget administrativ koordinering, og vi har svært ved at se hvordan samtilsyn vil mindske kompleksiteten og reducere ressourceforbruget.

Der bliver lagt meget vægt på den læringsorienterede dialog. Hvilket vi er meget enige i. Men går det læringsorienterede begge veje? Bliver der koordineret på tværs af tilsynsenhederne, således at også tilsynsførende deler feedback, læring og erfaringer med øvrige tilsynsførende kommuner? Her vil en årlig rapport være lærerig som en opsamling i forhold til næste års fokuspunkter. Men i den daglige drift er der behov for at læringer og erfaringer bliver givet videre, så snart der er tale om en generel læring, som går på tværs, og som kan indarbejdes løbende.

Risikomodel

Vi er uforstående over, at man indtænker at antallet af medarbejdere og faggrupper påtænkes offentliggjort på den nye plejeoversigt. Efter vores vurdering og erfaring fortæller dette ikke noget om kvalitet og borgernes oplevelse af selvbestemmelse og det er en modsætning til ældrelovens formål om mere tillid. Desuden er dette jo data, som kan svinge og er et øjebliksbillede. Hvis data skal være aktuelt, vil det kræve en del administration, og det vil derfor gøre data usikre og irrelevante. En god faglighed hænger ikke nødvendigvis sammen med en bestemt faggruppe og oversigten vil ikke give nogen indikation af, hvilke andre ressourcer der understøtter et plejehjem i form af f.eks. frivillige og eksterne videnpersoner, som demenskonsulenter eller kommunens sygeplejers centrale ressourcepersoner, som f.eks. kvalitetskonsulenter mv.

Økonomi

Vi mangler information om, hvordan man påtænker, at det nye ældretilsyn skal finansieres.

Især den administrative koordinering og compliance vil kræve mange tværgående ressourcer. Samtidig med at en forandring, ny organisering og flytning af arbejdspladser altid vil give et dyk i produktivitet, erfaring og koordinering.

Tillid, rådgivning og bekymringshenvendelser

Det bærende element i tilsynet er tillid og læringsorienteret dialog og et plejehjem skal kunne henvende sig for rådgivning, hvis de oplever at noget er svært.

Der er dog ingen sammenhæng imellem de påtænkte planer om anonyme henvendelser og manglende mulighed for indsigt i, hvilke henvendelser ældretilsynet får og, hvordan de forholder sig til og reagerer på dem.

Vi er bekymrede for, at en udbredt mulighed for at henvende sig anonymt potentielt kan resultere i grundløse anklager, hvor man ikke kan komme i dialog og heller ikke får mulighed for at belyse sin side af sagen.

Hvis den nye ældrelov godkendes i sin nuværende form, vil det få store og negative konsekvenser for det proaktive kvalitetsarbejde. Såfremt en tilsynsmyndighed ikke har oplysningspligt overfor os som aktør i forhold til indkomne bekymringshenvendelser, så fratages vi muligheden for at analysere og rette op på eventuelle kvalitetsbrister rettidigt.

Vi mener, at det vil udgøre en risiko for, at et plejehjem ikke henvender sig for råd, da man ikke har indsigt i, om ældretilsynet har en "sag" og om ens egen henvendelse om hjælp og egne indberetninger jvf. oplysningspligten i sidste ende vil udløse et tilsyn og mulig sanktion.

At man ikke kan få indsigt i, hvem der har henvendt sig om hvad, i forhold til bekymringshenvendelser vil udgøre en stor risiko for et utrygt arbejdsmiljø for både ledelse og medarbejdere. Samtidig giver det en risiko for både kvalitet og patientsikkerhed, hvis et plejehjem ikke ved besked om mulige problemer, så man internt kan begynde at arbejde med relevante indsatser for at sikre kvalitet og patientsikkerhed.

Der kan ikke opretholdes tillid i en relation, hvor den ene part sidder med viden, som den anden part ikke er oplyst omkring. Vi mener ikke, at man i et retssamfund kan undlade at oplyse den anklagende om hvad denne er anklaget for. Vi vil derfor opfordre til, at ældretilsynet bliver forpligtet til at oplyse den enkelte plejeenhed om enhver bekymringshenvendelse de modtager. Og så vidt muligt at indhente samtykke om, at henvenderens identitet kan oplyses.

Vi ser også en risiko for, at en tillidsfuld henvendelse til ældretilsynet kan oversendes som bekymringshenvendelse til en anden myndighed, hvilket også kan skade incitamentet fra en plejeenhed til at henvende sig til ældretilsynet.

Vi vil også henlede opmærksomheden på, at der kan forekomme snitflader, hvor forskellige myndigheders lovhjemmel og praksis adskiller sig i forhold til behandling af bekymringshenvendelser, hvilket kan give udfordringer, hvis en henvendelse lander forkert hos ældretilsynet og sendes videre til f.eks. en sundhedsfaglig tilsynsmyndighed.

Den beskrevne oplysningspligt giver flere parallelle arbejdsgange, hvor hver part skal overveje hvilke øvrige relevante parter der skal deles oplysninger med og hvorfor. Vi opfordrer til, at denne

oplysningspligt tænkes igennem igen, således at processen bliver smidigere og smartere, så det ikke afhænger af den enkeltes vurdering af hvem og hvornår en oplysning skal sendes videre. Det vil i hvert fald med stor sandsynlighed ende med fejl, uens oplysninger og manglende tillid til systemet.

Sanktioner

Hvis der skal være fokus på dialog og læring, også når der gives sanktioner, vil vi opfordre til, at der i fristerne for, hvornår udfordringerne skal rettes op, gives den nødvendige tid, til at f.eks. et læringsforløb indtænkes så det kan bruges til at komme i mål med indholdet af et eventuelt påbud. Det skal desuden afspejles i en smidig og hurtig arbejdsgang i forhold til at kunne søge hjælp til processen fra ældretilsynet.

Tilbage melding på tilsynet

Vi opfatter teksten i forslaget som om, at man som plejehjem straks efter tilsynet får en mundtlig tilkendegivelse på observationer og konklusion. Betyder det, at man med det samme får en afgørelse på vurderingen fra tilsynet.

Vurdering af tilsynet

Vi er uforstående overfor, at det ikke er mere eksplicit beskrevet, at tilsynet skal vurdere fagligheden i ældreplejen i sammenhæng med borgerens oplevelse af selvbestemmelse og tillid til medarbejderne. Hvis man skal undersøge og sikre kvaliteten kan borgernes oplevede selvbestemmelse og tillid ikke stå alene i vurderingen af den hjælp og pleje der ydes, men skal ses i sammenhæng med den faglighed og kompetencer som medarbejderne har og deres muligheder og evner til at dele viden om borgernes ønsker og behov for hjælp.

I omsorg for mennesker med kognitive funktionsnedsættelser, opstår der ofte etiske dilemmaer og valg, hvor medarbejdere og ledelse er i krydspres mellem omsorgspligt, selvbestemmelse og omsorgssvigt. Hvordan kan tilsynet vurdere dette, hvis man alene forholder sig til borgerens oplevelse af selvbestemmelse og tillid.

Vi vil også opfordre til, at det uddybes, hvad der forstås ved et tæt samspil med lokale fællesskaber og civilsamfund. Hvornår er det tæt nok?

Vi ønsker også at det uddybes, hvordan observation skal bruges som en valid metode til vurdering af kvaliteten, da observatøren uvægerligt vil blive en del af den situation der observeres og vil påvirke den (ubevidst).

Dokumentation

Hvor går grænsen mellem helhedspleje og sundhedsfaglig pleje? I det nye tilsyn vil der ikke blive lagt vægt på dokumentation, men så længe borgerne på plejehjem både er gamle og syge vil der stadig jvf. sundhedslovgivningen være krav om meget dokumentation jvf. STPS' fortolkning af journalføringsbekendtgørelsen. Der er også snitflader i hele forebyggelsesområdet, som både hører under servicelov/ældrelov og sundhedslov.

Eksterne

Vi er glade for mulighederne for både hjælp fra VISO og Sundhedsstyrelsens rejsehold. Det vil dog give mening at samle kompetencerne og ansøgning om hjælp i den samme organisation, så det bliver lettere for en plejeenhed at søge hjælp. Det kunne være op til den nye organisation at vurdere, om det skulle være et læringsforløb rettet mod en konkret borger eller situation, eller rettet mod generel læring.

Kommentarer til udkast til lov om lokalplejehjem

Denne lov har ikke direkte påvirkning på vores organisation, men vi er interesseret i det – og kommenterer på det, fordi det kan have indirekte påvirkning i forhold til vores takster og driftsoverenskomster. Derfor har vi nogle spørgsmål og refleksioner på baggrund af lovudkastet.

Tilkøbsydelse

Hvordan fastsættes tilkøbsydelse, så de ikke er konkurrenceforvridende? I det nationale frikommuneforsøg i 2018-2020 var der stor forskel på de priser kommunerne fastsatte. Hvordan findes der overensstemmelse om hvad der er 'markedsprisen'?

De oplyste supplerende ydelser som ekstra rengøring, mad til pårørende og fejring af mærkedage er ydelser vi i dag i større eller mindre grad betragter som god service. Og ikke nødvendigvis en ekstra tilkøbsydelse.

Det er helt generelt vores vurdering at tilkøbsydelse er overvurderet i forslaget med lokalplejehjem. Vi oplever som privat leverandør ikke den store efterspørgsel (0,5% af omsætningen). Vi har at gøre med en gruppe mennesker, der ikke altid selv er i stand til at formulere og koordinere behovet for ekstra ydelser.

Økonomi

Det må alt andet lige blive dyrere for kommunerne med en lønnet professionel bestyrelse, samt administration og servicering heraf. Samt den tid leder og medarbejder på hjemmet skal bruge ekstra af direkte og indirekte arbejdstid, som går fra omsorgsarbejdet.

Derudover kommer lønninger til at ansætte en direktion, som må forventes at have et vist niveau, for at kunne tiltrække kompetencer og erfaringer til at drive et professionelt aktieselskab.

Hvordan finansieres løsningen, når en eventuel implementeringspulje er brugt op? Hvis midlerne skal findes inden for området eksisterende budgetter, vil det alt andet lige gå ud over kvaliteten af plejehjemmenes kerneopgave.

Vi er selvfølgelig optaget af om friplejehjemstaksten også bliver tilsvarende højere når taksten til lokalplejehjem skal fastsættes således **at den også dækker finansiering til direktion og bestyrelse?** Jf. princippet om at friplejehjemstaksten følger den kommunale takst. Her er det også centralt at arbejde med hvordan der sikres gennemsigtighed i udregning af nye takster, så vi sikrer den nødvendige dialog om samarbejdsgrundlaget.

Derudover sender det efter vores mening et meget dårligt signal til det øvrige civilsamfund, at frivillige nu skal have en løn for deres arbejde, når nu 'kommunestyret er opbygget med henblik på varetagelse

af fællesskabsopgaver for et lokalsamfund'. Hovedparten af bestyrelserne i selvejende institutioner – uanset om et plejehjem drives på baggrund af lov om friplejeboliger eller iht til en overenskomst lønnes IKKE i dag. Frivillige og venneforeninger er et meget vigtigt fundament i vores arbejde på friplejehjemmene. Vi vil ikke kunne honorere deres arbejde med et økonomisk vederlag.

En professionel bestyrelse vil skulle modtage professionel rapportering – det vil betyde, at plejehjemmene skal have en ressource ansat, som er i stand hertil eller at der indgås en aftale med en leverandør af administrative ydelser om levering heraf.

Lokalplejehjemmene skal ligeledes beskattes af en evt. gevinst ved salg af tilvalgsydelser. Dette vil kræve at der udarbejdet et skatteregnskab = yderligere administration. Vi er ligeledes forundrede over, at lokalplejehjem KUN skal beskattes af et eventuelt overskud ved salg af tilvalgsydelser, når skats praksis i dag er, at **Danske Diakonhjems friplejehjem er skattepligtige af ALLE indtægter – inkl. takstbetaling.**

Vi hører derfor gerne, hvor pengene til disse nye opgaver skal komme fra? Skal de komme fra nogle budgetter, der i forvejen er ekstremt pressede og dermed forringe mulighederne for vores arbejde med at yde pleje- og omsorg?

Det er overordnet set uklart hvilke konsekvenser det vil have for lokalplejehjemmet, hvis dette drives med underskud. Under antagelse af at et lokalplejehjem skal drives på lige vilkår som et friplejehjem, så vil det være forskelsbehandling, hvis lokalplejehjemmets eventuelle underskud finansieres af kommunen.

Kompetencer og evaluering

Hvilke kompetencer og erfaringer med området kvalificerer bestyrelsesmedlemmer til at stille op, når lokalkendskab også er et vigtigt parameter? Hvilke kompetencer vil eksplicit være defineret i vejledninger? Henset til beboernes almene helbredsmæssige tilstand, når disse visiteres til plejehjem, bør den sundhedsfaglige kompetencer og indgående kendskab til overholdelse af lovgivningen ikke undervurderes.

Hvordan skal generalforsamlingen have et kvalificeret bud på hvad vederlagsniveauet skal være på? Og med hvilken referenceramme?

Hvordan evalueres tiltaget efter implementeringspuljen er opbrugt?

Hvis det er kommunalbestyrelsen der skal fastsætte retningslinjer for lokalplejehjemmets opgavevaretagelse, hvad er da bestyrelsernes mandat og indflydelsesramme? Samt ansvaret or finansiering mv, hvad er det så der er overladt til bestyrelserne, og hvilket mandat har bestyrelsen i forhold til over/underskud? På den måde er lokalplejehjem ikke ligestillet med friplejehjem.

Høringssvar fra Danske Handicaporganisationer (DH) vedrørende udkastet til høring om ældreloven, lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn, lov om lokalplejehjem samt ændring af lov om friplejehjem.

DH har bemærkninger til forslaget til ældreloven og til lovforslaget om ældretilsyn. Til de øvrige lovforslag har DH ingen bemærkninger.

Indledende bemærkninger

DH kan sagtens se behovet for at styrke den almene ældrepleje, men vi er dybt bekymrede for forslaget til ældrelov, da mange i vores medlemsorganisationers målgrupper risikerer at komme i klemme mellem en ældrelov og serviceloven. Målgruppen for ældreloven er potentielt meget stor og kan også indeholde mange målgrupper af mennesker med handicap. Vi ser allerede i dag en stor udfordring i landets kommuner med at samtænke indsatser indenfor serviceloven. Ved at oprette endnu en lov skaber vi en yderligere kompleksitet. Vi er bekymrede for, at endnu flere mennesker, som har brug for en kompenserende eller specialiseret hjælp, får tilbud om almen ældrepleje.

Vi mener derfor, at regeringen skal trække forslaget til ældrelov tilbage og i stedet kigge på, hvordan intentionerne i ældreloven kan implementeres i serviceloven.

Bemærkninger til forslag til ældrelov

Målgruppen for ældreloven og snitfladen til serviceloven

Med ældreloven lægges der op til en skelnen mellem den almene ældrepleje og det specialiserede socialområde. Der lægges ligeledes op til at skelne mellem, om en funktionsnedsættelse er opstået før eller efter folkepensionsalderen på grund af aldring. Det kan være vanskeligt i praksis at fastsætte, hvornår et handicap er opstået. Det vil desuden, set fra borgerens perspektiv, være ligegyldigt. Behovet for støtte ændrer sig ikke, uanset hvordan og hvornår funktionsnedsættelsen er opstået. I DH har vi det udgangspunkt, at et handicap er et handicap, uanset hvornår det er opstået.

DH er bekymret for, at ældre borgere med handicap ikke får den nødvendige kompenserende støtte til at klare sig selv og fastholde deres funktionsniveau, men i stedet får tilbud om almen ældrepleje. Dette kan få den konsekvens, at behovet for en mere specialiseret pleje tilsidesættes, og at deres funktionsniveau forværres yderligere som følge af aldring. Grundlæggende frygter vi, at ældre borgere med et handicap sættes i en dårligere situation retssikkerhedsmæssigt.

DH er ligeledes bekymret for den øgede grad af kompleksitet, som ældreloven indfører. Hvis man er under folkepensionsalderen, vil man fortsat kunne modtage støtte efter serviceloven. Omvendt vil man også kunne modtage støtte efter ældreloven, hvis man er over folkepensionsalderen. Man vil tilmed kunne modtage støtte efter begge love – uanset alder. Det er ikke klart defineret, hvilken målgruppevurdering der skal lægges til grund for bevilling af støtte efter hvilke love. For at øge kompleksiteten yderligere modtager mange i målgruppen også støtte efter sundhedsloven.

Vi er bekymrede for, at når lovkomplekset bliver mere komplekst, får det den konsekvens, at mennesker med handicap vil falde mellem to stole. Det kunne for eksempel være en socialforvaltning, der sender borgeren i retning af ældreforvaltningen, fordi man har adskilt områderne i lovgivningen, da borgeren er over folkepensionsalderen. Ældreforvaltningen mener til gengæld, at borgerens handicap kræver specialiseret støtte og sender derfor borgeren tilbage igen. Allerede i dag ser vi borgere, som får frataget deres kompenserende støtte, for eksempel borgerstyret personlig assistance, for til gengæld at modtage hjemmehjælp. Vores frygt er, at dette vil blive mere udbredt, hvis ældreloven vedtages.

Målgruppen for ældreloven, § 2, er meget upræcis og åbner for et stort fortolkningsspørgsmål i landets kommuner. DH mener derfor, at målgruppen for ældreloven skal defineres mere, så mennesker med handicap som udgangspunkt får hjælp efter serviceloven.

Behovet for specialisering i den almene helhedspleje

Med ældreloven lægges der op til, at leverandører, både kommunale og private, skal tilbyde hele paletten af ydelser inden for helhedsplejen. Konkret drejer det sig om: 1) personlig hjælp og pleje, 2) hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, og 3) genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.

Udgangspunktet er, at leverandørerne skal levere en almen ydelse i helhedsplejen. Der er derfor ikke lagt op til, at borgere, som modtager ydelser efter ældreloven, skal have specialiserede ydelser i helhedsplejen. DH kan sagtens se behovet for, at ydelserne på ældreområdet samtænkes, og at der kan være en større grad af fleksibilitet og synergi mellem dem. Men vi er bekymrede for, at borgere, som har behov for et helt alment tilbud om fx pleje i hjemmet, men kombineret med et specialiseret genoptræningstilbud, ikke får det tilbud, de har brug for, når det bevilliges gennem pakkerne i helhedsplejen, som skal være almene.

DH ser dog positivt på tankerne om helhedsplejen. Hvis ældre borgere med handicap faktisk får den rette specialiserede hjælp, så kan synergien i en helhedspleje være meget givende.

Den rette visitation

Når kompleksiteten i lovgivningen øges, bliver det også sværere for den enkelte visitation at sammensætte den rette pakke af støtte til borgeren. Vi mener derfor, at det skal tydeliggøres i lovgivningen, at når der er tale om en ældre borger med funktionsnedsættelse, skal der i visitationen af borgeren tages stilling til, om der også er ydelser efter serviceloven, som kunne være relevante at inddrage i den helhedspleje, som borgeren modtager. Det kunne for eksempel være, at man har brug for hjælp til at bade, som er et helt alment plejetilbud, men at man også har brug for specialpædagogisk støtte. DH kan ikke understrege nok, at der skal være en klar skelnen til serviceloven, når der bevilges støtte efter ældreloven.

DH mener også, at inddragelse af den rette faglige ekspertise er helt afgørende i at sikre den rette visitation. I dag oplever DH nogle meget standardiserede visitationsskemaer, som ikke tager højde for andet end en borgers funktionsniveau. Et eksempel er, at man som ældre blind godt kan rejse sig fra en stol ti gang i træk, men man kan stadig ikke finde den nøgle/ting, man tabte på gulvet. Derfor er der brug for, at visitator har fokus på, at særlige behov for pleje og praktisk hjælp før sig gældende, når det drejer sig om ældre med handicap.

Mangel af kobling til sundhedsområdet

Det er bekymrende, at sundhedsområdet ikke bliver adresseret i en reform af ældreområdet, særligt i en tid, hvor sundhedsstruktur og kædeansvar fylder meget i den politiske debat. Et godt eksempel er genoptræningsområdet, som i dette lovforslag skal være en del af den almene helhedspleje i kommunerne. Samtidig tilbyder sundhedsvæsenet også genoptræning, men efter sundhedsloven, hvor borgeren, modsat serviceloven, har krav på en genoptræningsplan baseret på sundhedsfaglig viden, og at denne følges. Den retssikkerhed har borgeren ikke, når borgeren skal have genoptræning, hvis det ikke er som følge af en sygehusindlæggelse.

DH mener, at borgere, som skal have genoptræning i den kommunale helhedspleje, skal have de samme rettigheder som borgere, der skal have genoptræning som led i en sygehusindlæggelse. Det vil sige, at de har krav på en genoptræningsplan, samt at denne følges af den kommunale helhedspleje.

Madudbringning og madordning

I serviceloven er der mulighed for at få støtte til at tilberede maden i hjemmet, så borgere, som modtager ordningen, kan fastholde en smule af den normale tilværelse, de tidligere har haft. Det er en ordning, som er med til at højne livskvaliteten hos den enkelte – uagtet om denne er ældre, har en funktionsnedsættelse eller begge dele.

I ældreloven lægges der op til, at maden bringes ud og muligheden for hjælp til tilberedning af måltidet således fratages ældre, som modtager støtten efter ældreloven. DH mener, at det er en klar og tydelig forringelse af ældres mulighed for at få støtte til madlavningen. Vi har en klar bekymring for, at borgere med handicap, som kommer til at modtage en form for almen helhedspleje, fordi deres funktionsnedsættelse ikke kalder på en specialiseret indsats, ikke får mulighed for hjælp til madlavningen i eget hjem.

Vi mener, at regeringen helt skal fjerne §§ 13 og 14 i udkastet til ældreloven og i stedet fastholder niveauet fra serviceloven.

Aldersgrænser i serviceloven

I ældreloven erkender man, at der kan være behov for støtte efter loven, selvom borgeren ikke er over folkepensionsalderen. Dette kan vi i DH kun bifalde. Desværre er der i dag i serviceloven en række bestemmelser, som er aldersbetingede, og som borgere over folkepensionsalderen ikke kan modtage. Vi mener, at dette er en oplagt mulighed for at rette op på dette og en gang for alle afskaffe aldersdiskrimination i ydelser under serviceloven.

Forslag til lov om ældretilsyn

DH foreslår, at man ikke fortsætter det kommunale ældretilsyn, men gør tilsynet statsligt for at sikre den nødvendige armlængde i tilsynene. Det er vigtigt for tilsynenes kvalitet og troværdighed, at der ikke kan sættes spørgsmålstegn ved deres uafhængighed i forhold til dem, de fører tilsyn med.

Vi ser dog positivt på, at der i forslaget til loven er fokus på at samtænke de forskellige tilsyn samt have tilsyn med fokus på udvikling og læring – samtidig med at man fastholder behovet for at kontrol-

lere kvaliteten af det enkelte plejehjem. Der er fundet en god balance, bortset fra at ældretilsynet fortsat er kommunalt.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

E-mail: lupe@sm.dk og ascr@sm.dk

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ældretilsyn og udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem

Danske Patienter er ikke på høringslisten i forbindelse med høringen over forslag til lov om ældretilsyn. Vi vil hermed tilkendegive, at vi bakker op om perspektiverne i Alzheimerforeningens høringssvar til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Morten Freil
Direktør

Dato:
19. september 2024

Danske Patienter
Kompagnistræde 22, 1. sal
1208 København K

Tlf.: 33 41 47 60

www.danskepatienter.dk

E-mail:
sr@danskepatienter.dk

Cvr-nr: 31812976

Side 1/1

Til Ældreministeriet

Mail: lupe@sm.dk; ascr@sm.dk

Hørings svar vedr. udkast til forslag til lov om ældretilsyn

Danske Ældreråd kvitterer for modtagelsen af udkast til forslag til lov om ældretilsyn og afgiver hermed høringssvar.

Danske Ældreråd støtter forslaget om at skabe et nyt og mere lærende tilsyn med ældreplejen. Det er vigtigt for os, at vi har et stærkt ældretilsyn, der kan bistå med rådgivning og sparring, og som kan påse kvalitet i helhedsplejen.

Vi bakker op om den valgte organisering med tværkommunale ældretilsyn, hvor der vurderes at være en god balance mellem på den ene side et praksisnært tilsyn og på den anden side et ensartet og uafhængigt tilsyn.

Ældrelinjen

Danske Ældreråd finder det positivt, at der som en del af ældretilsynet etableres en Ældrelinje (whistleblowerordning), hvor ældre, pårørende og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold på konkrete plejeenheder. Den mulighed er ikke alene vigtig for borgerens retssikkerhed, men er også nødvendig for at sikre, at ældretilsynet får nødvendig viden om, hvor der er risiko for kvaliteten i helhedsplejen.

Vi lægger vægt på, at Ældrelinjen er lettilgængelig for den ældre, dennes pårørende og andre. Ifølge lovforslaget skal det være op til det enkelte ældretilsyn, om linjen skal give mulighed for at indberette skriftligt eller mundtligt. Vi mener, det bør være et krav, at der alle steder er mulighed for at rette mundtlig henvendelse til ældretilsynet, fordi et krav om skriftlighed vil være en barriere for en del af målgruppen.

Tilsynsbesøg

Danske Ældreråd ser positivt på, at ældretilsynet skal føre et risikobaseret tilsyn med kvalitet i helhedsplejen, hvor udvælgelsen af enheder til tilsyn sker ud fra, om der er generel risiko for kvaliteten eller konkret bekymring herfor. Det giver god mening ud fra et ressourceperspektiv.

Samtidig deler vi vurderingen af, at den risikobaserede tilgang ikke kan stå alene, og at alle plejeenheder derfor skal have besøg af ældretilsynet med et fast interval. Her vurderer vi, at de foreslåede 5 år er lang tid. Der er brug for en hyppigere opfølgning, gerne hvert 2. år. Det gælder ikke mindst på plejehjem, hvor beboerne er meget svækkede og gennemsnitligt kun bor 2½ år. Der kan ske meget på bare 1 år, det viser rapporterne fra de plejehjemstilsyn, der i dag skal gennemføres mindst én gang årligt.

Vurdering af kvalitet

Ældretilsynet får til opgave at påse kvalitet i helhedsplejen. Det følger af lovforslaget, at vurderingen af kvalitet skal foretages inden for tre temaer: 1) Den ældres selvbestemmelse, 2) Tillid til medarbejderne og borgernær ledelse og 3) Tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Det bekymrer os, at grundlaget for tilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen er så løst beskrevet, som det er tilfældet, når der i bestemmelsen alene henvises til de tre bærende værdier i ældreloven. Vi savner en angivelse af temaer, som mere direkte har indflydelse på kvaliteten af helhedsplejen, herunder helhedsorientering, tværfaglighed, kontinuitet, relationer og kendskab til borgerens samlede livssituation etc.

I lovforslaget bemyndiges ældreministeren til at fastsætte de nærmere regler for vurderingen af kvalitet i helhedsplejen. Det fremgår, at der skal udarbejdes et generisk vurderingskoncept, men der står meget lidt om indholdet i vurderingskonceptet, og vi mener generelt, at det er for uklart, hvordan den bemyndigelse skal udmøntes. Vi hæfter os ved, at det bl.a. står anført, at der "ikke stilles større krav til plejeenhederne, end de med rimelighed forventes at kunne leve op til", og vi kan derfor frygte, at det bliver laveste fællesnævner, der sætter barren.

Når det er sagt, mener vi, at der er nogle gode overvejelser om metodevalg i lovforslaget. Det fremgår, at ældretilsynet i forbindelse med tilsynsbesøget vil følge og observere den daglige praksis, så der opnås indblik hverdagsrutiner og håndtering af komplekse situationer. Der står også, at ældretilsynet vil gennemføre borgerinterviews og evt. pårørendeinterviews. Vi mener, at netop observation og interviews er vigtige metoder i fremtidens tilsyn med ældreplejen – og skaber langt mere værdi end den gennemgang af skriftlige retningslinjer og dokumentation, som har fyldt alt for meget i tilsynet i de senere år.

Opsamling på tilsyn

Ældretilsynet skal mundtlig orientere plejeenheden om de væsentligste observationer og konklusioner i tilsynet og udfærdige en skriftlig opsamling på tilsynet på baggrund af den mundtlige orientering.

Danske Ældreråd mener, at der bør sikres åbenhed om resultatet at tilsynsbesøg og være et krav om offentliggørelse af den skriftlige opsamling. Det er ikke alene vigtigt for nuværende og kommende modtagere af hjælp og deres pårørende. Det er også vigtigt for opfølgningen på tilsynene og det løbende arbejde med kvalitetsudvikling.

Der gælder i dag en forpligtigelse til at offentliggøre tilsynsrapporter, og sådan bør det også være i fremtiden. For ældrerådene er tilsynsrapporterne eksempelvis et vigtigt redskab i dialogen med kommunerne om udviklingen af ældreplejen.

Med venlig hilsen

Inger Møller Nielsen
Formand

Trine Toftgaard Lund
Direktør

Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til lupe@sm.dk og ascr@sm.dk

20. september 2024

J.nr. 2024-11-0172
Dok.nr. 644381
Sagsbehandler
Line Hedmann
Jacobsen

Høring over udkast til forslag til lov om ældretilsyn

Ældreministeriet har den 16. september 2024 anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til den opdaterede version af ovenfornævnte udkast til lovforslag.

Udkastet giver ikke umiddelbart anledning til konkrete bemærkninger fra Datatilsynet.

Datatilsynet forudsætter, at reglerne i databeskyttelsesforordningen¹ og databeskyttelsesloven² vil blive iagttaget i forbindelse med enhver behandling af personoplysninger foranlediget af lovforslaget.

Med venlig hilsen

Line Hedmann Jacobsen

Datatilsynet
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
T 3319 3200
dt@datatilsynet.dk
datatilsynet.dk
CVR 11883729

¹ Europa Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46 EF.

² Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven).

Til: Louise Skovgaard Petersen (lupe@sm.dk), Andreas Toft-Schaldemose (ascr@sm.dk)
Fra: Lise Sørensen (ls@demens-dk.dk)
Titel: SV: Høring over udkast til lov om ældretilsyn, frist d. 19. september 2024
E-mailtitel: SV: Høring over udkast til lov om ældretilsyn, frist d. 19. september 2024 (SM Id nr.: 900875)
Sendt: 03-09-2024 15:56

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

DemensKoordinatorer i Danmark (DKDK) kvitterer for høringen.
Vi har ingen kommentarer.

Med venlig hilsen

Lise Sørensen
Faglig sekretær
DemensKoordinatorer i Danmark (DKDK)

Tlf. 3877 0168
Svend Aukens Plads 11, 2300 København S

Chefkonsulent Louise Skovgaard Petersen
Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Center for Ældre og Tværgående Velfærd
Holmens Kanal 12
1060 København K

17. september 2024
KAS/maobwe
J. nr. 2024-1831

Kære Louise Skovgaard Petersen

Sekretariatet for digitaliseringsklar lovgivning har modtaget udkast til forslag til lov om ældretilsyn i høring.

Sekretariatet har til opgave at vurdere, om ministeriet på tilstrækkelig vis har beskrevet lovforslagets implementeringskonsekvenser, og om lovforslaget efterlever principperne for digitaliseringsklar lovgivning. Gennemgangen af lovforslaget giver på det foreliggende grundlag anledning til følgende bemærkninger:

Vurdering af offentlige implementeringskonsekvenser

Et lovforslags implementeringskonsekvenser skal være velbelyste med henblik på at understøtte, at lovgivningen efter vedtagelse kan administreres hensigtsmæssigt og understøttes digitalt.

Ministeriet vurderer, at lovforslaget vil have positive implementeringskonsekvenser for det offentlige i og med kommunerne med den foreslåede vil få deres tilsynsopgaver reduceret betragteligt.

Sekretariatet noterer sig ministeriets vurdering af implementeringskonsekvenserne samt den foreslåede ordning med en risikobaseret tilsynsordning, der forventes udrullet efter ikrafttrædelsens af lovforslaget d. 1. juli 2025.

På denne baggrund finder sekretariatet, at ministeriet i lovforslaget bør redegøre nærmere for implementeringskonsekvenserne af omstillingen til den risikobaserede tilsynsordning, herunder hvornår det forventes, at tilsynsordningen endelig træder i kræft.

Hertil anbefaler sekretariatet, at ministeriet belyser de midlertidige foranstaltninger, der forventes i omstillingen til den risikobaserede tilsynsmodel og den dertilhørende it-løsning, samt hvordan den midlertidige ordning sikrer borgernes retsstilling og krav.

Endvidere anbefaler sekretariatet, at ministeriet uddyber rammesætningen og kernelementerne i den risikobaserede

tilsynsordning, herunder indsamling, anvendelse og deling af data til at skabe viden og føre tilsyn.

I det lovforslaget med den fremtidige tilsynsmodel åbner op for samkøring af data, anbefaler sekretariatet, at ministeriet vurderer, om lovforslaget fremtidssikrer indsamlingen, anvendelsen og genbrug af data, herunder også til brug for nye teknologier og tilgange.

Derudover kan sekretariatet henvise til [et værktøj](#) udviklet af Dataetisk Råd, der skal understøtte, at offentlige myndigheder gør sig de nødvendige etiske overvejelser forud for beslutninger om samkøring af data ved brug af nye teknologier.

Principper for digitaliseringsklar lovgivning

Lovforslagets efterlevelse af de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning skal beskrives i bemærkningerne til et lovforslag, og en eventuel fravigelse af principperne skal begrundes.

Sekretariatet skal i den forbindelse fremhæve ministeriets grundige gennemgang af lovforslagets overensstemmelse eller fravigelse fra hvert af de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning. Sekretariatet noterer sig ligeledes ministeriets vurdering af, at princip #4 og princip #5 ikke er relevante for lovforslaget.

Sekretariatet finder i forlængelse af ministeriets vurdering det særlig positivt, at der med lovforslaget i vidt omfang skabes en række klare lovbestemmelser, der forenkler og samler ældretilsynet jf. hvilket står i forlængelse af princip #1 om *Enkle og klare regler* og princip #4 om *Sammenhæng på tværs*.

Tilmed finder sekretariatet det positivt, at der i udarbejdelsen af den risikobaserede tilsynsordning indtænkes at anvende allerede tilgængelige data via Plejeoversigten, hvilket er i overensstemmelse med princip #4.

Derudover vurderer sekretariatet, at ministeriet bør overveje jf. princip #1 og #4 at indskrive standarder for at data og begreber anvendes entydigt, klart og konsistent på tværs af kommuner til måling af plejen af ældre for at kunne sikre kvaliteten af data og underbygge en effektiv og sammenhængende offentlig service og indretning af den risikobaserede tilsynsordning samt ældrelinjen.

Der henvises i øvrigt til digst.dk/dkl samt [Vejledning om digitaliseringsklar lovgivning](#), ligesom I naturligvis er velkomne til at kontakte sekretariatet for råd og vejledning.

Med venlig hilsen

Mads Adam Wegener

Fuldmægtig i sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning i
Digitaliseringsstyrelsen

T +45 27643709

E maobwe@digst.dk

Att. Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Ergoterapeutforeningen

Nørre Voldgade 90
DK-1358 København K
Tlf: +45 88 82 62 70
Fax: +45 33 41 47 10
Cvr nr. 19 12 11 19
etf.dk

Den 19. september 2024

Side 1

Ref.: UG

E-mail: ug@etf.dk

Direkte tlf.: 53 36 49 25

Ergoterapeutforeningens høringssvar vedrørende:

Høring over udkast til forslag til lov om ældretilsyn og udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem, målepunkter til de social- og plejefaglige tilsyn på plejecentre, hjemmeplejeenheder og midlertidige pladser.

Ergoterapeutforeningen takker for invitationen til at være høringsspart vedrørende forslag til en ny tilsynsmodel for de social- og plejefaglige tilsyn på plejecentre, hjemmeplejeenheder og midlertidige pladser.

Vi forstår, at der med lovforslagene ønskes etableret et nyt, forenklet tværkommunalt ældretilsyn. Ergoterapeutforeningen tilslutter sig, at det er vigtigt at undgå unødigt bureaukrati i det offentlige – herunder i ældreplejen.

Derfor kan vi bakke op om, at kommunernes nuværende ældretilsyn efter servicelovens § 151 afskaffes. Imidlertid mener vi, at tilsyn fra en uafhængig statslig styrelse er en ordening med fornuftige elementer i og derfor bør bevares.

Det nuværende ældretilsyn og sundhedsfaglige tilsyn bør sammenlægges:

Vi vil således anbefale, at det nuværende statslige ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed ikke udfases fra den 1. juli 2025, men at målepunkter sammenlægges og indarbejdes i de sundhedsfaglige tilsyn, som også er forankret i Styrelsen for Patientsikkerhed.

I den centrale funktion i det foreslåede nye ældretilsyn er der lagt op til at bistå med læringsorienteret rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen til plejeenhederne. Samtidig skal det nye ældretilsyn også føre et risikobaseret og reaktivt tilsyn med kvaliteten af helhedsplejen i plejeenhederne.

Derfor har Ergoterapeutforeningen svært ved at få øje på det afbureaukratiserende element i ændringen, idet indholdet i det nye forslåede tilsyn til forveksling ligner det nuværende ældretilsyn. Således må man formode, at en opbygning af en ny decentral tilsynsorganisation under kommunerne vil kræve store personaleressourcer.

Umiddelbart er der for os at se større gevinst ved at videreudvikle ældretilsynet sammen med det sundhedsfaglige statslige tilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed, hvor fokus på læring allerede er indarbejdet.

Behov for fokus på borgerens sundhedstilstand og den faglige kvalitet:

Ergoterapeutforeningen forstår, at indholdet i det nye ældretilsyn skal have fokus på helhedspleje (indsatser) ud fra borgernes selvbestemmelse, tillid til personalet og samspil med de pårørende og Civilsamfundet. Gode opmærksomhedspunkter, men borgerens sundhedstilstand er tilsyneladende ikke genstand for den nye type ældretilsyn, hvilket er en mangel.

I lovmaterialet er afsnittet om "sundhedsfaglige tilsyn" slet ikke indsat, hvilket vi håber, begrundes med den kobling, der er helt nødvendig mellem de to områder, og at det derfor beskrives efterfølgende.

Nødvendigt med et uafhængigt tilsyn:

Vi kan ikke i lovudkastet vurdere tilsynets uafhængighed ift. den praksis, som det konkrete tilsyn foretages i. Denne uafhængighed er helt afgørende. Naturligvis skal læring i fokus, men det skal være muligt for et tilsyn at sanktionere og fx udstede påbud, hvis forholdene er meget kritisable.

Umiddelbart er den måde læringsforløb er beskrevet i lovteksten vanskelig at adskille fra det ledelsesmæssige ansvar i den pågældende praksis.

Ældretilsynet bør have handlepligt på henvendelser fra Ældrelinjen:

Vedrørende §5 Ældrelinjen, hvortil ældre, pårørende, personale og andre vil kunne henvende sig anonymt i forhold til forholdene på en plejeenhed.

Ældrelinjen beskrives som "et redskab til at sikre de ældres m.fl. rettigheder henset til den frisættelse, der sker af ældreplejen, med det fremsatte forslag til Ældrelov"

Ergoterapeutforeningen tilslutter sig, at let adgang til Ældretilsynet kan betrygge særligt borgere og pårørende, idet disse måske vil kunne opleve deres retssikkerhed under pres grundet den nye manglende klageadgang overfor forvaltningsmæssige afgørelser.

Dog kan vi ikke i lovforslaget se, om der rent faktisk vil være handlepligt fra det nye Ældretilsyn på baggrund af henvendelser fra Ældrelinjen.

Kadencen i Ældretilsyn

Ergoterapeutforeningen finder, ud fra et afbureaukratiseringsparadigme, at kadencen i ældretilsyn pr. 5 år lyder rimelig, når der kan suppleres med reaktive tilsyn.

Set ud fra et læringsperspektiv kan det dog være bekymrende, at tilsyn kun vil foregå sjældent, da der vil skulle opbygges nye organiseringer samt det faktum, at der mange steder er stort udskiftning i medarbejdere.

Ergoterapeutforeningen har fulgt ældretilsynene under Styrelsen for Patientsikkerhed siden 2018 og vi vil meget gerne fortsat inddrages i dette arbejde.

Med venlig hilsen

Tina Nør Langager, formand for Ergoterapeutforeningen

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Sendt via mail: lupe@sm.dk samt ascr@sm.dk

Sagsnr. 24-2063

Vores ref. MABJ/aje

Deres ref.: 2020 - 2608

Den 16. september 2024

Bemærkninger til høring vedr. udkast til lov om ældretilsyn

FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation takker for muligheden for at afgive hørings svar til lovudkastet til lov om ældretilsyn.

Positivt med en ny tilsynsmodel

Tilsyn på ældreområdet handler for ofte om at finde fejl og for sjældent om at udvikle en organisering og tilgang, som sikrer høj kvalitet for borgeren i samarbejde med medarbejdere og ledere.

Der sker fejl i den offentlige sektor - som alle andre steder. Fejlene skal findes, og der skal placeres et ansvar. Men det er kun den ene side af mønten. For hvis vi har en offentlig sektor, hvor der lægges uforholdsmæssigt meget vægt på blot at undgå fejl, så får vi ikke organisationer, hvor fagligheden og velfærden står i centrum. Den slags kræver udvikling og tillid. Så det er vigtigt, at vi bevæger os fra passiv kvalitetssikring til aktiv kvalitetsudvikling.

En vigtig indsats er udviklingen af nye redskaber, som fokuserer på læring, kvalitet og udvikling frem for fejlfinding og rigid målopfyldelse. Disse redskaber skal erstatte det betydelige kontrolapparat, som i dag sørger for, at offentlige organisationer leverer på mål og krav, der ikke relaterer sig direkte til opgaven.

Et vigtigt element i en effektiv tilsynsmodel, som samtidig skaber en mere tillidsbaseret styring, handler om at intensivere krav og tilsyn hos de institutioner, som har udfordringer med at levere en høj kvalitet.

På den ene ende af skalaen gives den største grad af frihed til de organisationer, som har en organisering, der sikrer og udvikler kvalitet i opgaveløsningen. Hos disse organisationer kan der løbende nedjusteres på de kontrolmæssige krav og målinger, som de styres efter i dag. De kan også bruges som best practice for andre offentlige organisationer. Det vil dog ofte være vigtigt ift. at sikre læring, at der opretholdes en løbende dialog.

Omvendt skal organisationer, som i højere grad har brug for hjælp til at sørge for, at kvaliteten i opgaveløsningen er tilstrækkelig høj, tilbydes (eller pålægges) en stigende grad af udviklende tilsyn og støtte. De skal derimod ikke blot oversvømmes af krav om flere målinger og dokumentationsopgaver. I stedet er der brug for håndholdt opfølgning, hjælp og støtte til at komme videre og forbedre kvaliteten.

FH er derfor glade for forslaget om, at ældreområdet skal have en ny tilsynsmodel.

Et mere lærende og risikobaseret tilsyn i en frisat sektor stiller krav

Konceptet samtilsyn gør det muligt at koordinere og gennemføre tilsynsbesøg fra flere instanser på samme tidspunkt. Dette har selvfølgelig en række fordele, som fx at ressourceforbruget omkring tilsyn mindskes og at modsatrettede afgørelser og anbefalinger fra tilsynene i højere grad kan undgås. Samtidig kan der sikres en læring på tværs af tilsynsmyndighederne, så kvaliteten af tilsynene løbende udvikles. Det bør dog præciseres, hvorledes det kan sikres at denne tværgående læring finder sted.

En reform af tilsynsområdet indebærer dog naturligvis også risici, som det er vigtigt at være opmærksom på i udformningen af lovgrundlaget og i implementeringen.

Hvis antallet af normeringer og dokumentationskrav reduceres, bliver datagrundlaget som udgangspunktet ringere, og det bliver vanskeligere at måle kvalitet og føre tilsyn som i dag. Borgerne kan få sværere ved at løfte en klage, og medarbejderne kan få vanskeligere ved tydeligt at dokumentere, at arbejdet er udført rigtigt og i tilstrækkelig grad.

For at sikre, at problematiske forhold bliver afdækket og håndteret med en risikobaseret tilgang, så er det væsentligt, at relevant tilsynsdata har mulighed for at blive samkørt på tværs af relevante tilsynsmyndigheder, så bekymringspunkter ét sted kan påvirke risikomodellen på andre områder. Det er således positivt, at forslaget ikke begrænser, at de forskellige tilsynsmyndigheder fortsat vil kunne reagere på bekymringshenvendelser.

Ift. bekymringshenvendelser er det vigtigt at sikre, at borgerne har en let adgang til at dele deres bekymringer om forhold på plejehjemmene. Her er det væsentligt at gøre opmærksom på, at det angives, at ældretilsynet selv vælger, hvordan borgerne kan kontakte tilsynet ved bekymringshenvendelser. Her bør det overvejes at stille krav om, at det skal være muligt at etablere telefonisk kontakt til Ældrelinjen, da mange af borgerne kan være digitalt udfordrede, hvilket vil være problematisk, hvis adgangen begrænses til fx mails eller digitale løsninger.

Husk den faglige kvalitet i helhedsplejen

Lovforslaget lægger op til, at ældretilsynet skal vurdere kvaliteten i helhedsplejen ift. den ældres selvbestemmelse, tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse samt et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund. Her er det væsentligt, at der også er et fokus på den faglige kvalitet i helhedsplejen, og der kan med fordel udvikles kriterier for at sikre denne uden at skabe en uforholdsmæssig administrativ byrde for hverken tilsynsmyndighederne eller institutionerne.

Med venlig hilsen

Nanna Højlund

Næstformand, FH

19. september 2024

Faglige Seniorers bemærkninger til udkast til lovforslag om ældretilsyn og ændringer som følge af forslag til lov om ældrelov, lov om lokalplejehjem og lov om ældretilsyn.

Lovforslaget om ældretilsyn og følgelovgivning er en del af en samlet lovgivning som følge af aftale om ældrereform af 18. april 2024.09.19. Faglige Seniorer kan overordnet tilslutte sig de målsætninger for en reform af ældreplejen, som nu søges gennemført ved lov og til iværksættelse pr. 1. januar og 1. juli 2025.

Med lovforslaget afskaffes det nuværende system af tilsyn - både statslige og kommunale. Det erstattes af et nyt tværkommunalt tilsyn og samtidig skal de nye tilsyn i højere grad rette deres opgaver mod at være lærende og udviklende fremfor kontrol af dokumentation m.v. Det nye tilsyn skal dække alle typer af enheder, der arbejder med pleje og omsorg af ældre.

Faglige Seniorer kan tilslutte sig de overordnede mål og ændringer af tilsynsopgaver som den nye lovgivning medfører.

Ældretilsynets uafhængighed

De nye tilsyn etableres af en flerhed af kommuner. Derfor er det nødvendigt at få præciseret de nye ældretilsyns uafhængighed af den enkelte kommunale myndighed.

Hvis tilsynenes troværdighed betvivles, så vil det alvorligt svække deres mulighed for at gribe ind i forhold til plejeenheder, der ikke lever op til en værdig ældrepleje. Der skal være mulighed for at gennemføre uanmeldte tilsyn og ældretilsynet skal dokumentere og kommunikere deres arbejde i forhold til de enkelte kommuner.

Lettilgængelig klageadgang

Det er vigtigt, at de nye ældretilsyn er let tilgængelig for borgere, pårørende og andre dele af det lokale civilsamfund, hvis der skal indklages forhold, som strider med den nye ældrelovs formål om helhedspleje og kvalitet. For

mange ældre er det en særskilt udfordring at klage over serviceniveau og kvalitet og derfor er det ældretilsynets forpligtelse at gøre det enkelt at rette henvendelse til tilsynet.

Brug for detaljerede retningslinjer

Lovforslagets beskrivelse af de forhold, som ældretilsynet skal vurdere, er efter Faglige Seniorers vurdering af overordnet karakter og forudsætter mere detaljerede retningslinjer.

Det gælder ikke mindst i forhold til den ny ældrelovs mål om helhedspleje og rummelige forløb. Det kan være vanskeligt at foretage en konkret vurdering af om den konkrete udførelse af pleje og omsorgsforløb er utilfredsstillende og præget af uværdig behandling.

På vegne af Faglige Seniorer

Mette Kindberg
Landsformand

Palle Smed
Direktør

18. sep. 2024

FOA's hørings svar vedr. forslag til Lov om ældretilsyn

FOA vil gerne takke for muligheden for at afgive hørings svar til forslag til Lov om ældretilsyn.

Det er positivt, at regeringen med forslaget vil forenkle tilsyn ved at nedlægge de nuværende 98 kommunale ældretilsyn, standse forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn samt erstatte de 2 tilsyn med ét ældretilsyn. FOA er enige i, at det er en god ide med færre former for tilsyn.

Dialog og læring som bærende princip i tilsynet

FOA finder det endvidere positivt, at der lægges vægt på dialog og læring som bærende princip i tilsynet.

Det er vigtigt for FOA, at loven finder den rigtige balance mellem kontrol og læring. Der skal derfor udvikles nye veje og metoder i tilsynet, så der opnås de ønskede effekter som fx god kvalitet og høj grad af kontinuitet. Dette stiller krav til et efterfølgende grundigt arbejde med at definere kvalitet og kontinuitet, således at tilsynet har klare parametre at føre tilsynet efter. Det vil være helt afgørende for et moderne tilsyn, at der opbygges en god kultur omkring og en tillid til tilsynet. Først når det er til stede, kan tilsynet være lærende.

Samtilsyn

En nyskabelse i lov om ældretilsyn er samtilsyn.

FOA forstår ideen bag samtilsyn som at der i første fase er tale om, at 3 forskellige tilsyn kan komme på tilsynsbesøg samtidig på det enkelte plejehjem. Der vil således være tale om en koordinering af besøg fra ældretilsynet, det sundhedsfaglige tilsyn og arbejdstilsynet. På sigt vil også det kommunale brandtilsyn og fødevaretilsynet blive omfattet af samtilsyn.

Tilsynsbesøg kræver ressourcer fra plejehjemmene, og de forskellige tilsynskonklusioner kan modarbejde hinanden. Derfor finder FOA det hensigtsmæssigt, at der er fokus på at mindske belastningen på det enkelte plejehjem.

FOA lægger vægt på, at der fortsat er 3 specialtilsyn – det tværkommunale tilsyn, arbejdstilsynet, det sundhedsfaglige tilsyn, der foretager tilsyn med hver deres formål og blik på plejehjemmet og arbejdsgangene.

FOA går ud fra, at der alene er tale om koordinering af tilsynsbesøgene og ikke af indhold af og metode for tilsynene. FOA ser frem til at koordineringen af tilbagemeldingerne med et lærende perspektiv på sigt vil resultere i én samlet rapport til det enkelte plejehjem.

FOA finder det positivt, at forslaget om samtilsyn ikke vil begrænse, at de omfattede tilsynsmyndigheder fortsat vil kunne gennemføre øvrige special- eller reaktive tilsyn som den enkelte tilsynsmyndighed gennemfører på baggrund af en konkret anledning eller henvendelse.

Nedskæring

FOA er bekymret for den nedskæring i tilsyn, der er aftalt i aftalen om kommunernes økonomi for 2025 på 30%.

FOA ser frem til den kommende proces med at udfolde tilsynsparametrene – f.eks. kvalitet og kontinuitet – set i forhold til det kommende tværkommunale ældretilsyn, og stiller sig til rådighed for dette arbejde.

Med venlig hilsen

Tanja Nielsen

Formand for Social- og sundhedssektoren i FOA

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til post@sm.dk, aeldretvaer@sm.dk, lupe@sm.dk
og ascr@sm.dk med kopi til mlk@sm.dk og evh@sm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 9132 5685
PEHJ@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 24/01824-2

19. SEPTEMBER 2024

HØRINGSSVAR OVER UDKAST TIL EN ÆLDRELOV OG FORSKELLIGE ANDRE LOVE FOR ÆLDREOMRÅDET

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har ved e-mails af 22. og 23. august 2024 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til fem udkast til lovforslag, som gennemfører de lovgivningsmæssige initiativer fra den politiske aftale af 18. april 2024 om reform af ældreområdet. Disse lovudkast omfatter forslag til:

- En ældrelov
- En ældretilsynslov
- En lov om lokalplejehjem
- Lov om ændring af friplejeloven og almenboligloven
- Lov om ændring af serviceloven, retssikkerhedsloven, socialtilsynsloven og forskellige andre love (følgeloven)

Instituttet sender et fælles høringssvar til lovudkastene, da de vedrører nært beslægtede emner. Instituttet har dog ikke nogen bemærkninger til udkastet til lovforslag om lokalplejehjem.

SAMMENFATNING

Instituttet er bekymret over, at den omlægning af ældreplejen, som ældreloven indebærer, vil føre til, at borgernes retssikkerhed svækkes, og at der er en risiko for, at nogle borgere vil opleve, at de ikke modtager den støtte, de har behov for, for at de kan nyde deres rettigheder på lige fod med andre. Denne bekymring skal ses i sammenhæng med, at adgangen til at få efterprøvet tildeling og udførelse af hjælpen hos Ankestyrelsen samtidig indsnævres.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet nærmere forholder sig til, hvordan det sikres, at borgerne får den støtte, de har behov for, og medtager dette spørgsmål i de planlagte evalueringer af lovene.

- At ministeriet i de planlagte evalueringer inkluderer spørgsmål om, hvilken betydning den indsnævrede klageadgang har haft for forvaltningen såvel som for de berørte borgere.

Det er positivt, at ældreloven har fokus på borgernes selvbestemmelse. Det er dog uklart, hvordan selvbestemmelsesretten vil blive realiseret i praksis. Dette gælder særligt for personer under værgemål.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet tydeliggør, hvordan den øgede selvbestemmelse realiseres i praksis, og medtager dette spørgsmål i de planlagte evalueringer af lovene.
- At ministeriet adresserer i lovforslaget, hvordan den øgede selvbestemmelse skal realiseres for personer under værgemål.
- At ministeriet sikrer, at lovforslaget udformes i overensstemmelse med princippet om støttet beslutningstagen.

Udkastet til ældretilsynsloven medfører en række grundlæggende ændringer af tilsynet med ældreplejen. Instituttet vurderer, at det er væsentligt at følge op på, hvordan disse forandringer vil påvirke tilsynets funktion i forhold til at sikre kvaliteten i ældreplejen og beskytte borgernes rettigheder og retssikkerhed.

Instituttet anbefaler derfor:

- At det løbende vurderes og evalueres, om det nye ældretilsyn sikrer et effektivt tilsyn med kvaliteten i plejeenhederne og forebygger omsorgssvigt.

Det er væsentligt at sikre, at friplejeboligleverandører ikke udøver ulovlig diskrimination, når de afslår at udleje en bolig til en borger.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet tilføjer i lovforslagets bemærkninger, at en friplejeboligleverandør ikke må diskriminere en borger på baggrund af seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskarakteristika.
- At ministeriet tydeliggør, hvordan den foreslåede undtagelse i friplejeboliglovens § 35 a, nr. 2, kan anvendes i overensstemmelse med forbuddet mod diskrimination på baggrund af handicap.
- At ministeriet tilføjer til ordlyden af friplejeboliglovens § 35 a, at afvisninger skal begrundes skriftligt.

DEN MENNESKERETLIGE RAMME

FN's Handicapkonvention omfatter alle personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre (konventionens artikel 1, 2. afsnit). Det er ikke afgørende, hvordan funktionsnedsættelsen er opstået, herunder om den er opstået i forbindelse med personens aldring. De barrierer i samfundet, som ældre personer oplever som følge af en langvarig funktionsnedsættelse, vil derfor falde under Handicapkonventionen.

Det overordnede formål med FN's Handicapkonvention er at fremme, beskytte og sikre muligheden for, at alle personer med handicap fuldt ud kan nyde alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på lige fod med andre (artikel 1, 1. afsnit).

Handicapkonventionen giver således ikke mennesker med handicap nye eller særlige rettigheder. Den har i stedet til formål at sikre, at mennesker med handicap har mulighed for at nyde deres rettigheder og friheder på lige fod med andre.

Dette omfatter blandt andet retten til sundhed, (re-)habilitering og social tryghed (artikel 25, 26 og 28). Opfyldelsen af disse rettigheder skal blandt andet give mennesker med handicap mulighed for at udleve deres øvrige rettigheder, såsom til at opretholde et familieliv og deltage i kulturelle aktiviteter og i det politiske liv (artikel 23, 29 og 30).

Danmark har desuden tiltrådt FN's konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Danmark har herved påtaget sig at sikre en fremadskridende virkeliggørelse af konventionens rettigheder (artikel 2), som blandt andet omfatter retten til social tryghed og sundhed (artikel 10 og 12). Dette er nærmere beskrevet i instituttets grundnotat om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder fra 2017.¹

UDSATTE GRUPPERS RETSSIKKERHED OG RET TIL OMSORG OG PLEJE BØR SIKRES

Forslaget til ældreloven vil medføre grundlæggende ændringer i den måde, ældreplejen udformes, tilrettelægges og udføres. Det vil navnlig indføre helhedspleje som en ny måde at visitere og levere hjælpen på i ældreplejen. Helhedsplejen vil bestå i få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Disse forløb skal muliggøre en

¹ Tilgængeligt her: <https://menneskeret.dk/udgivelser/grundnotat-oekonomiske-sociale-kulturelle-rettigheder>.

løbende tilpasning af hjælp og støtte inden for det tildelte forløb i takt med udviklingen i borgerens ressourcer og behov.

Kommunens beslutning om de enkelte pleje- og omsorgsforløb vil ikke på forhånd definere et detaljeret indhold i de enkelte forløb. I stedet vil den konkrete tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen skulle tage afsæt i den daglige dialog mellem de udførende medarbejdere og borgeren ud fra borgerens aktuelle behov og ressourcer (udkastet til ældrelovens almindelige bemærkninger afsnit 3.4.3).

Med andre ord vil kommunen træffe beslutning om en overordnet ramme for den hjælp, der skal ydes, som overlader et rum for, hvordan ledere og medarbejdere vil tilrettelægge og udføre hjælpen fra dag til dag i dialog med borgeren og pårørende. Omfanget af den hjælp, borgeren får, kan dermed også tilpasses og variere fra dag til dag.

Forslaget til ældreloven medfører desuden, at kommunerne ikke længere vil være forpligtede til at foretage forebyggende hjemmebesøg på bestemte tidspunkter, og at borgere, der modtager støtte efter ældreloven, ikke længere vil kunne modtage støtte efter de tilsvarende bestemmelser i serviceloven (udkastet til § 1, nr. 2 og 4, i følgeloven til ældreloven og ældretilsynsloven).

Disse ændringer betyder samlet set, at det i højere grad vil være op til kommunerne at bestemme, hvordan de vil indrette deres ældrepleje, og hvilken hjælp de vil tilbyde den enkelte borger. Borgerne vil i mindre grad have konkrete rettigheder i lovgivningen, de kan støtte ret på.

Samtidig vil borgere, der visiteres til at modtage hjælp efter ældreloven, kun kunne klage til Ankestyrelsen over, hvilket forløb borgeren har fået bevilget (udkastet til ældrelovens § 25). Klager over omfanget og udførelsen af den daglige hjælp inden for forløbets overordnede ramme vil alene kunne rettes til kommunen selv (udkastet til de almindelige bemærkninger afsnit 3.6.3).

Det betones videre i lovforslaget, at kommunens afgørelse om, hvilket forløb borgeren skal tilbydes, vil bero på et fagligt skøn, og at Ankestyrelsen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper ikke vil kunne efterprøve eller tilsidesætte dette skøn (udkastet til de almindelige bemærkninger afsnit 3.16.3).

Det betyder, at borgeren vil få en mere begrænset klageadgang vedrørende omfanget og udførelsen af den daglige hjælp, end borgerne har i dag, og at Ankestyrelsen i mindre grad vil kunne efterprøve og eventuelt tilsidesætte kommunernes afgørelser.

Instituttet er bekymret over, at denne omlægning af ældreplejen og den snævrere adgang til at få efterprøvet kommunernes afgørelser vil føre til, at borgernes retssikkerhed svækkes, og at der er en risiko for, at nogle borgere vil opleve, at de ikke modtager den støtte, de har behov for, for at kunne nyde deres rettigheder på lige fod med andre. Dette gælder navnlig personer med begrænsede personlige ressourcer og ressourcer i deres netværk, som kan have vanskeligere ved at italesætte og stå fast på deres behov for pleje og omsorg.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet nærmere forholder sig til, hvordan det sikres, at borgerne får den støtte, de har behov for, og medtager dette spørgsmål i de planlagte evalueringer af lovene.
- At ministeriet i de planlagte evalueringer inkluderer spørgsmål om, hvilken betydning den indsnævrede klageadgang har haft for forvaltningen såvel som for de berørte borgere.

UKLARHED OM ØGET SELVBESTEMMELSE

Det fremgår af udkastet til ældreloven, at loven hviler på tre bærende værdier: selvbestemmelse for den ældre, tillid til medarbejdere og ledelse og tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund (udkastet til ældrelovens § 1, stk. 2). Det fremgår desuden, at hjælpen vil skulle tilrettelægges og udføres med afsæt i blandt andet borgerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen (udkastet til ældrelovens § 11, stk. 2, nr. 4).

Et af FN's Handicapkonventions grundlæggende principper er respekten for menneskets naturlige værdighed, personlige autonomi, herunder frihed til at træffe egne valg, og uafhængighed af andre personer (konventionens artikel 3, litra a).

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har ligeledes fastslået, at respekten for det enkeltes menneskes værdighed og frihed, herunder deres frihed til at træffe egne valg, er selve essensen af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (Menneskerettighedsdomstolens dom af 30. januar 2018 i Enver Şahin mod Tyrkiet, præmis 63).

Instituttet anser det således for positivt, at lovforslaget sætter fokus på borgernes selvbestemmelse og mulighed for medindflydelse.

Realisering af øget selvbestemmelse i praksis

Det er imidlertid uklart, hvordan borgerens øgede selvbestemmelse vil blive realiseret i praksis. Det skyldes blandt andet, at lovudkastet ikke

indeholder konkrete forpligtelser for kommunerne til at inddrage borgerne og give dem mulighed for at få indflydelse på deres hjælp.

Lovudkastet indeholder for eksempel ikke bestemmelser om, hvornår kommunen skal tale med borgeren, eller krav til, hvordan inddragelsen af borgeren skal tilrettelægges. Det vil således være op til den enkelte kommune at bestemme.

Det indebærer blandt andet en risiko for, at borgere med begrænsede personlige ressourcer og ressourcer i deres netværk ikke vil opleve samme grad af medindflydelse som andre borgere. Det kan for eksempel ramme personer med demenssygdom.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet tydeliggør, hvordan den øgede selvbestemmelse realiseres i praksis, og medtager dette spørgsmål i de planlagte evalueringer af lovene.

Øget selvbestemmelse for personer under værgemål

Lovforslaget tager ikke stilling til, hvordan den øgede selvbestemmelse skal realiseres for personer under værgemål. Der er således ikke taget stilling til, om borgere under værgemål skal inddrages direkte, eller om eller hvornår det forventes, at værgerne handler på borgerens vegne.

Dette bør efter instituttets opfattelse adresseres i lovforslaget. Lovforslaget skal udformes i overensstemmelse med princippet om støttet beslutningstagen, som er fastsat i FN's Handicapkonventions artikel 12. Dette princip indebærer, at personer med handicap skal have adgang til den støtte, de måtte have behov for til at udøve deres rets- og handleevne.²

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet adresserer i lovforslaget, hvordan den øgede selvbestemmelse skal realiseres for personer under værgemål.
- At ministeriet sikrer, at lovforslaget udformes i overensstemmelse med princippet om støttet beslutningstagen.

ÆLDRETILSYN BØR EVALUERES LØBENDE

Det er væsentligt at sikre et effektivt tilsyn med plejehjem og andre plejeenheder. Tilsynet skal navnlig sikre, at plejeenhederne har

² Se instituttets høringsvar af 30. september 2020, tilgængeligt her: <https://menneskeret.dk/hoeringssvar/generelt-informeret-samtykke>.

tilstrækkelig kvalitet, og at borgerne får den nødvendige hjælp og ikke udsættes for omsorgssvigt. Tilsynet bidrager således til, at borgernes menneskerettigheder realiseres i praksis.

Ældretilsynsloven vil medføre grundlæggende forandringer i den måde, tilsynet med plejeenhederne (plejehjem m.fl.) tilrettelægges og gennemføres på.

Ældretilsynet vil i højere grad være baseret på dialog, rådgivning og sparring med plejeenhederne (udkastet til ældretilsynslovens § 1, stk. 2, § 4 og § 7, stk. 4). Det er på nuværende tidspunkt uklart, hvordan tilsynene vil skulle vurdere plejeenhederne. Det fremgår blot, at tilsynet vil vurdere kvaliteten i plejeenhederne i forhold til selvbestemmelse, tillid til medarbejdere og ledelse og samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund (udkastet til ældretilsynslovens § 9). Et vurderingskoncept vil blive udviklet frem imod idriftsættelsen af ældretilsynet (udkastet til de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.3.8).

Samtidig vil ældretilsynet i højere grad være risikobaseret og reaktivt. Det er forventningen, at der vil blive udarbejdet en risikomodel baseret på tilsynets viden om enhederne, stikprøver, orienteringer fra andre myndigheder, presseomtale og anonyme henvendelser til Ældrelinjen med videre (udkastet til de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2).

I dag skal kommunerne gennemføre mindst ét tilsynsbesøg i hver plejeenhed om året. Med ældretilsynsloven vil det blive reduceret til mindst ét tilsynsbesøg inden for fem år. Desuden vil tilsynene overgå fra hovedsageligt at være uanmeldte til hovedsageligt at være anmeldte (udkastet til ældretilsynslovens § 7, stk. 2, sammenholdt med servicelovens § 151, stk. 2, og § 151 a, stk. 2).

Instituttet vurderer, at det er væsentligt at følge op på, hvordan disse forandringer vil påvirke tilsynets funktion i forhold til at sikre kvaliteten i ældreplejen og beskytte borgernes rettigheder og retssikkerhed.

Instituttet anbefaler derfor:

- At det løbende vurderes og evalueres, om det nye ældretilsyn sikrer et effektivt tilsyn med kvaliteten i plejeenhederne og forebygger omsorgssvigt.

FORBUD MOD AT AFVISE BORGERE FRA FRIPLEJEBOLIGER BØR TYDELIGGØRES

Ministeriet foreslår at indføre en ny bestemmelse i friplejeboliglovens § 35 a, hvorefter friplejeboligleverandører forpligtes til at udleje en

ledig friplejebolig til personer, der er visiteret til en plejebolig eller lignende boligform af kommunen. Leverandører vil dog kunne afvise personer, der ikke kan tilslutte sig friplejeboligens værdigrundlag, eller som leverandøren ikke vurderer at kunne levere de ydelser, som personen er visiteret til (§ 1, nr. 18, i udkast til lovforslag om ændring af friplejeboligloven og almenboligloven).

Ministeriet anfører, at friplejeboligleverandører ikke må diskriminere borgere med henvisning til deres religion, etnicitet, race, køn eller nationalitet (de specielle bemærkninger til § 1, nr. 18).

Dette er instituttet enig i. Friplejeboligleverandør er – også efter gældende ret – omfattet af diskriminationsforbuddene i den etniske ligebehandlingslov (lbkg. nr. 438 af 16. maj 2012), ligestillingsloven (lbkg. nr. 1575 af 19. december 2022) og handicapdiskriminationsloven (lbkg. nr. 1071 af 10. august 2023).

Ligestillingsloven beskytter tillige mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk og kønskaraktistika.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet tilføjer i lovforslagets bemærkninger, at en friplejeboligleverandør ikke må diskriminere en borger på baggrund af seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskaraktistika.

Forslaget om, at leverandører kan afvise borgere, som leverandøren ikke vurderer at kunne levere de ydelser, som personen er visiteret til, rejser spørgsmål i forhold til forbuddet mod forskelsbehandling på grund af handicap, som ministeriet ikke forholder sig nærmere til.

Leverandører vil ifølge lovbemærkningerne kunne afvise borgere, som leverandøren vurderer ikke at kunne varetage på forsvarlig vis, selvom leverandøren er certificeret til det, og borgeren er visiteret til boligen. Som eksempel nævnes borgere med et stort plejebenhov, som leverandøren ikke har kapacitet til på det pågældende tidspunkt (de almindelige bemærkninger afsnit 2.4.2).

Det vil således især være borgere med (større) handicap, som risikerer at blive afvist fra friplejeboliger og udsat for diskrimination. Det er derfor nødvendigt, at ministeriet tydeliggør, hvordan undtagelsen kan anvendes i overensstemmelse med diskriminationsforbuddet.

For det første bør det understreges, at friplejeboligleverandører aldrig vil kunne afvise en borger alene med henvisning til, at vedkommende har et (bestemt) handicap. En sådan direkte forskelsbehandling vil være ulovlig, da den ikke forfølger et sagligt formål.

For det andet bør det præciseres, at undtagelsen i friboligplejelovens § 35 a, nr. 2, skal anvendes restriktivt. Som anført i lovbemærkningerne må friplejeboligleverandører som udgangspunkt forventes at kunne levere deres service- og plejeydelser forsvarligt over for enhver borger, når borgeren er visiteret til ydelser, som leverandøren er certificeret til (de almindelige bemærkninger afsnit 2.4.2). Det vil kunne udgøre diskrimination, hvis borgere med handicap afvises, fordi leverandøren anser det for belejligt eller mere økonomisk rentabelt.

For det tredje bør det præciseres, at der altid skal foretages en konkret og individuel vurdering af hver enkelt borger, og at leverandøren i den forbindelse skal overveje, om det er muligt at foretage relevante og nødvendige tilpasninger af friplejeboligen, som kan gøre det muligt alligevel at udleje boligen til borgeren.

Endelig bør det fremgå af ordlyden af friplejeboliglovens § 35 a, at afvisninger skal begrundes skriftligt. Dette for at sikre at både borger, pårørende og leverandør er opmærksomme herpå, og for at borgeren og de pårørende har mulighed for at forholde sig til grundlaget for afvisningen. Instituttet noterer sig, at det kun fremgår ét sted i lovforslaget, at afvisninger skal begrundes. Der står ikke, om det skal ske mundtligt eller skriftligt (de specielle bemærkninger til § 1, nr. 18).

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet tydeliggør, hvordan den foreslåede undtagelse i friplejeboliglovens § 35 a, nr. 2, kan anvendes i overensstemmelse med forbuddet mod diskrimination på baggrund af handicap.
- At ministeriet tilføjer til ordlyden af friplejeboliglovens § 35 a, at afvisninger skal begrundes skriftligt.

Der henvises til ministeriets sagsnumre 2022-5024, 2023-2608, 2024-4518 og 2024-5923.

Med venlig hilsen

Pernille Boye Koch

NATIONAL CHEF

Til

19. september 2024

Social-, Bolig-, og Ældreministeriet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til: lupe@sm.dk og ascr@sm.dk

Høring over udkast til forslag til lov om ældretilsyn og udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem

Kommunale Velfærdschefer takker for muligheden for at afgive høringssvar på ovenstående og her følgende bemærkninger hertil.

Kommunale Velfærdschefer ser positivt på et ændret tilsyn på ældreområdet med følgende bemærkninger:

Det er positivt, at hyppigheden af tilsyn reduceres, at tilsynene gøres mere risikobaserede, og at tilsynene i højere grad skal give læring.

Et tværkommunalt tilsyn af samme form som socialtilsynet har både muligheder og begrænsninger. Mulighederne består i, at en udførende kommune vil have forståelse for de kommunale rammevilkår samtidig med, at der er armslængde til plejeenhederne. Begrænsningerne kan bestå i øget bureaukrati, og at der i tilsynene ikke i samme grad stilles skarpt på lokale problemstillinger, som den kommunale forvaltning oplever, at der bør være fokus på. Det forudsætter derfor, at der er mulighed for en direkte kontakt mellem den nye tilsynsmyndighed og kommunen, hvori plejeenhederne er placeret.

Det fremgår, at der skal være samtilsyn, dog alene når flere tilsyn er planlagt i det samme år af flere tilsynsmyndigheder. Det betyder at plejeenhederne i realiteten fortsat skal forholde sig til mange tilsyn. Ligesom tilsynene fortsat kan have modsatrettede anbefalinger, som plejeenhederne skal forholde sig til, når der ikke skal koordineres mellem tilsynsmyndighederne. Derfor vil den administrative besparelse være meget begrænset.

Hvad angår økonomien, skal det bemærkes, at langt de fleste kommuner har et eksternt tilsyn, hvorfor det vil være ret begrænset, hvor mange medarbejdere, der kan overføres til en ny tilsynsmyndighed. Det vil primært blive økonomiske ressourcer, der kan overføres, hvilket vil få betydning for implementeringshastigheden. Det kan ligeledes få betydning for hvilket niveau, der lægges i tilsynene.

Der bør være en særlig opmærksomhed på, hvilken kvalitet der ønskes leveret i de danske plejeenhederne således, at den nye tilsynsform ikke medfører, at tilsynets anbefalinger generelt set medfører et ikke-finansieret kvalitetsløft. Det vil naturligvis gøre sig gældende, hvis kvaliteten på en plejeenhed er under niveau. Men der bør skeles til erfaringerne fra socialtilsynene, hvor det er oplevelsen, at socialtilsynene i et vist omfang medvirker til en ikke-finansieret opgavevækst i de sociale tilbud, som Tranæs-udvalget afdækkede. Det er derfor meget vigtigt, at tilsynene ikke får mulighed for at uddele point eller karakterer i fm. med tilsynsbesøg, men i stedet udelukkende vurderer om institutionen lever op til fastsatte kvalitetskrav.

Mvh

Jakob Bigum Lundberg

Formand, Kommunale Velfærdschefer

KL's hørings svar vedrørende forslag til lov om ældre-tilsyn

KL takker for lejligheden til at afgive hørings svar. Hørings svaret afgives med forbehold for endelig politisk godkendelse.

Generelle bemærkninger til ældretilsynsloven

KL tager grundlæggende positivt imod tilsynsreformen og den lovgivning, der følger med. Særligt synes der at være rigtig gode takter i ambitionen om at øge fokus på læring og udvikling, samle tilsynene på ældreområdet i et samtilsyn og at lette tilsynstrykket i det hele taget.

KL bemærker dog, at mange af de elementer, der er skrevet ind som en del af det tværkommunale tilsyns opgaveportefølje og tilgang i praksis synes at være inspireret af Styrelsen for Patientsikkerheds ældretilsyn. Der er fx tale om indførelse af en whistleblowerordning (Ældrelinjen), et øget antal reaktive tilsyn og mere vidtgående sanktionsmuligheder, end hvad der har været tilfældet ved kommunernes ældretilsyn, jf. SEL § 151.

Disse elementer af det nye tværkommunale ældretilsyn vurderes ikke at stemme særligt godt overens med, at man med denne nye lovgivning – og tilsynsreformen i det hele taget – ønsker et stærkere fokus på tillid, læring og udvikling frem for kontrol, jf. også bemærkningen nedenfor.

I stedet kunne man i højere grad have ladet sig inspirere af det kommunale tilsyn, hvor kommunerne i højere grad faktisk har oplevet det udviklende og lærende fokus, som man gerne vil have med det nye tilsyn. Eksempelvis har kommuner i forbindelse med en analyse foretaget af PwC for Social-, Bolig- og Ældreministeriet i 2022 peget på, at "det kommunale tilsyn giver mulighed for at opnå ny viden om den lokale praksis, hvilket kan bidrage til intern læring, udvikling samt dialog lokalt i kommunerne". Rapporten viste også, at flere kommuner brugte det kommunale ældretilsyns fund i lokalt som led i kvalitetsudviklingen i enhederne.

KL opfordrer derfor til, at man i udarbejdelsen af vurderingskonceptet og metodesættet for det tværkommunale tilsyn inddrager kommunernes erfaringer fra det kommunale ældretilsyn, herunder i forhold til udvikling, læring og lokal forankring.

Endelig er det KL's vurdering, at det bør tydeliggøres i lovtæksten, at der med ældretilsynet er tale om et institutionelt tilsyn – og ikke et personrettet tilsyn. Når man kobler ældretilsynet så tæt med den Ældrelinje, der behandles i kapitel 5, kan det resultere i, at borgere og pårørende bliver i tvivl om, hvad formålet med tilsynet egentlig er.

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484783

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 7

Finansiering af ældretilsynet

KL tager til efterretning, at den økonomiske ramme for det tværkommunale tilsyn skal udgøre 31,5 mio. kr. (2024-pl), da det ligger i forlængelse af regeringens og KL's fælles ambition om at lette tilsynstrykket.

KL bemærker, at mange af de elementer, der er skrevet ind som en del af det tværkommunale tilsyns opgaveportefølje og tilgang i praksis synes at være inspireret af Styrelsen for Patientsikkerheds ældretilsyn, herunder fx Ældrelinjen, en forøgelse af reaktive tilsyn, opstartstilsyn og koordination til øvrige tilsyn.

KL forudsætter, at den samlede opgavemængde tilpasses til udmeldte ramme for det tværkommunale ældretilsyn (31,5 mio. kr., 2024-pl).

Det vurderes at være sandsynligt, at opgaverne ikke kan rummes inden for den økonomiske ramme, og at ældretilsynskommunerne dermed ikke har mulighed for at levere på de forventninger, der følger af lovgivningen.

Der henvises til KL's økonomiske hørings svar for en uddybning af KL's bemærkninger til finansieringen.

Bemærkninger til lovens kapitler

Kapitel 2: Anvendelsesområde

I § 2, stk. 1 henvises der til § 46 i ældreloven i forhold til, hvad der falder ind under betegnelsen "plejehjem". Det er KL's vurdering, at denne paragraf ikke umiddelbart giver den nødvendige afklaring.

Derudover fremstår det ikke helt tydeligt i paragraffen, hvorvidt lokalplejehjem er omfattet. Det antages dog at være tilfældet, da dette fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. side 28 i udkast til forslag til lov om ældretilsyn, ligesom det fremgår af det fremsatte lovforslag om lokalplejehjem.

Kapitel 3: Ansvar for ældretilsynet

Af lovens § 3 fremgår det, at ansvaret for at varetage funktionen som ældretilsyn påhviler kommunalbestyrelsen i de kommuner, der udpeges af ældreministeren efter aftale med de konkrete kommuner. Det foreslås herefter i bemærkningerne, side 27, at kommunerne udgøres af nogle af de kommuner, som i dag varetager funktionen som socialtilsyn.

KL anerkender, at det i en vis udstrækning kan være hensigtsmæssigt af organisatoriske årsager. Det er dog vigtigt at være opmærksom på de udfordringer, der i dag ses ved socialtilsynsmodellen, herunder fx socialtilsynets store kvalitetsmodel med et stort ressourceforbrug til følge. Samtidig vurderes der ikke at være væsentlige gevinster ved at lade socialtilsynskommunerne varetage funktionen som ældretilsynskommuner, idet de alligevel vil skulle rekruttere nye kompetencer, finde lokaler mv.

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484783

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 7

I forhold til processen for udpegning af kommuner til at varetage tilsynsopgaven for det tværkommunale ældretilsyn foreslås en mere involverende proces, end der lægges op til i lovgivningen.

Kapitel 4: Koordineret indsats indenfor rådgivning og sparring

Det er positivt, at plejeenhederne med § 4 får mulighed for selv at anmode om et tilsyn. Det har været efterspurgt i kommunerne.

Der lægges endvidere op til, at ældretilsynet iværksætter rådgivning og sparring på baggrund af anmodning fra den ældre eller dennes pårørende. Det er ikke helt tydeligt, hvornår borgere og pårørende skal henvende sig til tilsynet for rådgivning og sparring, og hvornår de skal henvende sig til Ældrelinjen, jf. § 5. Dette bør præciseres.

I forlængelse heraf bør det tydeliggøres i lovteksten, at der er tale om et institutionelt tilsyn. Når man kobler ældretilsynet så tæt med den Ældrelinje, der behandles i kapitel 5, kan det resultere i, at borgere og pårørende bliver i tvivl om, hvad formålet med tilsynet egentlig er.

Kapitel 5: Ældrelinjen

I § 5 lægges op til, at ældretilsynet i hver af de kommuner, som varetager funktionen som ældretilsyn, skal have en let tilgængelig og direkte indgang (Ældrelinjen), hvortil ældre, pårørende, personale og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i en plejeenhed.

Fokus for Ældrelinjen

En whistleblowerordning kan hjælpe med at afdække fejl, forsømmelser og uregelmæssigheder, men det kan også resultere i, at borgere, pårørende og andre går direkte til tilsynet frem for først at søge den konkrete udfordring løst lokalt. Samtidig vil Ældrelinjen formentlig føre til, at medarbejderne oplever et behov for at dokumentere meget detaljeret om den dialog, som medarbejderen har haft med borgeren om helhedsplejen for at sikre sig i forhold til en mulig henvendelse til Ældrelinjen og dermed eventuelt tilsynet. Der kan fx være behov for at dokumentere og registrere, at medarbejderen har været der dags dato, samt at borger er blevet badet. Også selvom det ikke afviger fra den plan, der var lagt for besøget.

Det er KL's vurdering, at Ældrelinjen bør fokusere på problemstillinger, hvor det ikke har været at finde en løsning lokalt. Det bør således skrives ind som forudsætning for henvendelse til Ældrelinjen, at man skal have forsøgt at løse udfordringen lokalt, fx med plejeenhedens leder, inden man går til det tværkommunale tilsyn.

Endvidere anbefaler KL, at henvendelserne til Ældrelinjen som udgangspunkt ikke er anonyme.

Tilsynstryk

Det er vigtigt at være opmærksom på det tilsynstryk, som kommunerne/plejeenhederne kommer til at opleve som følge af Ældrelinjen. Det kan godt være, at man overordnet sænker tilsynstrykket ved at sænke kadencen for

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484783

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 7

de planlagte tilsyn til hvert femte år. Der vurderes dog at være risiko for, at den samlede tilsynsmodel med planlagte tilsyn hvert femte år, reaktive tilsyn og tilsyn som følge af henvendelser til Ældrelinjen kan resultere i flere tilsyn og dermed øget tilsynstryk. KL opfordrer derfor til, at det samlede tilsynstryk for plejehjem og hjemmeplejen følges med henblik på at leve op til ambitionen om at sænke tilsynstrykket i kommunerne.

Kapitel 7: Tilsyn med kvalitet i helhedsplejen

Skriftlighed i tilsynene

Det fremgår af § 7, stk. 5, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om tilrettelæggelsen og udførelsen af ældretilsynet og om indhold i og form for ældretilsynets skriftlige opsamling på tilsyn.

KL er opmærksom på, at det er vigtigt at finde den rigtige balance for skriftlighed i tilsynene. Det må ikke blive for omfattende og kræve for stor grad af opfølgning. Graden af skriftlighed bør stå mål med omfanget og/eller alvorligheden af de reaktioner, der kommer fra tilsynet. Derudover bør der være en opmærksomhed på, at ældretilsynet ikke indfører en praksis, hvor de berører om lange redegørelser fra plejeenhederne på baggrund af henvendelser til Ældrelinjen eller fra en borger eller dennes pårørende, jf. § 4, stk. 1.

Samtilsyn

KL er meget positiv over for det nye samtilsyn, jf. § 8 stk. 1. Det er i den forbindelse vigtigt, at det kommer til at fungere efter hensigten som beskrevet i den politiske aftale om ældreformen. Det fremgår af lovbemærkningerne, at samtilsyn finder sted, når flere tilsyn inden for samme år trækkes for en given plejeenhed. Der vil være en meget lille sandsynlighed for, at det sker med den model, der lægges op til i bemærkningerne. Der er dermed risiko for, at samtilsyn slet ikke vil få den effekt ift. at lette tilsynstryk og sikre koordinering, som er hensigten i ældreaftalen.

I lovgivningen er det således ikke tydeligt, hvordan der leves op til ambitionerne om at spare den enkelte plejeenhed for en masse dage med tilsyn og nogle gange forskellige meldinger på tværs af tilsyn. Det er et vigtigt opmærksomhedspunkt for KL, at de mange tilsyn på ældreområdet rent faktisk samles, og at de spiller langt bedre sammen, så tiden for medarbejderne kan bruges bedst muligt.

Det fremgår af § 8, stk. 2, at ældretilsynet faciliterer den overordnede koordinering mellem relevante tilsynsmyndigheder i forbindelse med samtilsyn. Samtidig føres ældretilsynet kun anmeldt hvert femte år, jf. § 7, stk. 2, mens langt størstedelen af ældretilsynene vil være reaktive og således ikke muliggør samtilsyn. Det kan få betydning for, hvordan samtilsynet kommer til at fungere i praksis, og det giver, jf. ovenfor, derfor anledning til bekymring om, hvorvidt samtilsyn bliver undtagelsen mere end reglen.

Det vil alt andet lige være vigtigt, at ansvaret for samtilsyn ikke alene påhviler det kommunale tilsyn, men at de statslige tilsyn også forpligtes herpå.

Således hænger ældretilsynets koordinerende rolle ikke umiddelbart sammen med, at det i § 8, stk. 1 bestemmes, at samtilsyn udføres sammen med

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484783

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 7

andre relevante tilsynsmyndigheder, når to eller flere tilsynsmyndigheder udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår. KL anerkender dog, at det fremgår af bemærkningerne på side 54 i udkastet, at i det omfang ældretilsynet ikke deltager i samtilsyn, forudsættes det, at de delta-gende tilsynsmyndigheder koordinerer indbyrdes.

KL opfordrer til, at tilsynsmyndighederne tilstræber at få udvælgelsesmetoder og -kriterier til at harmonere, så der opnås større sandsynlighed for at kunne føre tilsyn samtidig. Derudover kan man med fordel inddrage hjem-meplejeenhederne i samtilsyn også for så vidt angår de tilsynsmyndigheder, der er relevante på det område.

KL forudsætter, at samtilsyn samlet set fører til færre og bedre koordinerede tilsyn.

Vurdering af kvalitet i helhedsplejen

I § 9 har tilsynet fokus på at vurdere kvalitet i helhedsplejen ud fra følgende temaer:

- Den ældres selvbestemmelse.
- Tillid til medarbejdere og den borgernære ledelse.
- Et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfundet.

Vurderingstemaernes sammenhæng til Ældrelinjen

Det er relevant at tydeliggøre sammenhængen til Ældrelinjen, herunder hvilke henvendelser, som borgere og pårørende kan henvende sig med til Ældrelinjen, og om denne er omfattet af samme kriterier.

En risiko kan være, at der bliver tale om et dobbelttilsyn, hvor kommunen både måles på ovenstående kriterier, men også på baggrund af henvendelser fra borger og pårørende om bekymrede forhold, som ikke er nærmere defineret. Det vil medføre en form for dobbelt dokumentationsbyrde, hvor man i praksis skal håndtere to forskellige slags tilsyn. Jf. også bemærkning ovenfor om, at ældretilsynet er et institutionelt tilsyn, men at der flere steder mangler stringens herom.

Vurdering af kvalitet ud fra vurderingstemaerne

Det er afgørende, at det som minimum beskrives i vejledning/bekendtgørelse, hvordan plejeenhederne måles på vurderingstemaerne i praksis, jf. § 9, stk. 2. Her bør man være tro mod formålet med lovgivningen, hvor fokus er på læringsorienteret dialog, rådgivning og sparring, så man ikke ender med en omfattende kvalitetsmodel som Socialtilsynet eller en omfattende række målepunkter som det sundhedsfaglige tilsyn.

KL appellerer til, at kommunerne involveres i det videre arbejde med at definere indhold og fokusområder i den konkrete model for det tværkommunale ældretilsyn.

Manglende fokus på faglighed

Vurderingstemaerne er som udgangspunkt gode og relevante. Der vurderes dog at mangle fokus på faglig kvalitet i lovforslagets kvalitetsforståelse, da de tre vurderingstemaer ikke rummer den faglige kvalitet, der skal udfolde

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484783

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 7

sig i samspillet mellem borgeren og personalet - og sætte aftryk på borgernes livskvalitet og trivsel.

Der lægges stor vægt på borgernes selvbestemmelse, mens den socialfaglige indsats, der kræves for de mange borgere med kognitive funktionsnedsættelser, ikke er del af tilsynet. Hos borgere med kognitive funktionsnedsættelser kræver udfoldelsen af borgerens selvbestemmelse en koordineret social- og sundhedsfaglig indsats på tværs af flere faggrupper. Dette ses ikke afspejlet i de tre temaer. Endvidere har kommunerne i mange år haft stort fokus på rehabilitering og understøttelse af borgerens muligheder for selvhulpenhed. Disse elementer bør ligeledes indgå som en del af tilsynets kvalitetsvurdering.

Samarbejde med andre myndigheder og tilsyn

I § 10 beskrives det, at ældretilsynet i relevant omfang samarbejder med andre myndigheder og tilsyn med henblik på koordinering af tilsynet med kvalitet i helhedsplejen.

For så vidt angår de planlagte tilsyn sker koordineringen i forbindelse med samtilsynet, men der er ikke taget stilling til, hvordan koordineringen skal lykkes, når den ikke sker i regi af et samtilsyn.

Igen er det vigtigt, at ansvaret for koordinering ikke alene påhviler det tværkommunale ældretilsyn, men at de øvrige myndigheder og tilsyn også har denne forpligtelse.

Ældretilsynets sanktionsmuligheder

KL noterer sig, at ældretilsynets muligheder for at sanktionere plejeenhederne, jf. § 11, nr. 1-5 er vidtgående. Det bør i den forbindelse fremgå tydeligt, hvad der er krav, der udløser påbud, og hvad der er anbefalinger. Desuden bør det som minimum fremgå tydeligt af vejledning/bekendtgørelse, hvornår de forskellige påbud kan gøres gældende.

Kapitel 8: Oplysningspligt og kommunikation

Plejeenhedernes oplysningspligt

I § 12 reguleres det, at plejeenhederne er forpligtet til at give ældretilsynet oplysninger efter anmodning til brug for vurdering af kvaliteten, jf. stk. 1 og af egen drift i tilfælde af bekymrende forhold og hændelser i plejeenheden, jf. stk. 2. Det er i den forbindelse relevant, hvorvidt der er tale om oplysninger, som plejeenheden allerede har registreret og derfor uden yderligere ressourceforbrug kan levere til ældretilsynet.

Desuden er der et opmærksomhedspunkt i forhold til på hvilket niveau, oplysningerne skal være dokumenteret, jf. også intentionen om, at der ikke stilles dokumentationskrav til frontmedarbejderne.

Kapitel 10: Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

Ikrafttrædelse

Det fremgår af § 17, at loven træder i kraft den 1. januar 2025. Dog med undtagelse af §§ 1 og 2 og §§ 4-16, der træder i kraft den 1. juli.

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484783

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 7

Det beskrives herefter i bemærkningerne, at bestemmelsen således giver de kommunalbestyrelser, som udpeges til at varetage funktionen som ældretilsyn, tid til organisatorisk at indrette sig på opgaven, herunder i forhold til de fysiske rammer, IT-system, rekruttering og oplæring af personale m.v.

KL bemærker, at dette synes at være en meget ambitiøs tidsplan.

Virksomhedsoverdragelse

I forhold til rekruttering af personale foreslås det i lovforslagets § 19 at virksomhedsoverdrage det personale, som i dag udelukkende eller i overvejende er beskæftiget med varetagelsen af ældretilsyn i kommunerne og i Styrelsen for Patientsikkerhed, til de kommuner, som varetager funktionen som ældretilsyn efter denne lov.

Det er KL's vurdering, at en virksomhedsoverdragelse ikke er relevant for kommunale medarbejdere, da meget få medarbejdere i kommunerne helt eller i overvejende grad beskæftiger sig med det kommunale ældretilsyn. Mange kommuner bruger eksterne konsulenter til at løse den nuværende tilsynsopgave efter § 151, mens det i andre kommuner er interne myndighedsmedarbejder(e), der har opgaven med at føre tilsyn. Her fylder tilsyn efter SEL § 151 kun en mindre del af opgaveporteføljen.

Da Styrelsen for Patientsikkerheds nuværende ældretilsyn i forvejen er sat til at udløbe med udgangen af 2024 (og efterfølgende er forlænget til udgangen af juni 2025) kan det undre, hvis der er statslige medarbejdere at virksomhedsoverdrage.

Dato: 16. august 2024

Sags ID: SAG-2024-03086
Dok. ID: 3484783

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 7

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Sendt til: lupe@sm.dk og ascr@sm.dk

Høring over udkast til forslag til lov om ældretilsyn

17. september 2024

Kost og Ernæringsforbundet takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslag til lov om ældretilsyn og afgiver fælles høringssvar sammen med Fagligt selskab af Klinisk Diætister (FaKD).

Kost og Ernæringsforbundet

Holmbladsgade 70
2300 København S

pha@kost.dk

www.kost.dk
facebook.com/forbundet

Hovedbemærkninger

Vi anerkender ønsket om at sikre et lærende tilsyn, hvor der er fokus på dialog. Det er vores oplevelse, at en tilsynskadence på 5 år er for lang sammenholdt med det nuværende årlige kommunale tilsyn. Vi opfordrer til, at der findes en mellemvej, der i højere grad muliggør læring gennem hyppigere dialog.

Måltidsobservationer som en fast del af tilsynet

Flere kommuner arbejder i dag med observation af måltider som et led i det kommunale ældretilsyn. Denne observation giver oplysning om kommunikation, selvbestemmelse og medindflydelse for beboerne og den rehabiliterende tilgang. Samt et indblik i hverdagslivet på plejehjemmet og i rammen for at sikre optimal ernæring.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til loven, at der *kan* indgå observation af en spisesituation. Vi mener, at måltidsobservation *skal* indgå som et fast element i tilsynet, fordi måltider er en væsentlig del af hverdagslivet på plejehjem og afspejler beboernes livskvalitet.

Implementering af samtilsynet

Samtilsynet involverer i den oprindelige form det nye ældretilsyn, det sundhedsfaglige tilsyn, arbejdstilsynet, brandtilsynet og fødevarekontrollen.

Vi mener ikke, at der opnås synergi ved, at fødevarekontrollen er en del af samtilsynet.

Som det ses af VIVES evaluering af prøvehandlinger i foråret 2024, oplever Arbejdstilsynet, Fødevarekontrollen og Brandtilsynet, at det var svært at få deres del af tilsynet prioriteret på den fælles tilsynsdag. Ligeledes var det vanskeligt at få tilrettelagt tilsynsdagen hensigtsmæssigt for både ledere og medarbejdere.

Vi er derfor meget tilfredse med, at Fødevarekontrollen ikke i første omgang bliver en del af samtilsynet, og det er vores oplevelse, at dette kontrolbesøg bedst foretages alene.

Med venlig hilsen

Ghita Parry
Formand
Kost og Ernæringsforbundet

Mette Theil
Formand
Fagligt selskab af Kliniske Diætister
i Kost og Ernæringsforbundet

Social- Bolig- og Ældreministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Att. Ældreminister Mette Kierkgaard

København den 19. september 2024

Kristendemokraternes hørings svar til udkast til Ældrelov

Kristendemokraterne har med glæde læst udkast til ældrelov, og det som hele lovkomplekset står for, nemlig at der nu etableres en hovedlov for ældreområdet som klart understreger at ældreområdet er et alment område i kommunernes opgaveløsning, og at det dermed afgrænses til det specialiserede socialområde.

Kristendemokraterne ser også med stor tilfredshed på, at der nu lovgives om at ældrepleje skal gives i store og rummelige pleje- og omsorgsforløb og at dette skal gives som en helhedspleje, som giver borgerne mulighed for frit valg på hele forløbet, dvs. ud over hjemmeplejen, også hjemmesygeplejen mv. Dette giver mulighed for at private også kan byde ind på hele opgaven.

Dette er også et opgør med enkeltydelser og ”minut-tyraniet” i visitationspraksis i kommunerne – ligesom det understreges, at kommunerne fremover skal arbejde i faste tværgående teams i hjemmeplejen, således at helhedsplejen bliver et anliggende mellem medarbejderne, som kommer i borgerens hjem og borgeren. At det er en tillidsreform, som underbygger at der igen skal være tillid til de dygtige faglige medarbejdere og den borgernære ledelse.

Kristendemokraterne kan være bekymrede for, at kommunerne ikke vil opgive enkeltydelse-styringen af ældreområdet, samt at de vil opretholde en stor visitations- og myndighedsafdeling på området på trods af, at det er en forenkling- og afbureaukratiseringsproces, som skal give borgerne bedre ældrepleje og mere ældrepleje for de afsatte ressourcer til området. På landsplan er der bundet mere end 1000 sygeplejestillinger i visitationerne, sygeplejersker som kunne gøre fyldest i plejen fremfor i administrationen.

Kristendemokraternes hørings svar til udkast til Lov om Ældretilsyn

Kristendemokraterne bifalder at der sker en forenkling af tilsynene med hjemmepleje og plejehjem, således at tilsynet nu bliver til et samtilsyn, og at ældretilsynet fra Styrelsen for Patientsikkerhed afvikles. Det er ligeledes positivt, at det ikke er kommunen selv, der fører tilsynet med sine egne tilbud, men at forslaget går på at samle ældretilsynet i 5 udvalgte kommuner, og at der peges på, at disse kommuner meget vel kunne være de samme 5 kommuner, som i dag også har opgaven med

Socialtilsynene. Det giver god mening, at man ikke skal starte forfra med at opfinde den dybe tallerken. Derfor undrer Kristendemokraterne sig også over, hvorfor ikke også de nye lokalplejehjem i Udkast til lov om lokalplejehjem skal underkastes samme tilsyn – altså Samtilsynet? Det kan give anledning til fra starten af, at kommuner vil spekulere i at gøre plejehjem til lokalplejehjem, og at da de 98 kommuner ikke fagligt og kvalitetsmæssigt er klædt godt nok på til at føre et tilfredsstillende tilsyn, så vil der fra starten af være risiko for enkeltsager om lokalplejehjemmene.

Kristendemokraternes hørings svar til udkast til Lov om Lokalplejehjem

Kristendemokraterne kan godt se det positive i at give mulighed for at lokale kræfter kan få mulighed for at etablere lokalplejehjem, ligesom man i dag kan etablere friskoler. Der kan blive tale om en positiv frisættelse for beboere, medarbejdere og ledelse, da der ikke vil være krav om at efterleve kommunalbestyrelsens politikker, selvom lokalplejehjemmet er ejet af kommunen – et armslængdeprincip. Der findes jo i forvejen lov om friplejeboliger, hvor private kan oprette plejehjem – ofte i samarbejde med kommunerne omkring beliggenhed samt aftaler om køb af pladser, men efterhånden er disse ejet af store koncerner.

Intensionen om at skabe nogle plejehjem som har rod i civilsamfundet og med lokal folkelig støtte bla. Afspejlet i bestyrelsernes sammensætning giver god mening – og der kan ses en klar reference til den måde vi har friskoler i lokalsamfundet på.

Det giver dog en dårlig smag i munden, at her kan borgerne tilkøbe ydelser men det kan de ikke på de almindelige kommunale plejecentre – på trods af at begge typer institutioner er kommunale. Spørgsmålet er om ikke samme regler skal gælde for begge typer plejecentre.

Kristendemokraterne kan også frygte at der gradvist vil ske mere og mere brugerbetaling for ydelser, som den ældre borger har ret til. At det til eks. vil blive accepteret, at kommunens ydelse er rengøring hver 4. uge – og hvis du vil have oftere rengøring end dette må du købe dig til det. Altså at der vil ske et skred i de ydelser, du som borger har ret til. Nogle borgere lever fortsat af folkepensionen og har ikke andet. Udgiftsniveauet på en bolig på et plejecenter er i dag højt, med en husleje fra 6.000 – 7.000 kr. og opefter, og dertil kommer betaling for døgnkost på knap 4.000 kr. Ofte kan der være tale om et ægtepar, hvor ægtefællen fortsat bor selv i hus eller lejlighed, og derfor er det en økonomisk dobbeltbyrde, hvis en borger flytter på plejehjem. Der vil således ikke være plads til meget tilkøb – og det vil så skabe et A- og et B-hold på plejecentrene.

Afsluttende vil Kristendemokraterne gerne udtrykke tilfredshed med det samlede lovkompleks på ældreområdet – at de ældre får deres egen lovgivning, også udtrykt ved at Ældreministeriet blev udskilt og får sit eget resort.

Med venlig hilsen

Jeppe Hedaa

Formand

Kristendemokraterne

Tina Mørk

Psykiatri- og Sundhedsordfører

Kristendemokraterne

Til Ældreministeriet

Københavns Kommunes høringssvar

19. september 2024

Københavns Kommune (KK) vil først og fremmest takke for den brede inddragelse af kommunerne i arbejdet med at udvikle reformen af ældreområdet samt den tilhørende nye lovgivning.

KK ser generelt positivt på de nye lovudkast på ældreområdet. Der er tale om en rammelovgivning, som på den ene side understøtter målet om at frisætte kommunerne og styrke indsatsen på ældreområdet. Det er vurderingen, at den foreslåede ramme er et godt udgangspunkt for kommunernes drift og fortsatte udvikling af ældreområdet.

KK bemærker desuden, at det tydeligt er skrevet frem, at der lægges op til en omfattende frisættelse af ældreområdet, hvor kommunerne får større frihed til at tilrettelægge ældreplejen efter lokale behov, med fokus på at højne ældre borgeres livskvalitet gennem selvbestemmelse og støtte og pleje af høj kvalitet.

En central udfordring for det kommunale velfærdsområde er mangel på arbejdskraft. Derfor er det også positivt, at en ældrelov har fokus på tillid og råderum til medarbejdere og samarbejde med pårørende og civilsamfund – både på plejehjem, i hjemmeplejen og på genoptrænings- og aktivitetsområdet.

1. UDKAST TIL DEN NYE ÆLDRELOV

Frisættelse, helhedspleje og forebyggelse

Det er positivt, at den nye ældrelov centrerer sig om begreberne frisættelse, tillid og helhedspleje. Dette støtter godt op om den udvikling, der allerede er sat i gang i blandt andet KK – fx brug af blokke/forløb, omstillingen til Tværfaglige Teams med Nærvisitation og arbejdet med den rehabiliterende tilgang.

Det er glædeligt, at regeringen har ladet sig inspirere af de kommuner – herunder KK – der i dag tildeler indsatser i blokke, og i bemærkningerne opfordrer kommunerne til at fastsætte få sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, der gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

Det er positivt, at der således med loven – i højere grad end reformudspillet lagde op til – sættes fokus på forebyggelse og rehabilitering i ældreplejen, og at opsporing, forebyggelse og sundhedsfremme kan tilrettelægges og udføres under friere og lokalt tilpassede rammer.

Sammenhæng til sundhedsområdet

KK deler den bekymring, der fra mange sider er rejst, ift. den manglende beskrivelse af den nye lovgivnings sammenhæng til sundhedsområdet. Fx, at sygeplejen ikke indgår som en del af helhedsplejen. Sygeplejen er for rigtig mange ældre en integreret del af den hjælp, de modtager. Både den kommunale hjemmepleje og private leverandører af hjemmepleje, leverer også udvalgte sundhedslovsindsatser. Det har stor betydning, at medarbejdere, der leverer personlig pleje og støtte, og som også udfører delegerede sygeplejeydelser fx skift af stomi eller støtte til medicinindtag, har mulighed for at tilgå aktuel sygeplejefaglig viden og sparring. Og at sygepleje, uanset om den ydes af SOSU-medarbejdere eller sygeplejersker, sker i sammenhæng og koordineret med de øvrige indsatser.

Hvis sygepleje ikke er en del af helhedsplejen, begrænses også mulighederne for at forebygge sygdom, fremme sundhed og opspore tidligt, og muligheden for at følge lovforslagets intention om, at helhedsplejen skal leveres ud fra en forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende tilgang udfordres.

Derudover bemærker KK, at den manglende sammenhæng med sundhedsloven også gør sig gældende ved midlertidigt ophold, da bestemmelsen i ældreloven kun omfatter midlertidig pleje og omsorg og ikke sundhedsfaglige indsatser efter sundhedsloven. KK påpeger, at borgere med midlertidigt ophold ofte modtager ydelser både efter sundhedsloven og serviceloven. Udover personlig og praktisk hjælp samt eventuel træning efter serviceloven vil opholdet typisk også inkludere kommunal sygepleje og genoptræning. Et midlertidigt ophold for en ældre, svækket borger bør derfor indeholde muligheden for at yde støtte og pleje efter begge lovgivninger.

Den primære ambition med helhedsplejen er, at borgerne og deres pårørende oplever sammenhæng, kontinuitet og kvalitet i deres samlede forløb. Borgerne skal møde medarbejdere, der kender dem og deres behov, og vil dermed understøtte oplevelse af mere omsorg og nærvær.

Hvis kommunen ikke kan integrere sygepleje, genoptræning og støtte efter ældreloven i borgers forløb, er der en risiko for, at borgerne ikke oplever den kontinuitet og sammenhæng, som helhedsplejen tilsigter. Det er således afgørende, at kommunerne kan tilrettelægge helhedsplejen og midlertidige ophold, så også indsatser efter sundhedsloven indgår.

KK har noteret sig, at regeringen med sit sundhedsudspil den 18. september foreslår, at den almene sygepleje bliver en integreret del af helhedsplejen, og at det vil blive implementeret i forbindelse med den kommende ældrelov. KK vurderer, at såfremt dette ender med at blive gennemført vil ovenstående bekymring, så vidt angår helhedspleje, ikke længere gælder.

Genoptræning som en del af helhedsplejen

Med helhedspleje lægges der op til at tydeliggøre, at ældreplejen – og måden hjælpen leveres på, baseres på en grundlæggende

helhedstænkning ift. den enkelte borgers samlede livssituation og udvikling heri. Udover personlig hjælp og pleje og hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet omfatter helhedspleje også genoptræning og vedligeholdende træning.

KK bemærker, at det er positivt at genoptræning indgår i helhedsplejen. Det er i den sammenhæng afgørende, at der er mulighed for at tilrettelægge genoptræning, rehabilitering og vedligeholdende træning ud fra et mål om kvalitet og effektivitet i træningen, så borgers selvhjulpethed bedst muligt understøttes fx ved brug af virtuel træning og træning på hold på genoptræningscentre og aktivitetscentre. Det er vigtigt, at fokus på hverdagsrehabilitering og størst mulig selvhjulpethed fremgår konsekvent i ældreloven, og fremhæves som et væsentligt fokus i indsatserne på ældreområdet. Det bør derfor i definitionen på helhedspleje i ældrelovens § 9 fremgå, at en væsentlig del af helhedspleje er; hverdagsrehabilitering der understøtter mest mulig selvhjulpethed hos den enkelte.

Med det udvidede frie valg indføres frit valg af leverandører til genoptræning som en del af helhedsplejen, hvilket giver borgerne flere muligheder. Det anses som en positiv udvikling, men der er en risiko for, at private leverandører i en længere periode ikke kan levere samme kvalitet som kommunerne, bl.a. fordi der mangler et marked og aftalegrundlag for privat ergoterapi. Dette kan få konsekvenser for både kvaliteten og prissætningen af genoptræningstilbuddene. Helt generelt må kravet om frit valg af helhedspleje følges af en vis fleksibilitet ift. at sikre leverandører af indsatsens forskellige elementer. Det er noteret, at private leverandører først pr. 1. januar 2027 skal kunne levere pleje- og omsorgsforløb indeholdende alle de i lovforslaget beskrevne elementer.

Hjælpe midler og velfærdsteknologi

KK noterer sig, at hjælpemidler fortsat skal bevilges efter serviceloven. KK vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis kommunerne også på hjælpemiddelområdet i højere grad frisættes, så hjælpemidler fx kan anvendes forebyggende eller almene forbrugsgoder kan bevilges, hvis det vurderes at understøtte kommunens drift og rehabiliterende indsats. Der er i udkast til ældreloven indsat hjemmel til udlån af robotstøvsugere, som af Ankestyrelsen er kategoriseret som sædvanligt indbo. Her bemærker KK, at det havde været hensigtsmæssigt med en bredere kanbemyndigelse, der vedrører hjælpemidler mere generelt. Hvis den konkrete foreslåede bestemmelse ikke bliver gjort mere generel, bør der som minimum skrives robotstøvsuger/-gulvvasker, idet det er robotter med denne dobbeltfunktion, der vil give bedst mening for borgerne og kommunerne at fremme brugen af.

I forhold til robotstøvsugere og gulvvaskere, vil KK desuden opfordre til, at der også i serviceloven etableres hjemmelsgrundlag til udlån og bevilning af robotstøvsugere og gulvvaskere.

KK havde – som følge af den politiske aftale dertil en forventning om, at den ny ældrelov ville have et større fokus på kommunernes arbejde med

velfærdsteknologi. Det gælder særligt muligheden for at anvende AI-baserede beslutningsstøtteværktøjer, så teknologiens fulde potentiale i højere grad kan udnyttes, bedre rammer for brug af sensorer og en italesættelse af, at velfærdsteknologiske løsninger bør indtænkes som første valg, hvor det er muligt.

Lovens målgruppe

Efter ældrelovens § 2, stk. 2, finder loven også anvendelse for personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varretagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes efter ældreloven. KK forstår, at intentionen er, at undtagelsesbestemmelsen i ældrelovens § 2, stk. 2, skal tolkes snævert. Det er dog vurderingen, at denne undtagelse til personkredsen vil skabe ekstra sagsgange og øget bureaukrati, når det skal afgøres, om en borger, som befinder sig tæt på folkepensionsalderen, skal have støtte efter serviceloven eller ældreloven. Samtidig skal både myndighed og udfører forholde sig til to regelsæt ved samme type opgave.

KK bemærker desuden, at der er behov for tydeligere fortolkning og præcisering af, om personer med betydelige fysiske eller psykiske handicap fortsat kan få en plejebolig, selvom deres plejebestand ikke svarer til det, ældre over folkepensionsalderen har.

Indførelse af efterberegning på fritvalgsleverandør via godkendelsesordning

KK hæfter sig særligt ved indførelsen af efterberegning for fritvalgsleverandør. Det vil medføre, at kommunen skal justere priserne, når de faktiske omkostninger kendes efter regnskabsåret. Dette kan føre til større udsving i afregningspriserne, hvilket kan gøre det vanskeligt for mindre leverandører at håndtere. Samtidig vil ordningen øge den administrative byrde for kommunen, da der skal foretages mere omfattende beregninger og opkrævninger.

Snitflader til det specialiserede socialområde

Som KK læser lovforslaget, er det ministeriets hensigt, at de samme kerneydelser for så vidt angår §§ 83, 83 a og 86 i serviceloven videreføres i ældreloven. Det er kommunens vurdering, at praksis for de to områder med tiden vil bevæge sig væk fra hinanden i takt med, at praksis ændrer sig for servicelovsydelserne som følge af principielle afgørelser i Ankestyrelsen men ikke for ældrelovsydelserne. Dette udfordrer kommunernes mulighed for at harmonisere niveau og indhold i den støtte, som borgerne modtager efter serviceloven og ældreloven, og kan skabe forvirring og utilfredshed hos borgerne.

KK gør opmærksom på, når kommunen fremover skal levere hjælp efter to lovgivninger, vil det kunne få betydning for både det eksisterende og fremtidige udbud. En situation, hvor støtte efter ældreloven sker med rummelige forløb, mens støtte efter serviceloven fortsat er konkret udmålt, vil formentligt betyde at leverandøren vil indprise en risiko i deres timepris for at undgå tab på de rummelige forløb. Da hjælp efter

serviceloven fortsat vil være konkret udmålt, vil timeprisen som en virkning heraf risikere at stige. Hvor stor den negative effekt af dette vil være, afhænger af, hvor detaljeret og konkret de enkelte rummelige forløb beskrives.

Der gøres desuden opmærksom på, at udfordringerne med støtte til madlavning, som på ældreområdet løses med den nye ældrelov, fortsat findes på socialområdet. KK opfordrer derfor til, at der arbejdes videre med at afskaffe Ankestyrelsens principmeddelelse 11-19, som Ekspertudvalget i april 2024 anbefalede.

Med ældreloven afskaffes i øvrigt kravet om udarbejdelse af årlige kvalitetsstandarder på ældreområdet. KK ser derfor frem til, at kravet ligeledes afskaffes i serviceloven, jf. forenklingsforslag nr. 14 i Aftale om kommunernes økonomi for 2025.

2. UDKAST TIL LOV OM ÆLDRETILSYN

KK finder det positivt med varslede risikobaserede tilsyn med fokus på læring. KK er af den opfattelse, at tilsyn er et vigtigt redskab til at sikre kvaliteten, men at det samtidig er administrativt tungt at modtage et tilsyn for enhederne.

I det videre arbejde med ældretilsynet og ældreloven er der brug for at koordinere med en kommende sundhedsstrukturreform, særligt hvis denne flytter opgaver på ældreområdet til en ny myndighed. Der er i det hele taget behov for at samtænke ældretilsynet med det sundhedsfaglige tilsyn. Dette særligt med henblik på at udvikle en overordnet struktur for tilsyn på sundheds- og omsorgsområdet, som minimerer unødige administrative arbejdsgange mest mulig.

For at sikre, at det kommende ældretilsyn, ikke bliver unødigt administrativt tungt har KK følgende fire opmærksomhedspunkter: 1. Registre, som det nye tilsyn har brug for at anvende, bør samkøres med allerede eksisterende registre til tilsyn på ældreområdet. De kommunale forvaltninger og enheder bør ikke bruge unødige ressourcer på at opdatere flere forskellige registre med samme oplysninger. 2. Der bør være en ambitiøs tilgang til samtilsyn, hvormed flest mulige enheder kan få samlet flere tilsyn på samme dag. 3. Enhederne bør ikke pålægges unødige administrative krav ift. at indsende dokumentation til administrative tilsyn. 4. Det bør være unødvendigt at indføre tvungen rådgivning ifm. ældretilsyn. KK opfordrer til, at der bliver tale om et frivilligt tilbud om støtte fra ældretilsynet.

3. UDKAST TIL LOV OM LOKALPLEJEHJEM

KK bemærker, at dette er en "kan-lov", hvilket giver mulighed for, at kommunerne selv kan vælge om de vil etablere lokalplejehjem. Intentionen bag den politiske aftale er udtrykt i selve lovforslaget, men den nærmere udmøntning fremgår ikke tydeligt. Det betyder, at kommunerne må vente på bekendtgørelser for en konkretisering af, hvordan lokalplejehjem er tænkt udformet mv.

Lokalplejehjem skal etableres som aktieselskaber, og styres af professionelle bestyrelser bestående af repræsentanter fra lokalmiljøet og det lokale erhvervsliv samtidig med at kommunen skal bibeholde ejerskabet og ansvaret for visitation, finansiering og forsyning. KK bemærker, at den valgte selskabskonstruktion (AS) kræver, at kommuner besidder relevante juridiske og administrative kompetencer, som ikke er til stede i dag. Kommunen skal fortsat udpege og føre tilsyn med selskabets ledelse og drift, hvilket samlet vil øge kommunens omkostninger.

KK bemærker desuden, at der med lovforslaget ikke gives hjemmel til at oprette midlertidige døgnophold for personer med særlige behov på lokalplejehjem. Dette betyder, at kommunen må sikre denne kapacitet på anden vis.

Samtidig bemærker KK, at der fastsættes tilsynsregler i lovforslaget. Det formodes, at kommunens tilsynsforpligtelse efter ældreloven omfattes af ældretilsynet. Det står ikke klart, hvad kommunens øvrige tilsynsforpligtelse vil være. KK bemærker også, at det fremgår, at kommunen kan fastsætte rammer for opgaveudførelsen via kommunens tilsyn. Hvis det ældrefaglige tilsyn ligger hos Ældretilsynet, så afskæres kommunen fra at sætte faglige krav via tilsyn. Den adgang til regulering af det faglige niveau er der ikke andre steder i lovforslaget - ud over via det personrettede tilsyn.

4. UDKAST TIL LOV OM FRIPLEJEBOLIGLOVEN

KK noterer sig, at friplejeboligleverandørerne bliver stillet mere lige i forhold til kommunale plejehjem og lokalplejehjem. Dette gælder i forhold til økonomisk afregning og i forhold til pligt til for eksempel at modtage borgere med komplekse behov indenfor den ramme som friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere.

Til: Louise Skovgaard Petersen (lupe@sm.dk), Andreas Toft-Schaldemose (ascr@sm.dk)
Fra: Lars Andersen (LA@lho.dk)
Titel: Høring over udkast til forslag til lov om ældretilsyn og udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem (2023 - 2608)
Sendt: 17-09-2024 09:04

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har den 22. august sendt udkast til lovforslag om ældretilsyn, følgelovforslag om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem i høring.

Lederne har ingen bemærkninger til lovforslagene.

Med venlig hilsen

Lars Andersen
Arbejds miljøpolitisk chefkonsulent

M: 24 28 24 81
Twitter: @LarsLederne
LinkedIn: Lars Andersen
LA@lho.dk

Lederne
- en verden til forskel

Vermlandsgade 65 · 2300 København S
T: 32 83 32 83 · lederne.dk

Medarbejder- og Kompetencestyrelsen · Landgreven 4 · 1013 København K

Social- Bolig- og Ældreministeriet

Att. Louise Skovgaard Petersen og Andreas Toft-Schaldemose

Sendt til lupe@sm.dk og ascr@sm.dk

17. september 2024

JUP/MIHAH

J.nr. 2024-3132

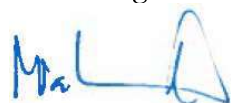
Vedr. høring over udkast til forslag til lov om ældretilsyn og udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem

Medarbejder- og Kompetencestyrelsen har den 22. august 2024 modtaget Social- Bolig- og Ældreministeriets høring over udkast til forslag til lov om ældretilsyn og udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem.

Styrelsen takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til forslag til lov om ældretilsyn og udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem.

Medarbejder- og Kompetencestyrelsen har ingen bemærkninger til det fremsendte.

Med venlig hilsen

Mia Hornemann Hahn

Chefkonsulent

T +45 35 27 11 26

E mihah@medst.dk

Til Social-, Bolig- og Ældreministeriet
SM Id nr. 900875

Tak for invitationen til at deltage i høring over udkast til lovforslag om ældretilsyn
Vi har ingen bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Nationalt Videnscenter for Demens

Med venlig hilsen

Tove Buk

Uddannelseskonsulent, sygeplejerske

Direkte: 35 45 81 03

Mail: tove-marie.buk@regionh.dk

Nationalt Videnscenter for Demens

Rigshospitalet – afsnit 8007

Inge Lehmanns Vej, opgang 8, stuen

(indgang via opgang 7)

2100 København Ø

Telefon: 35 45 69 22

Web: www.videnscenterfordemens.dk

23.-24.september 2024, Radisson Blu Plaza hotel, Oslo

Skandinavisk lederkonferanse

Fremtidens demensomsorg – lederskabets betydelse

Høringssvar fra Nyborg Kommune til lovforslag vedr. ældretilsyn

Afsender:

Nyborg Kommune

Torvet 1

5800 Nyborg

Kontaktperson og kontaktoplysninger:

Sundhed og Ældre

Louise Hungeberg Andersen

Nørrevoldgade 14

5800 Nyborg

Tlf. nr. 2059 5466, mail: lhua@nyborg.dk

Nyborg Kommune fremsender hermed bemærkninger til lovforslag vedrørende reform af ældreområdet – Lov om ældretilsyn.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet sendte 22. august 2024 lovforslag om en ny Ældrelov i høring frem til 19. september 2024.

Nyborg Kommune ønsker at anerkende ministeriet for et omfattende og grundigt lovforslag og tilhørende bemærkninger, som sætter rammen for fremtidens tilsyn i ældreplejen.

Generelle bemærkninger:

Nyborg Kommune har alene haft syv anmeldte tilsyn i kommunens forskellige plejeenheder fra januar-juli 2024. Plejeenhederne oplever, at der anvendes mange ressourcer på tilsynene, som kunne være brugt på kerneopgaven, nemlig pleje og omsorg hos borgerne. Plejeenhederne anvender mange ressourcer på at forberede sig til tilsyn, afvikle tilsyn og efterkomme eventuelle bemærkninger fra tilsyn.

Kvaliteten i plejen og omsorgen skal naturligvis være høj, men der opleves, at tilsynene har til formål at konstatere en form for "fejl", og ikke har fokus på læring og rådgivning.

Derfor bakker Nyborg Kommune op om, at tilsynets fokus i højere grad skal flyttes fra kontrol af plejeenheders dokumentation til fokus på læring, dialog og kvalitet lokalt.

Derudover støtter Nyborg Kommune generelt aftalepartnerernes intention om at forenkle og samle de mange forskellige slags tilsyn der er i dag, herunder ældretilsyn, uanmeldte tilsyn, sundhedsfaglige tilsyn, arbejdstilsyn, brandtilsyn m.fl.

I udkastet fremstår det derudover uklart, om kommunerne fremadrettet fortsat skal lave egne uanmeldte tilsyn på plejehjem og i hjemmeplejen.

Ligesom indhold i form af en direkte linje til Ældretilsynet (Ældrelinjen på side 33-36), opstartsmøder med tilsynet (side 36-36) og de samlede intentioner om at understøtte og varetage retssikkerheden betryggende vidner om et ønske om at varetage de ændres retssikkerhed med flere initiativer udover, de der fastlægges i Ældreloven (side 23-25).

Udover de generelle betragtninger har Nyborg Kommune ligeledes kommentar til udvalgte foreslåede bestemmelser. Disse kommentarer er samlet i nedenstående skema.

Tekstnære bemærkninger:

Paragraf/ tekst:	<p>§ 7 - Tilsyn med kvalitet i helhedsplejen, side 3</p> <p><i>Ældretilsynet påser kvalitet i helhedsplejen i de omfattede plejeenheder ud fra ældreloven, jf. § 9, stk. 1.</i></p> <p><i>Stk. 2. Tilsyn efter stk. 1 gennemføres ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko, eller hvor der er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen. Ældretilsynet gennemfører under alle omstændigheder et anmeldt tilsynsbesøg i hver plejeenhed inden for en periode på fem år.</i></p> <p><i>Stk. 3. Som led i tilsynet efter stk. 2 foretager ældretilsynet en vurdering af kvalitet i helhedsplejen.</i></p> <p><i>Stk. 4. Ældretilsynet orienterer mundtligt plejeenheden om de væsentligste observationer og konklusioner i tilsynet efter stk. 2 samt om vurderingen af kvalitet i helhedsplejen med henblik på dialog og at fremme læring i plejeenheden. Ældretilsynet udfærdiger en skriftlig opsamling på tilsynet på baggrund af den mundtlige orientering.</i></p> <p><i>Stk. 5. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om tilrettelæggelsen og udførelsen af ældretilsynets tilsyn og om indhold i og form for ældretilsynets skriftlige opsamling på tilsyn.</i></p>
Kommentar:	I lovudkastet står der:

	<p>Stk. 2. Tilsyn efter stk. 1 gennemføres ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko, eller hvor der er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen. Ældretilsynet gennemfører under alle omstændigheder et anmeldt tilsynsbesøg i hver plejeenhed inden for en periode på fem år.</p> <p>I lovudkastet står der, at tilsyn gennemføres ud fra løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko, eller hvor der er konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen.</p> <p>Nyborg Kommune anerkender, at tilsyn skal være risikobaseret, men vi håber også, at der i denne koordinering vil være fokus på forenkling og samtilsyn. Nyborg Kommune har de seneste år haft ca. 1 tilsynsbesøg pr. måned, og vi håber, at dette kan minimeres ved, at der tænkes i samtilsyn, hvor nogle af tilsynene kan foretages samlet.</p>
Forslag til ændring:	Fokus på forenkling og samtilsyn.

Paragraf/ tekst:	<p>§ 8, Samsyn, side 3-4</p> <p><i>Tilsyn efter § 7, stk. 2, med plejeenheder, jf. § 2, stk. 1, nr. 1-3, udføres sammen med andre relevante tilsynsmyndigheder i det tilfælde, hvor to eller flere tilsynsmyndigheder uafhængigt af hinanden udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår.</i></p> <p><i>Stk. 2. Ældretilsynet faciliterer den overordnede koordination mellem relevante tilsynsmyndigheder i forbindelse med samtilsyn.</i></p> <p>Stk. 3. Ældreministeren fastsætter efter forhandling med relevante ministre regler om, hvilke tilsynsmyndigheder, der er omfattet af samtilsyn samt om de overordnede rammer for samtilsyn efter stk. 1.</p>
Kommentar:	<p>Nyborg Kommune er bekymret for følgende sætning i lovudkastet:</p> <p>Ældreministeren fastsætter efter forhandling med relevante ministre regler om, hvilke tilsynsmyndigheder, der er omfattet af samtilsyn samt om de overordnede rammer for samtilsyn efter stk. 1.</p> <p>I Ældrereformen var intentionen at forenkle tilsynene på ældreområdet for at frisætte medarbejderne og sikre mere tid til borgerne. Ældretilsynet skulle inkludere ældretilsyn, det sundhedsfaglige tilsyn, kommunernes uanmeldte tilsyn, kommunernes brandsyn, Fødevarestyrelsens fødevarekontrol og Arbejdstilsynet.</p>

	Når der i lovudkastet står, at denne forenkling først efterfølgende skal forhandles på plads, har Nyborg Kommune en forhåbning om, at denne koordinering lykkes, så intentionen i ældrereformen også sker.
Forslag til ændring:	At der stræbes efter en forenkling af tilsyn. Dette er hovedessensen i lovudkastet.

Paragraf/ tekst:	<p>Lovforslagets hovedpunkter, pkt. 2.1.3.4 – Koordineret indsats indenfor rådgivning og sparring – side 31-33</p> <p>”Det foreslåede vil indebære, at den ældre eller dennes pårørende, som er i berøring med en plejeenhed og plejeenheden selv, vil have mulighed for at række ud til ældretilsynet og anmode om rådgivning og sparring <i>til plejeenheden</i> fra ældretilsynet. Derudover vil ældretilsynet i forbindelse med et tilsyn også selv kunne have observeret et behov for rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen hos plejeenheden”, jf. s. 31.</p>
Kommentar	På trods af anerkendelse af lovudkastet indledningsvist og forslagens forbehold i detaljen, får man, når man læser det igennem, behov for <i>at møde</i> en anerkendelse af det kommunale selvstyre og kommunernes ret til ved egne beslutninger at tilrettelægge den hjælp, som borgeren er bevilget.
Forslag til ændring	<p>Det bør derfor mindst én gang fremgå af lovens bemærkninger, at kommunen fortsat selv kan tilrettelægge det arbejde, der skal udføres, for kunne realisere fx afgørelser truffet efter ældrelovens bestemmelser. (læs: Faktisk forvaltningsvirksomhed)</p> <p>Det bør fremgå tydeligt, hvor grænsen går mellem ”række ud til ældretilsynet og anmode om rådgivning og sparring til plejeenheden fra ældretilsynet” og kommunens fortsatte ret til at agere inden for rammerne af faktisk forvaltningsvirksomhed.</p>

19. september 2024

Selveje Danmarks høringssvar til udkast om ældreloven, udkast til lov om lokalplejehjem og udkast til lov om ældretilsyn

Selveje Danmark modtog den 22. august og den 23. august 2024 udkast til forslag til ældrelov, udkast til lov om lokalplejehjem, ændring af friplejeboligloven og forslag til lov om ældretilsyn i høring.

Selveje Danmark takker for muligheden for at afgive høringssvar. Selveje Danmark afgiver ét samlet høringssvar for alle tilsendte lovudkast og lovændringer.

Dispositionen for Selveje Danmarks høringssvar er følgende:

1. Generelle bemærkninger til det samlede materiale
2. Specifikke bemærkninger til udkast til ældreloven
3. Specifikke bemærkninger til udkast til lov om lokalplejehjem
4. Specifikke bemærkninger til lov om ældretilsyn
5. Specifikke bemærkninger til ændring af friplejeboligloven og loven om almene boliger mv.

1. Generelle bemærkninger til det samlede materiale

Selveje Danmark bakker grundlæggende op om regeringens ambitioner, at forbedre ældreområdet gennem en højere grad af frihed og tillid til aktørerne på området, transparens og øget selvbestemmelse for borgerne.

Derudover finder vi særligt følgende tiltag positive i høringsmaterialet:

- At der etableres en kontrolenhed under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.
- At man øger antallet af støttede friplejeboliger i yderområderne.
- At man vil udvikle Plejeoversigten med yderligere informationer, der kan hjælpe borgeren med at tage et oplyst valg ved valg af leverandør af ældrepleje.
- At man vil evaluere, om ældreloven og de øvrige initiativer lever op til de politiske hensigter.
- At det italesættes, at det fortsat vil være muligt både at modtage ydelser efter serviceloven og ældreloven, hvis man har brug herfor.
- At ældretilsynet skal have et øget fokus på dialog og læring.

Til gengæld finder vi også mangler og udfordringer i det samlede høringsmateriale. Det gælder især:

- At der i ældreloven lægges op til, at alder er et tungvejende hensyn (s. 114), når det skal vurderes, om man er i målgruppen for at modtage ydelser i ældreloven.
- At høringsmaterialet mangler blik for udsatte ældre – der bliver ældre tidligere og (også) har andre lidelser end de klassiske ældre.
- At der er mange initiativer, der skævvrider forholdet mellem offentlige og ikke-offentlige aktører på området.
- At udkastet til lov om ældretilsyn mangler blik for, hvordan man skaber læring og dialog.
- At det samlede høringsmateriale mangler en opmærksomhed på, at der også findes selvejende aktører på ældreområdet. Fx skrives friplejehjem som private, selvom der i 2023 kun var tre private friplejehjem og 39 selvejende friplejehjem. Nogle steder står friplejehjem også nævnt som private virksomheder.
- At ældreloven ikke adresserer sammenhængen til sundhedsreform og værdighedsreform, som også er store politiske initiativer, der vedrører mange af de samme mennesker.
- At især lovudkastet til ældretilsyn har mange elementer af 'metodefrihed'. Hvis der skal sikres ordentlig og sammenlignelig kvalitet, så er det nødvendigt, at tilsynene er ensartet på tværs af enheder.

2. Specifikke bemærkninger til udkast til ældreloven

Formål og anvendelsesområde

§2: Loven finder anvendelsen for personer, der har nået folkepensionsalderen eller personer, der har behov, der svarer til denne ældre.

§2, stk. 2: Loven finder anvendelse for personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov, som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes efter denne lov.

Selveje Danmark mener:

- At udkastet til en ældrelov har for stort fokus på at vurdere kroppens aldring ud fra alder.
- At lovudkastet mangler blik for, at personer, der lever i udsathed, ældes tidligere end den almene befolkning, ligesom de kan have andre aldringstegn og behov.
- At lovudkastet og bemærkningerne bør adressere og eksemplificere, at aldring under de 67 år også kan skyldes, at man har levet et liv i udsathed.

Baggrund:

- Der er en oversygelighed og overdødelighed hos personer med psykisk sygdom. Et studie har vist, at der i 2015 var ca. 425.000 danskere, der havde en psykiatrisk diagnose. Selvom den forventede levealder for befolkningen generelt er steget gennem mange år, er den forventede levetid for personer med psykisk sygdom stadig 15-20 år kortere end resten af befolkningen. Mennesker med psykisk sygdom kan altså ældes langt før de 67 år. Deres behov vil ofte også adskille sig fra den klassiske ældre i og med, at de har brug for psykosociale indsatser.
- Undersøgelser har vist, at misbrug kan føre til betydelige indvirkninger på aldringsprocessen, og i en alder af 40 år kan ældre med stofmisbrug have behov for et plejeniveau, der svarer til det, der kræves af ikke stofbrugende ældre.

Bemærkninger til §6 i ældreloven:

Kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte.

Selveje Danmark mener:

- At det er positivt, at man tydeligt i lovgivningen udskiller §79 til ældreområdet i §6 i ældreloven.
- At man bør gøre det tydeligt overfor kommunerne, hvordan denne 'udskillelse' skal foregå i praksis.
- At man retter formuleringen i §79 i serviceloven, så det bliver tydeligt, at paragraffen i serviceloven kun er målrettet socialområdet.

- At der er en risiko for, at §79 i serviceloven bliver overset på det sociale område. Det skyldes, at §79 traditionelt bliver behandlet og tildelt midler mv. i ældreudvalgene i kommunerne.

Baggrund:

- I Selveje Danmark har vi længe været bekymret for den udvikling, vi har set vedrørende §79. Tidligere har en lang række civilsamfundsorganisationer, varmestuer, væresteder og socialecafeer været oprettet efter §104 i serviceloven. §104 er en ydelse, som kommunen skal støtte. Men tilbage i foråret 2024 blev de uvisiterede, sociale tilbud bedt om at omlægge sig til §79 tilbud – som er en ydelse, som kommunerne kan støtte. §79 i serviceloven har traditionelt været en 'ældreparagraf', hvor man for eksempel har støttet seniorklubber eller andre tilbud målrettet ældreområdet.

Fejl i bemærkningerne?

I bemærkningerne står der, at man med §6 i ældreloven laver en videreførelse af servicelovens §18, men med redaktionelle ændringer, så bestemmelsen målrettes ældreområdet. Selveje Danmark vil gerne påpege, at det formentlig er en redaktionel fejl. Der bør stå, at det er en videreførelse af §79 (og ikke §18).

Forebyggelse og civilsamfund

§7: Kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på ældreområdet. Rammerne for arbejdet fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

Selveje Danmark mener:

- At der bør være mere forpligtende rammer for samarbejdet mellem kommunen og civilsamfundet.
- At det i højere grad bør sikres, at de midler, der sættes af til civilsamfundet på ældreområdet, bliver indenfor ældreområdet.
- At man får afdækket de lovgivningsmæssige udfordringer, der eksisterer for civilsamfundets muligheder for indsatser på ældreområdet.

Baggrund:

- Der er i dag mange lovgivningsmæssige rammer, der spænder ben for samarbejdet mellem civilsamfund og ældreområdet i kommunerne. Det begrænser civilsamfundets muligheder for, i hvilken udstrækning de kan bidrage på ældreområdet.
- Det er i dag primært op til kommunerne i hvilket omfang, de vil involvere civilsamfundet. Der bør stilles forpligtende nationale krav til, hvordan og i hvilket omfang det skal ske i praksis. Det kunne eksempelvis være, at man ved puljer stiller krav om involvering af civilsamfundet og ikke-offentlige aktører, herunder de selvejende tilbud.

Afregning af private leverandører

§20, stk. 4: Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1 skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen.

Selveje Danmark mener:

- At modellen for efterregulering bygger på en antagelse om en relation mellem to ligestillede parter. Det er ikke tilfældet. Der er tale om, at kommunen står for hele beregningen, og den ikke offentlige aktør har i realiteten ikke indsigt i de kommunale tal. Der bør derfor indledningsvist skelnes mellem de situationer, hvor kommunen har afregnet for lidt og skal efterregulere og de situationer, hvor kommunen har afregnet for meget og vil kræve et beløb tilbagebetalt.
- At modellen som konsekvens af ovenstående bør overvejes nøje i relation til tilbagebetaling. Her vil der i praksis være tale om en situation, hvor den ikke offentlige leverandør gennem et år, i god tro, har leveret velfærd og pleje i henhold til den af kommunen beregnede takst. Ydelsen er således leveret, og de allokerede midler anvendt – hvordan skal det ikke-offentlige tilbud genanskaffe de anvendte midler? Der ligger således i modellen en risiko for, at ikke offentlige plejehjem risikerer at gå konkurs alene som konsekvens af fejlagtige kommunale beregninger.
- At man bør skele til det romerretlige princip *Condictio indebiti*, hvorefter tilbagebetaling af et for stort modtaget beløb kan afvises, hvis modtageren har været i god tro, og tilbagebetalingen er unødigt byrdefuld.
- At man – såfremt man ønsker at fastholde et krav om tilbagebetaling fra plejehjemmet til kommunen – bør starte med en model, hvor man i tre år overvåger udviklingen i takster, efterberegninger og afvigelser. Med afsæt i de erfaringer, det bibringer, kan man lægge sig fast på en rimelig og for alle parter fair model.

Baggrund:

Mange ikke-offentlige aktører har i mange år oplevet udfordringer med kommunernes afregning af ydelser. Det betyder, at mange er blevet underbetalt og har haft svært ved at opretholde deres høje kvalitet af serviceydelser. Selv meget små beløb gør i det store regnskab på et plejehjem en kæmpe forskel. For eksempel kan 20 kroners forskel i døgn takst på et plejehjem med 70 beboere betyde over 500.000 kroners forskel i budgettet.

Selvejende friplejehjem er non-profit. For de fleste løber budgetterne lige rundt, og der leveres velfærd for stort set alle midler. Der bliver langsomt sparet op til større investeringer, så der for eksempel er råd til bygningsreparationer.

Men det betyder også, at ikke-offentlige aktører er meget sårbare overfor at skulle efterbetale en kommune, der har betalt for høj en takst. Det er derfor relevant, at man, inden man lægger sig fast på en model for efterbetaling, undersøger, hvordan den nye praksis med kontrolenhed og efterberegninger fungerer i praksis.

Plejeoversigten

§27, stk. 2: Plejeoversigten skal indeholde oplysninger om følgende enheder: 1) Kommunale og private tilbud om plejehjem, jf. §46. 2.

Selveje Danmark mener:

- At det er positivt, at man udvider og forbedrer plejehjemsoversigten.
- At det er vigtigt, at man forbedrer mulighederne for at holde oversigten opdateret.
- At man med fordel kan forbedre oversigten ved at forbedre søgefunktionen. Ligesom det bør være muligt at søge på ejerskabsform.
- At plejeoversigtens kategorier til plejehjem skal forbedres og gøres mere retvisende, end den er i dag.
- At man med fordel kan fortsætte med at registrere sygefravær på Plejeoversigten, men data bør være sammenligneligt. Desuden bør det overvejes, at der skal fremgå to tal. Så man både kan se generelt sygefravær – og sygefraværet, hvor man har fratrukket langtidssygemeldinger.

Baggrund:

- Det er i dag ikke alle plejehjem, der selv kan opdatere Plejehjemsoversigten. I nogle kommuner er det besluttet, at den skal opdateres fra centralt hold. Det bør være lettere for alle plejehjem selv at opdatere hjemmesiden.
- Søgefunktionen på Plejehjemsoversigten i dag er begrænset til at søge på kommune og navn på plejehjem. Man kan forbedre brugervenligheden, hvis man gør det lettere at søge og sortere, ligesom man kender fra for eksempel boligsider. Det bør også være muligt at søge på ejerskabsform.
- I dag kan man vælge mellem forskellige kategorier til plejehjem (kommunal, selvejende, privat, friplejehjem). Plejeoversigten bør tydeliggøre, hvad de forskellige ejerskabsformer betyder i praksis. Det behov bliver kun større med udvidelsen af plejehjemstyper, hvor Lokalplejehjem også kommer på markedet.
- I dag registreres sygefravær på Plejehjemsoversigten for de enkelte plejehjem. Men opgørelsen er ikke ensartet og gør det svært at sammenligne sygefravær på tværs. For eksempel er nogle tal i dage og nogle er i procent ydermere er nogle tal omregnet til fuldtidsstillinger og andre i antal medarbejdere. Derfor er det vigtigt, at de tal og data, som man tilføjer på portalen, er sammenlignelige. Desuden er der mange plejehjem, der synes, at den nuværende registrering af sygefravær bliver misvisende, fordi langtidssygemeldinger også indgår.

Det er i lovudkastets bemærkninger beskrevet, at udvidelsen af Plejehjemsoversigten vil medføre nye registreringer og dermed øget administration i kommunerne, samt at de økonomiske konsekvenser skal forhandles med KL.

Selveje Danmark mener:

- At det er vigtigt, at man sikrer, at alle leverandører bliver kompenseret for den ekstraopgave, der vil blive pålagt med en udvidelse af Plejehjemsoversigten. Midlerne bør øremærkes til aktørerne og ikke blot gå til kommunerne over bloktilskuddet.
- At hvis man ikke kan lykkes med ovenstående, så skal kommunerne dokumentere, hvordan midlerne er kommet videre til ikke-offentlige aktører – enten gennem en øget takst eller en engangsbetaling.

Baggrund:

- Selveje Danmark har mange erfaringer med, at man kompenserer kommunerne for udgifter ved at tilføre midler over bloktilskuddet med en forventning om, at midlerne kommer videre til aktørerne på området. Men den compensation kommer ikke videre til de ikke-offentlige aktører.

3. Specifikke bemærkninger til udkast til lov om lokalplejehjem

Opgaver

§1, stk. 2: Kommunalbestyrelsen udøver anvisningsretten til lokalplejehjem efter §54, stk. 1 i almenboligloven.

Selveje Danmark mener:

- At det er konkurrenceforvridende, at kommunen får anvisningsretten til pladserne.
- At de nye Lokalplejehjem får en uretmæssig stor konkurrencefordel. Nyetablerede friplejehjem har store udgifter de første år, fordi plejehjemmet ikke har alle pladserne fyldt op.
- At man bør afregne lokalplejehjemmene efter deres faktisk belægningsprocent. Det giver et incitament til at få fuld belægning på plejehjemmet og ligestiller i højere grad Lokalplejehjem og friplejehjem.

Baggrund:

- Der er store udgifter forbundet med etablering af friplejehjem. Et nyt friplejehjem vil ofte ikke have alle lejligheder udlejet fra start. Det skyldes ofte, at en ny leder af et friplejehjem løbende skal have ansat det rette personale, men også fordi man på kort tid skal lære de nye beboere og deres behov at kende. Det betyder, at man i starten af etableringen af et friplejehjem vil have en del lejligheder, som man ikke får husleje fra.
- Lovforslaget, hvor kommunen får anvisningsretten til pladserne på Lokalplejehjem, vil i praksis betyde, at man stiller Lokalplejehjemmene meget bedre end friplejehjem. Lokalplejehjem vil nemlig få betaling for fuld belægning fra første dag – på trods af, at det ikke vil være fuldt belagt.
- Det er en stor konkurrencefordel for Lokalplejehjemmene, da den økonomiske besparelse for Lokalplejehjemmene isoleret set – og sammen med andre elementer i lovforslaget – vil gøre det lettere at drive et Lokalplejehjem.

Etablering:

§3: Et lokalplejehjem skal etableres efter reglerne herom i lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven) som et aktieselskab, der ejes af en eller flere kommuner.

Selveje Danmark mener:

- At det skævvrider forholdet mellem Lokalplejehjem og ikke-offentlige plejehjem, at man ved omdannelsen af eksisterende kommunale plejehjem til lokalplejehjem overdrager alle eksisterende aktiver.

- At det skævrider forholdet mellem Lokalplejehjem og ikke-offentlige plejehjem, at kommunen tilvejebringer al nødvendig inventar til nye Lokalplejehjem – også selvom det indføres som et apportindskud.
- At der skal være krav om genberegning af taksten, hvis kommunalbestyrelsen vælger at foretage kapitalforhøjelse til Lokalplejehjemmet jf. selskabslovens §§153-177.

Baggrund:

- Det er en grundlæggende udfordring, at man både ved omlægning og etablering af nye Lokalplejehjem giver så meget økonomisk støtte. Det giver store konkurrencemæssige fordele for Lokalplejehjem. Friplejehjem skal selv finansiere inventar, udstyr mv. i opstarten af nye plejehjem og skal derfor hente de penge ind i starten af driften af et plejehjem for ikke at gå i underskud.
- Ovenstående udfordring kombineret med øvrige elementer i lovgivningen, for eksempel kommunens betaling af tomgangsleje, er samlet med til at give Lokalplejehjemmene en stor driftsmæssig fordel sammenlignet med ikke-kommunale aktører.

Ledelse m.v.

§4: Aktieselskabets øverste myndighed er generalforsamlingen, der består af selskabets ejer ejere. I lovudkastets bemærkninger står der, at generalforsamlingen kan fastsætte en særlig profil på lokalplejehjemmet, f.eks. målrettet udsatte ældre, have fokus på demens, kultur eller lignende.

Selveje Danmark mener:

- Det er uklart, hvordan lovudkastets bemærkninger i forhold til særlige profiler på lokalplejehjem hænger sammen med den manglende mulighed for at afvise borgere. Som det på nuværende tidspunkt er beskrevet i lovudkastet om friplejeboliger §35a.

§5, stk. 4: Generalforsamlingen fastsætter niveauet for vederlag til bestyrelsesmedlemmer. :

Selveje Danmark mener:

- At professionelle bestyrelser ikke (nødvendigvis) hænger sammen med modtagelsen af vederlag.
- At der er en risiko for at ødelægge rekrutteringen af frivillige, egnede kandidater til frivillige bestyrelser, hvis lønnede poster i andre sektorer tiltrækker.
- At der er en risiko for at kompromittere, ikke bare civilsamfundets økonomi, men også civilsamfundets værdier og sammenhængskraft på langt sigt, hvis man indfører vederlag for bestyrelsesarbejde.

Baggrund:

- En professionel bestyrelse er ikke en bestyrelse, der får vederlag. Professionelle bestyrelser er engagerede bestyrelser, ofte fra civilsamfundet, der brænder for at gøre en forskel for det tilbud, de repræsenterer, forstår deres rolle og formår at løfte den i overensstemmelse med de krav, der stilles til den pågældende organisation.
- I civilsamfundet eksisterer tusindevis af ulønnede professionelle bestyrelser – de driver vores plejehjem, vores idrætsforeninger og vores kulturliv.
- Ved at indføre vederlag til bestyrelsesmedlemmer på lokalplejehjem, og ved at gøre det med en argumentation om at bestyrelsen skal være ”professionel”, sidestiller lovforslaget ”vederlag” og ”professionalisme”.
- Selveje Danmark ser, at det dels vil udgøre en økonomisk byrde for de nye lokalplejehjem, men på langt sigt også at det indeholder en langt større risiko. Risikoen for at de mange frivillige bestyrelser i vores civilsamfund vil få samme forventning om løn. En forventning, der potentielt kan rive det økonomiske fundament væk under en lang række foreninger – alternativt gøre det meget vanskeligt for dem at rekruttere nye medlemmer til deres bestyrelser.

§7: Ældreministeren fastsætter regler om, at en kommune kan varetage administrative opgaver for et lokalplejehjem, herunder om lokalplejehjemets betaling herfor.

Selveje Danmark mener:

- At det kan være vanskeligt i praksis at udregne, hvad en fair pris for administrative opgaver er, hvorfor der som minimum må opstilles en helt fast model for beregningen af overhead, herunder hvilke omkostninger der indgår og hvilke der ikke indgår.
- At der er en risiko for at man indirekte giver Lokalplejehjem en økonomisk fordel, fordi de administrative opgaver kan være vanskelige at sætte en markedspris på.
- At ikke-offentlige aktører på området også kan varetage opgaver for Lokalplejehjem.
- At det skal være muligt at klage over – og få undersøgt om en kommunes opgavevaretagelse for Lokalplejehjem foregår på markedsvilkår. Opgaven kunne eventuelt placeres i den nye kontrolenhed.
- At der i takstudregningen for Lokalplejehjem skal tages højde for, at nogle opgaver varetages af kommunen.
- At lokalplejehjem og friplejehjem ikke skal have samme overheadsats som friplejehjem, såfremt Lokalplejehjemmet får leveret ydelser af kommunerne. For eksempel er det beskrevet i bemærkningerne til §8, at kommunerne bl.a. kan stå for bygningsvedligehold, opkrævning af beboerbetaling m.v. på lokalplejehjem

Baggrund:

Det er vanskeligt for kommuner at udregne markedspriser for ydelser, da forvaltninger kan have svært ved at isolere udgifter fra hinanden. Der er heller ingen krav til kommuner om regnskaber, hvilket betyder, at der er mange opgaver i kommunerne, som vi reelt ikke ved, hvad koster. Det skal i øvrigt bemærkes at der i dag er ekstreme forskellige i kommunernes beregning af overheadsatsen. De varierer i praksis mellem 20 procent og helt ned til 1 procent. Ofte variationer, der afspejler om kommunen er modtager af overheadsatsen eller om det skal betales.

Det må således også forventes, at det vil være vanskeligt for kommunerne at sætte pris på bestemte administrative opgaver, og det derfor vil blive konkurrenceforvridende med friplejehjem, der enten selv skal varetage opgaven eller købe den andetsteds til markedspris.

Det foreslås i bemærkningerne til lovforslaget, at man benytter samme overheadsats til Lokalplejehjem, som man aftaler til friplejeboligleverandører. Men det vil skævvride forholdet mellem Lokalplejehjem og friplejehjem, hvis Lokalplejehjemmet får leveret ydelser af kommunen, som ellers ville være en del af overheadsatsen.

Lokaler

§8: Lokalplejehjem drives i lokaler, der er etableret efter §5, stk. 2, i lov om almene boliger mv. eller §44 i ældreloven. I lovudkastets bemærkninger står der, at kommunalbestyrelsen vil drifte og vedligeholde bygningen, opkræve beboerbetalning mv.

Selveje Danmark mener:

- At det skævvrider forholdet mellem Lokalplejehjem og friplejehjem, at der lægges op til, at kommunalbestyrelsen drifter og vedligeholder bygningen, opkræver beboerbetalning mv.
- At Lokalplejehjem selv bør stå for vedligehold af bygning, opkrævning af beboerbetalning mv. eller skal betale en anden leverandør for den opgave.
- At det fraregnes Lokalplejehjemets takst, hvis det fastholdes, at det er en kommunal ydelse for Lokalplejehjemmet at drifte og vedligeholde bygning mv.

Baggrund:

- Der lægges i lovudkastet omkring lokalplejehjem generelt op til en ligestilling mellem tilbuddene på området, herunder at regulere lokalplejehjem på samme vis som friplejeboliger. Men der kan være store udgifter forbundet med vedligehold af bygninger mv. Midler som friplejehjem vil skulle finde i deres budget – og midler som lokalplejehjem ikke skal finde i deres budget, fordi kommunen har ansvaret for den del.

Afregning, regnskabsafklæggelse, lånoptagning m.v.:

§9: Ældreministeren sætter regler om afregning for den hjælp og støtte, som et lokalplejehjem skal levere, herunder om kommunalbestyrelsen fastsættelse af afregningspriser, anvendelse af en fast overheadsats, efterregulering og efterbetaling af afregningspriser.

Selveje Danmark mener:

- At det er vigtigt, at lokalplejehjemmenes afregningspris, ligesom friplejeboligleverandørernes afregningspriser, tager afsæt i de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger for den enkelte kommunes drift af tilsvarende tilbud.
- At lokalplejehjemmenes afregningspris skal tage højde for de – hvis de fastholdes – øvrige fordele, som man giver lokalplejehjem i forhold til f.eks. tomgangsleje, inventar og øvrig støtte fra kommunen.
- At lokalplejehjem ikke automatisk får samme takst som friplejehjem, da der i lovudkastet er forskel på, hvilke udgifter Lokalplejehjem og friplejehjem afholder.

Baggrund:

- I lovudkastet til lokalplejehjem er der flere indsatser, der kan skævvride forholdet mellem lokalplejehjem og friplejehjem.
- For eksempel står der i lovbemærkningerne, at man ved omlægning fra et kommunalt plejehjem til lokalplejehjem overdrager IT udstyr, inventar mv. Det er udgifter, som friplejehjem selv afholder.
- Derfor er det vigtigt, at man ved udregningen af taksten for Lokalplejehjem er opmærksom, at de ikke nødvendigvis afholder samme udgifter som friplejehjem, så det undgås, at lokalplejehjem bliver overkompenseret i forhold til deres faktiske omkostninger.

4. Specifikke bemærkninger til udkast til lov om ældretilsyn

Formål og opgaver:

§1: Ældretilsynet har til formål at støtte de omfattende plejeenheder.

Selveje Danmark mener:

- Selveje Danmark bakker op om tilsynets formål, som ønskes opnået gennem læringsorienteret dialog. Men det er lidt uklart i lovgivningen, hvordan læringsperspektivet er tiltænkt i praksis.
- Selveje Danmark synes, at man skal skrive klarere ind i lovgivningen, at de tilsynsførende har et ansvar for, at tilsyn bliver med læring i fokus og ikke kontrol.
- Selveje Danmark vil opfordre til, at man har et større fokus på forebyggelse, så Ældrelinjen for eksempel også kan bruges til konkret rådgivning – og ikke kun ved mistanke om bekymrende adfærd.

Baggrund:

- Selveje Danmark har arbejdet indgående med tilsynsområdet de sidste par år. Noget af det som vores medlemsorganisationer særligt har fremhævet og oplevet som negativt, er de tilsynsførendes store fokus på dokumentation og manglende fokus på dialog.

Koordineret indsats indenfor rådgivning og sparring:

§4: Ældretilsynet koordinerer og iværksætter indsatsen vedr. rådgivning og sparring.

Selveje Danmark mener:

- At det bør fremhæves i lovtæksten, at ældretilsynet har ansvaret for at koordinere tilsynsrapporten, som finder sted efter et samtilsyn.
- At der kun bør udarbejdes én tilsynsrapport efter et samtilsyn.

Baggrund:

- Formålet med samtilsyn er at sikre færre afbrydelser i praksis og udrydde modsatrettede krav fra forskellige tilsynsmyndigheder, men i lovudkastet lægges der ikke tydeligt op til, hvordan man vil sikre sig imod det.

Ældrelinjen

§5: Ældretilsynet skal i hver af de kommuner, som varetager funktionen som ældretilsyn, have en let, tilgængelig og direkte indgang (Ældrelinjen), hvor ældre, pårørende, personale og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i en plejeenhed.

Selveje Danmark mener:

- At Ældrelinjen bør kunne modtage andet end bekymrende forhold i ældreplejen, så tilsyn har et større fokus på forebyggelse og derved tidligere kan sætte ind med støtte og rådgivning.
- At det er for risikabelt at lade tre forskellige ældretilsyn have metodefrihed i forhold til udformningen af Ældrelinjen - der bør være en ensartet praksis på tværs.
- At det bør overvejes, hvordan man indenfor retmæssige rammer kan orientere plejeenheder, hvis Ældrelinjen hører om udfordringer, så man kan arbejde mere forebyggende.

Baggrund:

- Personale i ældreplejen mangler et sted at kunne gå hen for at få rådgivning, hvis de oplever sig magtesløse i en situation. Det kan være svært at opsøge relevant rådgivning mv., hvis man er nervøs for tilsyn, repressalier og pressehistorier. Hvis der oprettes en Ældrelinje, der er koblet op på tilsynene, vil det give personalet en let adgang til (anonym) rådgivning og derved også muligheden for at kunne rette op på en uønsket praksis, inden det går udover plejen og kvaliteten i en enhed.
- Ældrelinjen skal have ensartet praksis på tværs, så man ikke risikerer forskelle i rådgivning og kvalitet.

Fejl i bemærkninger på s. 70?

Ældrelinjen omtales midt s. 70 som en Pleje- og omsorgsline.

Opstartsmøde

§6. Ældretilsynet afholder opstartsmøde senest 3-6 måneder efter, at en ny plejeenhed har registreret sig i Plejeoversigten.

Selveje Danmark mener:

- At det bør præciseres i lovteksten, at man i opstartsperioden kun kan få et opstartsbesøg og ikke nogle af de øvrige tilsynsbesøg.
- At opstartsmødet bør være ensartet på tværs af ældretilsyn.
- At opstartsmødet bør være for den enkelte enhed og ikke flere enheder på samme tid.
- At man i stedet kan holde 'informationsmøder' om tilsyn for en bredere skare, hvor det kan være muligt at stille spørgsmål til tilsynsførende.

Baggrund:

- Selveje Danmark bakker op om forslaget om et opstartsbesøg, som der også er praksis for i dag. Det bør dog præciseres, at man i opstartsperioden ikke modtager ordinære tilsynsbesøg.

- Det er vigtigt med ensartethed på tværs af ældretilsynet og ikke 'metodefrihed', som der lægges op til i lovudkastet. Det skal være sammenligneligt for tilbud på tværs af landet, så man sikrer, at alle får den samme viden og rådgivning, som de har behov for.
- Det vil være uhensigtsmæssigt at slå flere enheder sammen til samme opstartsmøde, da det vil betyde en meget overordnet indflyvning til tilsyn for det nyetablerede tilbud. Til gengæld vil det være en god idé løbende at holde informationsmøder om tilsyn, som en større gruppe kan deltage i. Det har Selveje Danmark med stor succes afholdt i samarbejde med Styrelsen for Patientsikkerhed over de seneste tre år med.

Tilsyn med kvalitet i helhedsplejen

§7, stk. 4: Ældretilsynet orienterer mundtligt plejeenheden om de væsentligste observationer og konklusioner i tilsynet efter stk. 2 samt om vurderingen af kvalitet i helhedsplejen med henblik på idalog og at fremme læring i plejeenheden. Ældretilsynet udfærdiger en skriftlig opsamling på tilsynet på baggrund af den mundtlige orientering.

Selveje Danmark mener:

- At lovudkastet bør gøre det tydeligt, at Ældretilsynet ved samtilsyn skal koordinere én fælles tilsynsrapport.
- At det bør være muligt for plejeenheden at komme med deres bemærkninger i en tilsynsrapport, såfremt der er uoverensstemmelser.

Baggrund:

- Formålet med samtilsyn er at undgå modsatrettede krav fra tilsynsmyndigheder. Hvis der fremover vil blive udarbejdet selvstændige tilsynsrapporter, imødekommes udfordringen med flere tilsyn ikke ved et samtilsyn. Derfor bør der laves én samlet tilsynsrapport ved samtilsyn, så det sikres, at der ikke er modsatrettede krav til plejeenheden, som de ikke ved, hvordan de skal vægte i forhold til hinanden.
- Mange af Selveje Danmarks medlemmer har oplevet ikke at blive lyttet til, når der har været tilsyn. Derfor bør det skrives ind i tilsynsrapporten, hvis en enhed har haft indsigelser. Det er især vigtigt, da enheder, jf. lovbemærkningerne, ikke har muligheden for at påklage en afgørelse om sanktion.

Vurdering af kvalitet i helhedsplejen

§9: Ældretilsynet påser og vurderer kvalitet i helhedsplejen.

I bemærkninger til paragraffen står der, at man vil anvende et vurderingskoncept som udgangspunkt for dialog og til vurdering af kvaliteten i helhedsplejen.

Selveje Danmark mener:

- At det er vigtigt, at vurderingskonceptet, som udgangspunkt for dialog, hedder noget andet, så konceptet tydeliggør, at det primært handler om dialog, læring og kvalitet.
- At ældretilsynet ikke bør gives metodefrihed i forhold til at tilrettelægge og udføre et reaktivt tilsyn.

Baggrund:

- Man bør være nysgerrig på de efterfaringer, man har fra 'vurderingskonceptet' (Kvalitetsmodellen) fra Socialtilsynet. Her har det vist sig tydeligt, at det vigtigt, at konceptet målrettes den type tilbud, der gås tilsyn hos, ligesom kompetencerne hos de tilsynsførende er afgørende for tilsynets kvalitet. Det er vigtigt med en vejledning, der knytter sig til konceptet, der ligger klar fra tilsynets start.

Sundhedsstyrelsens tværgående rolle i forhold til ældretilsynet

§16: Sundhedsstyrelsen faciliterer, at viden og praksis på tværs af de komuner, som varetager opgaven som ældretilsyn, koordineres og ajourføres.

Selveje Danmark mener:

- At det bør være Sundhedsstyrelsen, der varetager opgaven med Ældretilsynet.

Baggrund:

- Det står i bemærkningerne til lovudkastet, at Sundhedsstyrelsen skal facilitere, at viden og praksis på tværs af de pågældende ældretilsynskommuner koordineres og ajourføres. Det virker som en bureaukratisk løsning at indsætte kommunerne som 'mellemlid' fremfor at lade Sundhedsstyrelsen have opgaven.
- Sundhedsstyrelsen har mange erfaringer med tilsyn. Det er også Sundhedsstyrelsen, der står for rejsehold og undervisning på ældreområdet.
- Meget af kritikken af de kommunale tilsyn har gået på, at kommunerne fører tilsyn med sig selv. Hvordan vil man sikre et uvildigt tilsyn på Lokalplejehjem i de situationer, hvor flere kommuner går sammen om ét plejehjem?
- Med ældretilsynet lægger man nu op til, at tilsynet fortsat skal forankres i kommunerne. Det er ærgerligt, at man ikke tænker indsatserne i ældreplejen bedre sammen, således at Sundhedsstyrelsen har det samlede ansvar for (alle) tilsyn på ældreområdet og samtidig står for rådgivning og undervisning. Det vil sikre en bedre sammenhæng mellem de forskellige indsatser på ældreområdet, sådan som det også er beskevet i lovbemærkningerne.

Lovbemærkninger: 2.2. Samtilsyn på plejehjem

Det har været lovgivers oprindelige hensigt, at sammentænke Styrelsen for Patientsikkerheds ældretilsyn med det sundhedsfaglige tilsyn med behandlingssteder.

Selveje Danmark mener:

- At det tværkommunale ældretilsyn og sundhedstilsynet skal sammenlægges til ét tilsyn på ældreområdet.

Baggrund:

- Selveje Danmark har i sommeren 2023 undersøgt ikke-offentlige plejehjems oplevelse af tilsyn. Mange oplevede meget store overlap mellem ældretilsynet og sundhedstilsynet. Ligesom mange ønskede, at de to tilsyn blev slået sammen.
- Derfor undrer det Selveje Danmark, at man laver samtilsyn, men ikke slår de to mest oplagte tilsyn sammen, hvilket, jf. lovudkastets bemærkninger, har været lovgivers oprindelige hensigt.

5. Specifikke bemærkninger til lovudkast om ændring af friplejeboligloven og lov om almene boliger mv.

Punkt 6-7. Vedr. §11a og 19a, støttede friplejeboliger og statslig garanti

Selveje Danmark mener:

- At det er positivt, at det foreslås, at rammerne for etablering af støttede friplejeboliger forbedres ved, at friplejeboliger omfattes af en ordning med 100 pct. statsgaranterede lån og obligationer, som svarer til den ordning, der gælder for almene boliger.
- At det ikke bør være en ændring, der kun gælder udenfor de større byerområder.
- At der er en meget enkel måde at muliggøre finansiering af friplejeboliger i videre omfang, end det er tilfældet i dag. Det kan gøres ved at fjerne det eksisterende loft på 75 pct. på statsgarantien, så der igen kan stilles garanti op til 100 pct. og ydermere inkludere servicearealerne.
- At det er uhensigtsmæssigt, at der ved siden af ordningen med 100 pct. statsgaranti skal varetages og vedligeholdes en ordning for ca. 40 boliger med max. 75 pct. garanti. Selveje Danmark foreslår derfor, at den generelle ordning udvides til at omfatte alle friplejeboliger i hele landet, navnlig fordi de eksisterende friplejeboliger i de større byer ifølge lovudkastet omfattes af ordningen med 100 pct. statsgaranti i forbindelse med refinansiering.

Baggrund:

- Selveje Danmarks medlemmer oplever, at markedsvilkårene for etablering af ustøttede friplejeboliger er svær i hele landet – også i de større byer.
- Når Social- og boligministeriet selv har vanskeligt ved at finde en tilstrækkelig gangbar og retfærdig afgrænsning af nøjagtig hvilke områder, der skal omfattes af en ordning med 100 pct. statsgaranterede lån, hænger det formodentlig sammen med, at det generelt har været svært at opføre ikke blot friplejehjem, men også almene boliger over hele landet.

Punkt 18. Vedr. §35a.

Selveje Danmark mener:

- At det fortsat skal være muligt for friplejeboliger at afvise personer, der er visiteret til en plejebolig med andre begrundelser end dem, der er beskrevet i lovudkastet.
- At det bør være muligt for friplejehjem at afvise borgere, hvis man ikke kan blive enig med kommunen om en takst for borgeren. Det skal her understreges, at et friplejehjem er en selvstændig økonomisk enhed, der skal hænge sammen. Derfor må noget så centralt som sammensætningen af ældre på plejehjemmet være et element, som friplejehjemmet har indflydelse på.

- At undtagelsesbetemmelserne i lovudkastet er for vagt formuleret og kræver mere uddybning i lovbemærkningerne.
- At det skal fremgå mere klart, hvordan bestemmelsen hænger sammen med, at man samtidig ønsker at bakke op om mere profilorienterede plejehjem, jf. lov om lokalplejehjem.
- At bestemmelsen risikerer at ødelægge muligheden for at lave mere sociale plejehjem. Altså plejehjem for udsatte, der har levet et liv med misbrug og psykiatriske lidelser.

Baggrund:

- I dag afviser friplejehjem sjældent borgere. Men det kan være et anvendeligt redskab i situationer, hvor man for eksempel har specialiseret sig til at varetage specifikke gruppe af ældre. Selveje Danmark har for eksempel medlemmer, der har indrettet dele af plejehjem til mennesker, der har levet i udsathed og/eller haft et misbrug. Hvis en af de pladser bliver ledige, vil det ikke være hensigtsmæssigt at placere en ældre, der ikke har den baggrund.
- I dag ser vi en stigning i antallet af mennesker, der har levet i hjemløshed og/eller med et misbrug, der får behov for plejehjemspladser. I dag giver friplejeboligloven leverandører muligheden for at lave særlige tilbud til denne gruppe. Hvis friplejehjem fremover skal sige ja til alle ældre, der er visiteret til en plejebolig, kan det blive vanskeligt at oprette særlige 'profil-plejehjem'.

2.5.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Afregningspriser.

Selveje Danmarks bemærkninger er de samme som under *specifikke bemærkninger til lovudkastet til ældreloven*.

Der foreslås indført krav om, at kommunalbestyrelsen skal genberegne afregningspriserne for friplejehjem mindst en gang om året i forbindelse med årsregnskab. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1 skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen.

Selveje Danmark mener:

- At det bør tydeliggøres i lovudkastet, hvad der menes med 'i forbindelse med'. Man kunne f.eks. tilføje "senest en måned efter årsregnskabet".
- At det bør tydeliggøres, hvornår efterreguleringen skal træde i kraft.
- At modellen for efterbetaling bør overvåges nøje, så den ikke risikerer at forårsage konkurser hos de ikke offentlige aktører.

- At man bør starte med en model, hvor man overvåger udviklingen i takster, efterberegninger og afvigelser, så man får en fornemmelse af omfanget, inden man lægger sig fast på en model for efterbetaling.

Baggrund:

- Mange ikke-offentlige aktører har i mange år oplevet udfordringer med kommunernes afregning af ydelser. Det betyder, at mange er blevet underbetalt og har haft svært ved at opretholde deres høje kvalitet af serviceydelser. Selv meget små beløb gør i det store regnskab på et plejehjem en kæmpe forskel. For eksempel kan 20 kroners forskel i døgnkost på et plejehjem med 70 beboere betyde over 500.000 kroners forskel i budgettet.
- Selvejende friplejehjem er non-profit. For de fleste løber budgetterne lige rundt. Der bliver langsomt sparet op til større investeringer, så der for eksempel er råd til bygningsreparationer.
- Men det betyder også, at ikke-offentlige aktører er meget sårbare overfor at skulle efterbetale en kommune, der har betalt for høj en takst. Det er derfor relevant, at man, inden man lægger sig fast på en model for efterbetaling, undersøger, hvordan den nye praksis med kontrolenhed og efterberegninger fungerer i praksis.

Til nr. 2

Reference til ældrelovens §10.

Selveje Danmark mener:

- At referencen omkring alder for at få ydelser efter ældreloven ikke tager højde for mennesker, der har levet i udsathed, som ældes langt tidligere, og hvis alderdom kan vise sig med andre alderdomstegn.
- At formuleringen i friplejeboligloven bør rettes til, så alder ikke bliver et tungvejende hensyn. Følgende formulering bør rettes til, så den også omfatter udsatte ældre: ”at tilbuddet også kan tilbydes til personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, der svarer til det behov som ældre personer over folkepensionsalderen vil tilbydes efter ældreloven”, s. 48-49.

Baggrund: (Samme baggrund som under ældreloven).

- Der er en oversygelighed og overdødelighed hos personer med psykisk sygdom. Et studie har vist, at der i 2015 var ca. 425.000 danskere, der havde en psykiatrisk diagnose. Selvom den forventede levealder for befolkningen generelt er steget gennem mange år, er den forventede levetid for personer med psykisk sygdom stadig 15-20 år kortere end resten af befolkningen. De bliver altså ældre langt før de 67 år. Deres behov vil ofte også adskille sig fra den klassiske ældre i og med de har brug for psykosociale indsatser.

- Undersøgelser har vist, at misbrug kan føre til betydelige indvirkninger på aldringsprocessen, og i en alder af 40 år kan ældre med stofmisbrug have behov for et plejeniveau, der svarer til det, der kræves af ikke stofbrugende ældre.

Selveje Danmark står naturligvis til rådighed, såfremt ovenstående skulle give anledning til spørgsmål.

Med venlig hilsen

Jon Krog
Direktør, Selveje Danmark

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

19. september 2024
Sagsnr.: 31-1001-987
Reference: HBR
Tlf.nr: +4572229240
E-mail: sjur@stps.dk

Høringssvar til bl.a. udkast til lov om ældretilsyn

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har den 22. august 2024 sendt udkast til forslag til lov om ældretilsyn og udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem i høring.

Styrelsen for Patientsikkerhed har følgende bemærkninger:

Udkast til forslag til lov om ældretilsyn

Om Ældrelinjen

Det fremgår af udkastets § 5, stk. 3, at Ældretilsynet ikke må oplyse, at tilsynet har modtaget en henvendelse efter stk. 1, hverken til plejeenheden eller andre. Bestemmelsen fastsætter således en særlig tavshedspligt med hensyn til personoplysninger indgivet til Ældrelinjen.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at Ældrelinjen er tiltænkt at have det samme formål og sigte, som den gældende mulighed for at rette bekymringshenvendelser til ældretilsynet i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed. Vi gør opmærksom på, at der ikke efter de gældende regler er en særlig tavshedspligt ved bekymringshenvendelser til Styrelsen for Patientsikkerhed. Bekymringshenvendelser kan også i dag indgives anonymt, men i de tilfælde hvor henvender har angivet navn eller kontaktoplysninger, vil sådanne oplysninger ikke kunne holdes fortroligt. Dette bør præciseres i bemærkningerne.

Det er umiddelbart uklart, om den særlige tavshedspligt indebærer en fravigelse fra retssikkerhedsloven. Det fremgår således af § 5, stk. 2, nr. 4, i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1121 af 12. november 2019, at myndigheden forud for iværksættelsen af et

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**
Sundhedsjura

Islands Brygge 67
2300 København S

Tlf.nr: +45 7228 6600
E-mail: sjur@stps.dk

www.stps.dk

tvangsindgreb skal oplyse parten om det faktiske og retlige grundlag for indgrebet (fx om baggrunden for et eventuelt reaktivt tilsyn udløst af en bekymringshenvendelse).

Det fremgår ikke klart af udkastets § 5, stk. 5, eller bemærkningerne hertil, om videregivelsen af en ellers anonym henvendelse medfører, at modtagende myndighed må videregive oplysningen, fx hvis den giver anledning til et reaktivt tilsyn efter sundhedslovens regler på pågældende behandlingssted.

I praksis er det vores erfaring, at bekymringshenvendelser ofte indeholder en blanding af social- og plejefaglige problemer og sundhedsfaglige problemer, og at der derfor i vidt omfang må formodes at være behov for, at Ældretilsynet videregiver (dele af) henvendelser til Styrelsen for Patientsikkerhed.

Hvis oplysningerne ikke må anvendes, er der behov for at sikre, at den særlige tavshedspligt også finder anvendelse for de myndighedspersoner, der modtager henvendelser i medfør af § 5, stk. 5, ligesom der er behov for at sikre en klar undtagelse til den ovenfor nævnte bestemmelse i retssikkerhedsloven. Vi bemærker, at det er vores erfaring fra samarbejdet med Socialtilsynet, at det giver dårligere tilsyn, hvis behandlingsstedet ikke kan få oplyst, hvorfra bekymringen kommer, fordi det skaber mistænksomhed fra behandlingsstedets side og medfører, at vi ikke kan spørge åbent ind til kernen af problemerne.

Hvis fortroligheden ikke opretholdes ved videregivelse efter § 5, stk. 5, er der behov for at sikre, at personer, der henvender sig til ældretilsynet generelt eller i forbindelse med konkrete videregivelser oplyses herom. Dette kan med fordel også beskrives i lovbemærkningerne, så det sikres, at der er opmærksomhed om at give denne vejledning.

Om offentliggørelse af tilsynsrapporter - udkastets § 7

Tilsynsrapporter fra Styrelsen for Patientsikkerheds ældretilsyn er blevet offentliggjort på stps.dk og på plejehjemsoversigten. Vi bemærker, at det ikke fremgår af lovudkastet, om Ældretilsynets

skriftlige opsamlinger skal offentliggøres, og at stk. 5 ikke umiddelbart indeholder en klar hjemmel til at fastsætte regler om offentliggørelse af Ældretilsynets skriftlige opsamlinger. Vi vil foreslå, at dette overvejes i lyset af Betænkning nr. 1516 om offentlige myndigheders offentliggørelse af kontrolresultater, afgørelser mv.

Om samtilsyn

Det følger af udkastets § 8, stk. 1, at tilsyn efter § 7, stk. 2, med plejeenheder, jf. § 2, stk. 1, nr. 1-3, udføres som samtilsyn, hvis plejeenheden er udtaget til tilsyn i det samme kalenderår af flere tilsynsmyndigheder uafhængigt af hinanden.

På baggrund af bemærkningerne til bestemmelserne har vi umiddelbart forstået, at hensigten er, at dette alene skal vedrøre de proaktive (planlagte) tilsyn, dvs. tilsyn der gennemføres ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko. Henvisningen til § 7, stk. 2, som helhed indikerer dog, at det også kan omfatte de reaktive tilsyn, dvs. der hvor der er en konkret bekymring for kvaliteten i helhedsplejen. Vi foreslår, at § 7, stk. 2, opdeles i to sætninger, så der kan angives en mere præcis henvisning i § 8 til den del af Ældretilsynet, der udgøres af planlagte tilsyn, og/eller at det i bemærkningerne tydeliggøres, at samtilsynet omfatter planlagte tilsyn og ikke reaktive tilsyn. Vi kan tilføje, at vi opfatter opfølgende tilsyn efter at en plejeenhed har fået påbud som reaktive tilsyn.

Det fremgår af bemærkningerne til § 7, at ældretilsynet ved samtilsyn vil kunne give en fælles mundtlig tilbagemelding til plejeenheden efter nærmere koordination med de relevante tilsynsmyndigheder. Vi bemærker hertil, at det vil kræve et indgående kendskab til de for tilsynene relevante lovgivninger og den faglige baggrund for indholdet af de enkelte tilsyn. Vi anbefaler derfor, at det er de enkelte tilsynsmyndigheder, der giver tilbagemeldingen til plejeenheden af hensyn til at adressere eventuelle fund og sikre læring hos plejeenheden.

Det er vores forventning, at det i praksis formentlig vil være begrænset hvor mange samtilsyn, der vil blive udført, da det nye ældretilsyn er

frekvensbaseret over 5 år, og vores sundhedsfaglige tilsyn udtages stikprøvebaseret.

Ældretilsynets pligt til at samarbejde med andre myndigheder

Det fremgår af bemærkningerne til udkastets § 10, at Ældretilsynets pligt til i relevant omfang at samarbejde med andre myndigheder efter det foreslåede stk. 1 indebærer koordination med de andre myndigheder for bl.a. at undgå modsatrettede krav i de skriftlige afrapporteringer fra de relevante tilsynsmyndigheder efter den foreslåede § 8, stk. 1. Det er ikke umiddelbart klart, om det indebærer at Ældretilsynet skal gennemgå alle tilsynsrapporter fra samtilsyn med henblik på denne koordination, og hvordan eventuelle modsatrettede krav skal håndteres myndighederne imellem. Vi har lagt til grund, at den koordination, der skal ske i forbindelse med afgørelser, også alene består i at undgå eventuelle modsatrettede krav i afgørelserne. Det kan med fordel tydeliggøres, at Ældretilsynet ikke kan pålægge andre myndigheder at ændre indholdet af tilsynsrapporter eller afgørelser.

Ældretilsynets sanktionsmuligheder

Med hensyn til Ældretilsynets sanktionsmuligheder henvises til vores bemærkninger sendt 18. september 2024. Vi bemærker desuden, at det ikke fremgår af lovudkastet, hvilken konsekvens eventuel manglende efterlevelse af et påbud kan have, herunder er der ikke indsat en bestemmelse, der gør det muligt at straffe en overtrædelse af påbuddet. En sådan hjemmel findes efter gældende ret, men vi har dog ikke i praksis politianmeldt nogen plejeenheder. I lyset af at Ældretilsynet ikke efter udkastet er tillagt beføjelse til at kunne give forbud mod plejeenhedens fortsatte drift, kan det overvejes, om der er behov for at indsætte en straffebestemmelse.

Udkast til forslag til lov om ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem

Det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at lov om lokalplejehjem foreslås at træde i kraft den 1. januar 2025, og at lokalplejehjem på samme måde som andre plejehjem og plejecentre m.v. bør være underlagt tilsynet på ældreområdet. Vi forstår derfor, at det er forudsat, at lokalplejehjem skal omfattes af Styrelsen for

Patientsikkerheds ældretilsyn frem til 1. juli 2025. Så vidt vi kan se, er der ikke – hverken i dette lovudkast eller det udkast til lov om lokalplejehjem, som har været i høring – lagt op til en ændring af bestemmelsen i servicelovens § 150 c, som opregner de registreringspligtige enheder, som er omfattet af vores tilsyn. Det er uklart for os, om den nuværende opregning i servicelovens § 150 c, stk. 1, nr. 1, som henviser til den gældende servicelovs § 192, også vil omfatte de nye lokalplejehjem, eller om der er behov for en ændring af servicelovens § 150 c for at sikre, at evt. lokalplejehjem, der oprettes i perioden fra 1. januar til 1. juli 2025, vil være omfattet af vores ældretilsyn.

Udkast til ældreloven

Det følger af udkast til forslag til ældrelovens § 2, stk. 1, om lovens anvendelsesområde og af § 13 om madservice, at behovet for hjælp omfatter (nærmere bestemte) personer med nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med personens aldring. Vi bemærker, at en nedsat funktionsevne ikke nødvendigvis har relation til aldring men kan skyldes en ulykke, sygdom, som ikke nødvendigvis er aldersrelateret m.v. Vi foreslår derfor, at eftersætningen ”der er opstået i forbindelse med personens aldring” udgår.

Det fremgår af udkast til ældrelovens § 9, stk. 2, at helhedspleje bl.a. omfatter genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Det fremgår videre af udkastets § 11, stk. 2, at hjælpen også skal gives med et vedligeholdende sigte. Vi gør opmærksom på, at det er erfaringen fra vores ældretilsyn, at borgere ikke bliver tilbudt træningsforløb, som kan forhindre fx fald og deraf komplekse forløb med fx hoftebrud eller anden forværring af borgerens tilstand. Vi bemærker hertil, at det med fordel kan tydeliggøres i udkastet, at også indsatser med hensyn til vedligeholdelsestræning kan have relevans for den enkelte borger.

Øvrige bemærkninger

Vi henviser i øvrigt til vores bemærkninger sendt den 11. juli, 8. august, 14. august og 18. september 2024. Vi bemærker bl.a., at det fortsat fremgår af bemærkningerne til udkastets § 17, at igangværende

ældretilsynssager vil skulle afsluttes og lukkes i Styrelsen for Patientsikkerhed senest den 30. juni 2025. Se hertil vores bemærkninger sendt den 14. august 2024. Vi har forstået, at I fortsat arbejder med bl.a. overgangsbestemmelser.

Med venlig hilsen

Helle Borg Larsen
Enhedschef

TØNDER KOMMUNE

Pleje & omsorg

Til Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Louise Skovgaard Petersen
Center for Ældre og Tværgående Velfærd
lupe@sm.dk

Direkte tlf.: +45 74 92 92 92
Mail: torlin@toender.dk
Sags id.: 00.15.00-A00-8-24

19-09-2024

Høringssvar til forslag til Lov om ældretilsyn

Tønder Kommune er positiv over for et tilsyn som baseres på dialog, rådgivning og sparring.

Det er model som også kendes fra andre områder af de tilsyn som ældreområdet er præget af.

Ligeledes ser Tønder Kommune positivt på en model som kendes fra socialområdet, hvor enkelte kommuner løser opgaven for flere andre kommuner.

Tønder Kommune vil gøre opmærksom på, at der også er private aktører som har løst denne opgave for mange kommuner, og derfor kunne det også være en privat operatør som kan løse opgaven.

Venlig hilsen

Torben Lindbæk-Larsen
Fagchef for Pleje og Omsorg

Høring over udkast til Ældrelov, Lov om ældretilsyn og Lov om lokalplejehjem

Varde Kommune takker for muligheden for at afgive hørings svar til forslag til Ældrelov, Lov om ældretilsyn og Lov om lokalplejehjem.

Varde Kommunes hørings svar til forslag til Ældreloven

Generelt

Varde Kommune bifalder, at loven har til formål at danne rammerne for en ældrepleje, der med udgangspunkt i den enkelte ældres aktuelle livssituation og behov understøtter en alderdom, som er præget af mest mulig livsglæde, selvhjulpethed og tid til omsorg og nærvær.

Varde Kommune bifalder, at loven tilsigtes at understøtte den ældres selvbestemmelse, tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse og tilsigtes at understøtte et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Kommentarer

- Loven skal understøtte et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund. Det fremstår uklart hvornår, der er opnået et "tæt samspil".
- Visitationen af indsatser tager normalt udgangspunkt i Servicelovens §1, der bl.a. beskriver, at hjælpen bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte. Det bemærkes, at denne pointe fremgår mindre tydelig i forslaget til Ældreloven. Her er fokus i højere grad på den ældres selvbestemmelse og livsglæde. Og her er det uklart, hvordan aftalerne om helhedspleje kobles med borgerens selvbestemmelse.
- Det er problematisk, at der skal navigeres i flere lovgivninger. Der kan opstå tilfælde, hvor det er uklart, om borger er omfattet af Ældreloven eller Serviceloven. Ligesom der kan opstå forvirring blandt de udøvende faggrupper, når formen for visiteringen afhænger af om borger er omfattet af Ældreloven eller Serviceloven.
- Kommunale terapeuter specialiserer sig i stigende grad. Hvilket gør det udfordrende at fordele disse i forskellige faste teams eller lignende tværfaglige fællesskaber, hvor borgers behov ikke nødvendigvis matcher specialiseringen.
- Det er med stor undring, at det bemærkes, at sygeplejen ikke nævnes i lovforslaget eller er skrevet ind i de tværfaglige fællesskaber. Det er derfor uklart, hvordan ældreplejen kan leveres i fremtiden, hvor en betydelig del er sygepleje.
- Det bemærkes at klageadgangen ændrer sig væsentligt. Med indførelsen af pleje- og omsorgsforløbene visiteres borgerne ikke længere en bestemt indsats. Borgere kan efter den foreslåede bestemmelse klage over det visiterede pakke- og

omsorgsforløb. Det er uklart, hvem klagen rettes til, i tilfælde hvor klagen omhandler en specifik leveret indsats indenfor rammerne af de lokalt definerede pleje- og omsorgsforløb. Det er uklart, hvorledes borgernes retsstilling præcist varetages fremadrettet.

- Det er positivt, at der med lovforslaget skabes et øget fokus på samarbejdet med civilsamfundet.
- Med lovforslaget ændres det forebyggende hjemmebesøg bl.a. til en opsøgende indsats målrettet borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale. Det er uklart, hvordan den opsøgende indsats må foregå?
- Det bemærkes, at leverandører af pleje- og omsorgsforløb skal kunne levere alle elementer i helhedsplejen. Det vurderes, at mindre frit-valgs leverandører vil have vanskeligt ved at opfylde dette krav. Det er uklart, om virksomheder som alene leverer praktisk bistand, kan fortsætte med dette?
- Der forventes et betydeligt administrativt merarbejde forbundet med implementeringen af ældreloven. Her tænkes især på hele organiseringen og visitationen af helhedsplejen og pleje- og omsorgsforløbene. Derudover vil det kræve tid for driften (især hjemmeplejen) og visitationen at omstille deres praksis og navigere i de nye rammer. Ligesom det må forventes, at der skal afsættes tid til dialogen i borgers hjem ift. hvilken hjælp, den enkelte borger har brug for. Lovens ikrafttrædelse kunne med fordel udskydes til 1. januar 2026.
- Det betragtes positivt, at den fleksible justering af hjælpen kan være både i op- og nedadgående retning ud fra en vurdering af borgers aktuelle behov og ressourcer.

Varde Kommunes hørings svar til Forslag til Lov om ældretilsyn

Generelt

Varde Kommune bifalder, at loven har til formål at støtte de omfattende plejeenheder i at sikre kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven, og at dette opnås gennem:

- Læringsorienteret dialog
- Bistå med rådgivning og sparring
- Påse kvalitet i helhedsplejen

Desuden bifalder Varde Kommune, at tilsynet med kvaliteten i helhedsplejen baseres på de tre bærende værdier:

- Den ældres selvbestemmelse
- Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse
- Et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund

Kommentarer

- Af lovforslaget fremgår det, at der i højere grad skal være tillid til medarbejdere, ledelsen og deres faglighed. Derfor skaber det undring i Varde Kommune, at der med lovforslaget fastholdes et eksternt tilsyn fremfor, at varetagelsen lægges ud til kommunerne. I Varde Kommune sættes der således spørgsmålstegn ved, om et eksternt tilsyn højner kvaliteten på de danske plejeenheder?
- Ensretning af ældretilsynet på tværs af landets kommuner forringes, når ældretilsynet forankres i flere kommuner fremfor én enhed. I lovforslaget gives Sundhedsstyrelsen derfor en koordinerende rolle, der skal modvirke, at der udvikles forskellige tilgange til opgaven. Varde Kommuner mener dog ikke, at den foreslåede løsning nødvendigvis forudsætter ensretning. I dag opleves forskellighed i fortolkning af den nuværende opgave hos de individuelle tilsynsførende, og dette til trods for at de kommer fra samme enhed. Den oplevede forskellighed gør det vanskeligt for kommunerne at navigere.
- Varde Kommune anerkender hensigten, at samtilsyn skal frigive mere tid til pleje og omsorg. Dog skal der være en opmærksomhed på at forberedelsen, afviklingen og opfølgningen af samtilsyn på de enkelte plejecentre, vil blive en meget tung opgave, grundet de mange flere myndighedsområder.
- Etableringen af ældrelinjen er ikke i overensstemmelse med den bærende værdi tillid til medarbejdere, ledelsen og deres faglighed. Desuden er der en bekymring for, at ældrelinjen vil modtage mange "ikke-almindelige" henvendelser fra pårørende, der befinder sig i en svær familiesituation. Fremfor at etablere ældrelinjen bør der i stedet være fokus på at sætte rammer i kommunerne for håndtering af pårørende i krise.
- Det bemærkes, at de kommunaløkonomiske konsekvenser skal DUT-forhandles med KL. Det vurderes dog, at der med det øgede fokus på kommunernes læringsperspektiv også følger, at det fremadrettet vil kræve mange ressourcer.

Varde Kommunes hørings svar til forslag til Lov om lokalplejehjem

Generelt

Varde Kommune bifalder intentionen bag loven omkring lokalplejehjem, i forhold til at eksisterende plejehjem får mulighed for at virke som lokalplejehjem og dermed udgøre et alternativ til de almene kommunale plejehjem.

Varde Kommune bifalder at det er op til kommunalbestyrelsen at etablere lokalplejehjem og at kommunalbestyrelsen bevarer anvisningsretten.

Kommentarer

- Det er vigtigt at der sikres et fundament, der gør det attraktivt at varetage bestyrelsesarbejdet i et lokalplejehjem således at der skabes et bæredygtigt og kompetent fundament for plejehjemsdriften. Varde Kommune kan have en bekymring for videreførelsen af lokalplejehjemmet i det tilfælde hvor der ikke længere kan etableres en fuldtallig bestyrelse.
- Det er uklart om kommunen hæfter i det tilfælde at et lokalplejehjem har et negativt regnskab, om hjemkommunen kan gribe ind før et lokalplejehjem evt. går konkurs samt hvilke forpligtigelser kommunen har hvis et lokalplejehjem går konkurs.
- Det er uklart hvilken råderet kommunen har over et lokalplejehjem, hvis kommunen har behov for at kapacitetstilpasse og lukke plejehjem.
- Der forventes et betydeligt administrativt merarbejde forbundet med oprettelse af lokalplejehjem, i forbindelse med beregning af priser for ydelser der leveres fra lokalplejehjemmet til kommunen samt den anden vej.
- Det fremgår uklart om lokalplejehjem er forpligtede til at levere sygepleje efter § 138, herunder basal sygepleje, som almindeligvis rammedelegeres til social- og sundhedsassistenter.
- Det fremgår uklart hvilke forpligtigelser hjemkommunen har til at forsyne lokalplejehjem med f.eks. IT-support, HR-støtte m.m.
- Idet flere ting afhænger af regler der fastsættes af ældreministeren, heriblandt bestyrelsens sammensætning og beregning af overhead, er der flere parametre hvor konsekvensen af oprettelse af lokalplejehjem er usikker.

Med venlig hilsen

Sarah Andersen

Førmand

Udvalget for Social og Sundhed

Varde Kommune

Høringssvar vedr. lovforslag til Lov om ældretilsyn

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. Lov om ældretilsyn.

Samtilsyn

Ældre Sagen har - siden man indførte Ældretilsynet under Styrelsen for Patient-sikkerhed - foreslået, at man skulle sammentænke de to statslige tilsyn på området, henholdsvis det sundhedsfaglige tilsyn og ældretilsynet. Derudover finder Ældre Sagen det positivt, at kommunerne ikke længere skal føre tilsyn med sig selv.

Ældre Sagen har forståelse for behovet for at lægge flere tilsyn sammen. Ældre Sagen er dog bekymret for, at man med den foreslåede model blot udfører tilsynene samtidig i stedet for reelt at gennemføre som et integreret tilsyn med fælles strategi for udvælgelse af enheder, fælles varsling, fælles dataindsamling, tilsynsførende der samarbejder om tilsynsbesøget og fælles afrapportering.

Ældre Sagen havde således gerne set, at man havde lagt det nye ældretilsyn sammen med det sundhedsfaglige tilsyn, der udføres af Styrelsen for Patientsikkerhed.

Tilsyn bør også omfatte helhedsplejen

Ifølge høringsudkastet omfatter samtilsynene kun plejehjemmene og ikke hele helhedsplejen.

Ældre Sagen vil opfordre til, at samtilsynene også omfatter midlertidige pladser, akutpladser og hjemmeboende ældre - særligt når tilsynene i første omgang blot omfatter ældretilsynet, det sundhedsfaglige tilsyn og arbejdstilsynet.

Lærende tilgang – også på tværs af ældretilsynene

Ældre Sagen er positiv overfor, at tilsynene skal lægge mere vægt på en lærende tilgang, og at flere tilsyn foretages reaktivt.

Ældre Sagen finder det afgørende, at der sikres læring på tværs, så kvaliteten af tilsynene hele tiden udvikles.

Mediatorfunktion

Ældre Sagen finder det positivt, at der er en tæt sammenhæng med Sundheds-

styrelsens rejsehold, og at enheder, der ved tilsyn viser sig at have omfattende kvalitetsudfordringer, bør tilbydes en opfølgende indsats, så en forbedring understøttes.

Ældre Sagen finder det ligeledes afgørende, at der etableres en form for ”mediator funktion”, hvor tilsynsfunktionen eller Sundhedsstyrelsens rejsehold kan mediere i konkrete konfliktsituationer mellem ældre/pårørende og personale. En sådan medierende funktion vil give mere tryghed for både ældre, medarbejdere og pårørende.

Varsling af tilsyn

Ældre Sagen mener, at tilsyn bør foregå med den korteste mulige varslingsperiode. Udgangspunktet skal være borgerens hverdag, hvor tilsynet bør få indblik i, hvordan trivsel og dagligdagen er for den enkelte ældre, for dem der kommer på besøg, og for dem der arbejder der. Tilsynet bør se på, om der er tryghed, kontinuitet og sammenhæng. Tilsynet skal bedst muligt afspejle det levede liv og ikke en forstilt og sminket virkelighed eller rent papirarbejde.

Vi ser derfor gerne, at tilsynene kommer oftere og med kortest mulig varslingsperiode. Ældre Sagen har dog forståelse for, at tilsynet skal varsles med henblik på at sikre, at ex ledelsen er på arbejde den pågældende dag.

Der bør som minimum være tilsyn en gang årligt

Der er i lovforslaget som udgangspunkt lagt op til tilsyn hvert 5. år med mulighed for flere besøg ved bekymringshenvendelser mv.

Tidligere har kommunerne foretaget mindst ét uanmeldt tilsynsbesøg om året i plejeboliger, plejehjem mv. Derudover har Styrelsen for Patientsikkerhed ført et årligt ældretilsyn med 10 pct. af alle relevante enheder på ældreområdet. Styrelsen har udvalgt enhederne på baggrund af en risikovurdering og stikprøver. Ligesom Styrelsen for Patientsikkerhed har først sundhedsfagligt tilsyn med 10 pct. af behandlingsstederne. Tilsynene reduceres således væsentligt med den nye model for ældretilsyn og besparelserne på det sundhedsfaglige tilsyn.

Ældre Sagen er stærkt bekymret over dette. Vi finder det kritisabelt at reducere tilsynene i en periode, hvor der er stor udskiftning af medarbejderne på området, mangel på arbejdskraft, og hvor man skal arbejde på en anden måde.

Ældre Sagen mener, at tilsynene har en vigtig funktion ift. kvalitetsudvikling, hvor tilsynene er med til at skabe læring mellem enheder. Ligesom tilsynet gerne skal sikre kvaliteten i de social- og plejefaglige indsatser. Ældre Sagen finder ikke en modsætning mellem en kontrol- og en læringsbaseret tilgang i tilsynene. Det væsentlige er, at tilsynet opleves som meningsfyldt, og at opgaveløsningen i hverdagen styrkes som følge af tilsynet.

Ældre Sagen mener således, at der minimum én gang om året skal foretages tilsyn med alle enheder i ældreplejen.

Vurdering af kvalitet i helhedsplejen

I §9 beskrives det, at ældretilsynet skal vurdere kvaliteten i helhedsplejen ud fra temaerne:

1. Den ældres selvbestemmelse
2. Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse
3. Et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Ældre Sagen kan være bekymret for, hvilket grundlag der skal føres tilsyn på, da lovteksten til ny ældrelov i sin nuværende form er uklar med hensyn til selvbestemmelse, kontinuitet, samarbejde med og støtte til pårørende samt retssikkerhed som fundamentale grundelementer. Vi er bekymrende for, at begrebet 'selvbestemmelse' ikke uddybes nærmere, til trods for at det er nyt begreb i lovgivningen og vil være et målbart parameter ved fremtidige tilsyn.

Ældre Sagen frygter, at udeladelser og uklarheder vil forhindre, at de gode intentioner om en forbedret hjælp og pleje til svækkede ældre kan blive realiseret.

Ældre, som ikke selv kan give udtryk for egne behov og ønsker, er umiddelbart ikke sikret adgang til denne støtte efter ældreloven. Det er således uklart, hvordan selvbestemmelsesretten efter ældreloven konkret skal realiseres i praksis. Det gælder ikke mindst for ældre med demens, som kan have svært ved at overskue og forstå egne behov for hjælp og støtte i hverdagen. Ældre Sagen finder det således afgørende, at der føres tilsyn med, at medarbejderne har de rette kompetencer til at bistå svækkede ældre, herunder ældre mennesker med demens med deres ret til selvbestemmelse.

Ligeledes er vi bekymrede for, at der i forbindelse med tilsyn umiddelbart ikke skal foretages tilsyn med, hvordan man i ældreplejen arbejder med forebyggelse, genoptræning og rehabilitering, der har til formål at styrke ældre, fysisk, mentalt og socialt, da dette heller ikke fremgår af lovteksten.

Ældre Sagen finder det derfor positivt, at det fortsat vil være en kommunal opgave at føre tilsyn med og følge op på, om borgerne får den hjælp, der er truffet afgørelse om, og at hjælpen svarer til borgernes aktuelle behov, herunder om den enkelte borger kan varetage den valgte ordning.

Det nye ældretilsyn vil medføre store forandringer. Ældre Sagen vil derfor opfordre til, at myndighederne løbende evaluerer, om ældretilsynet opfylder sit formål med at sikre læring, kvalitet og forebygge omsorgssvigt.

Ældre Sagen ser frem til en kommende proces med at udfolde tilsynsparametrene og bidrager gerne i dette arbejde med at sikre brugerperspektivet.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. direktør

Aarhus Kommunes hørings svar til udkast til ældrelov, lov om lokalplejehjem, lov om ældretilsyn samt forslag til lov om ændring af lov om friplejeboliger og lov om almene boliger m.v.

17. september 2024
Side 1 af 3

Aarhus Kommune kvitterer for Ældreministeriets udkast til nye love og ændring af love på ældreområdet. Aarhus Kommune fremsender hermed sit hørings svar med hovedpointerne. Med hensyn til øvrige tekniske bemærkninger til lovforslagene henvises til KL's hørings svar. Vi ser frem til at implementere de nye tiltag til gavn for ældre borgere.

Sundhed og Omsorg
Økonomi og Borgervelfærd
Aarhus Kommune

Gode takter i de nye lovforslag

Aarhus Kommune bifalder de bærende værdier, som lovforslagene skal understøtte i form af selvbestemmelse for borgerne, tillid til medarbejdere og den borgernære ledelse, et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund. Det gælder især:

- Borgerens ret til selvbestemmelse, inddragelse og udvidede frie valg i forhold til helhedsplejen samt ligestilling af offentlige og private leverandører.
- Helhedspleje i få og rummelige forløb leveret i faste tværfaglige teams med fokus på den helhedsorienterede indsats, selvbestemmelse, tværfaglighed og kontinuitet. Vi forventer, at kommunerne gives rum til at implementere elementerne ud fra lokale forhold.
- Det stærke fokus på, at hjælpen til borgeren skal leveres med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.
- Muligheden for fortsat at kunne tilrettelægge forebyggende tiltag for eksempel i form af forebyggende hjemmebesøg, og at det i højere grad er muligt at målrette dem til de borgere, som har gavn af det.
- Øget inddragelse af lokale fællesskaber, civilsamfund og pårørende.
- Aarhus Kommune noterer sig med tilfredshed, at det også fremover skal være en del af vurderingen af den ældres behov, om brug af velfærdsteknologi og hjælpemidler kan bidrage til øget selvstændighed og selvhjulpethed, og at der konkret nævnes skærmbesøg. Aarhus Kommune har siden maj 2023 anvendt skærmbesøg og erfaringen er, at tilfredsheden blandt såvel borgere som medarbejdere er høj.

Mål- og Økonomistyring
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Aarhus Kommune er kommet godt ud af startblokken

Aarhus Kommune har allerede i dag tværfaglige teams på plejehjem, i hjemmeplejen og på midlertidige pladser, hvor der er et stærkt fokus på forebyggelse, rehabilitering og de vedligeholdende indsatser. Disse teams består i dag af SOSU-hjælpere, SOSU-assistenten, fysioterapeuter, ergoterapeuter og sygeplejersker. Mange borgere får ydelser efter såvel sundheds- som serviceloven. Det tænker borgerne ikke over, men det er forudsætningen for de mange smidige forløb, at én myndighed kan håndtere alle indsatserne. Der er igangsat en række initiativer i Aarhus Kommune for i højere grad at inddrage borgere, pårørende og civilsamfundet. Det samme gælder for frisættelse af plejehjem, udbredelse og implementering af velfærdsteknologi

igennem for eksempel Velfærdsteknologi-pionere. Lovforslagene giver derfor et godt grundlag for den videre udvikling af ældreplejen i Aarhus Kommune. Aarhus Kommune indgår således gerne i partnerskaber omkring implementering af lovgivningerne i forhold til velfærdsteknologi, pårørendesamarbejde og data.

17. september 2024
Side 2 af 3

Aarhus Kommunes opmærksomhedspunkter til lovforslagene:

Sygeplejen som en del af helhedsplejen

Aarhus Kommune bifalder den gode hensigt om at bygge bro mellem de forskellige ydelser, som de ældre modtager og ønsket om, at kunne levere helhedspleje. Noget vi i flere år har arbejdet hen imod i Aarhus.

Sygepleje udgør ofte en central indsats i borgernes samlede forløb og fylder i dag ca. 20 % af de opgaver, der løses hos borgerne i hjemmeplejen i Aarhus Kommune. Heraf løser SOSU-personalet hovedparten af sygeplejen i sammenhæng med rehabilitering, pleje og praktisk hjælp.

Koordinering af opgaveløsningen på tværs af faggrupper kan være vanskelig. Derfor er det vigtigt, at ældreloven ikke medfører et skarpere skel end i dag. Vi ser det derfor som afgørende, at sygeplejen bliver gjort til en integreret del af pleje- og omsorgsforløbene. Både for offentlige og private leverandører.

Tidlig rehabiliterende indsats og tilgang

I Aarhus Kommune arbejdes der efter en rehabiliterende tilgang, hvor borgeren tilbydes et intensivt rehabiliteringsforløb efter indlæggelse eller tab af funktionsevne. Med henblik på at nedbringe borgerens behov for hjælp, inden en egentlig visitation af varig hjælp. Det er en effektiv indsats, hvor cirka halvdelen af de nye borgere bliver selvhjulpne efter et rehabiliteringsforløb. Derfor ser vi gerne, at denne mulighed videreføres i den nye ældrelov, hvor rehabilitering først indgår efter, at en borger er visiteret til hjælp. Det skal derfor tydeliggøres i lovgivningen, at det rehabiliterende sigte og de forebyggende forløb inden varig hjælp også er af afgørende betydning for at realisere ældrelovens intentioner om blandt andet borgernes ret til selvbestemmelse. Den ultimative selvbestemmelse er at kunne klare sig selv.

Samtilsyn

Aarhus Kommune ser positivt på, at ældretilsynet forenkles, men er samtidig opmærksom på den potentielle udfordring, der kan være i forhold til at sikre den nødvendige koordinering ved samtilsynet. Der er behov for i lovgivningen og vejledningen hertil at sikre, at samtilsynet kan ske på en hensigtsmæssig måde og uden store administrative byrder.

Lokalplejehjem

Vi noterer os muligheden for at etablere lokalplejehjem.

Rammerne for etablering af lokalplejehjem virker omfattende og konstruktionen ser ud til at medføre meget unødigt bureaukrati og forudsætter desuden et stort lokalt engagement og interesse.

Administrative byrder

Vi noterer os med tilfredshed, at afsættet for den nye lovgivning også omhandler afbureaukratisering og mindsker de administrative byrder. For eksempel afskaffelse af kravet om kvalitetsstandarder og en værdighedspolitik. Der er dog dele i lovforslagene, hvor det ikke er tilfældet. Det gælder for eksempel beregning af egenbetaling vedrørende midlertidige ophold og ny visitation ved borgerens overgang fra serviceloven til ældreloven. Der er derfor behov for yderligere administrative forenklinger i lovteksterne på de nævnte områder.

17. september 2024

Side 3 af 3

På vegne af Aarhus Kommune

Jacob Bundsgaard
Borgmester

Christian Budde
Rådmand for Sundhed og Omsorg